

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เนื้อหาในบทที่ 4 นี้ เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 หัวข้อใหญ่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

- 4.1 ปัญหาเรื่องเพศที่ปรากฏในรายการ “ซูรัก ซูรส”
- 4.2 การสื่อความหมายเรื่อง “เพศ” ในรายการ “ซูรัก ซูรส”
- 4.3 การยอมรับการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในรายการ “ซูรัก ซูรส”

4.1 ปัญหาเรื่องเพศที่ปรากฏในรายการ “ซูรัก ซูรส”

ผลการวิเคราะห์ในส่วนของปัญหาเรื่องเพศที่ปรากฏในรายการแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ ประเภทของคำถามจำแนกตามประเด็นปัญหาเรื่องเพศ ประเภทของคำถามจำแนกตามเพศของผู้ถาม และสรุปผลการวิเคราะห์ประเภทคำถาม ซึ่งแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1 ประเภทของคำถามจำแนกตามประเด็นปัญหาเรื่องเพศ

จากคำถามที่นำมาตอบออกอากาศในรายการ “ซูรัก ซูรส” ตั้งแต่เดือนมิถุนายนจนถึงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2546 รวมทั้งสิ้น 25 ตอนนั้น ผู้วิจัยได้จัดกลุ่มประเภทคำถามตามประเด็นปัญหาเรื่องเพศทั้ง 6 ประเด็น ดังที่ได้กำหนดไว้ ผลการแจกแจงความถี่แต่ละประเด็นมีดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 ตารางแสดงร้อยละของคำถามเรื่องเพศแบ่งตามประเด็นปัญหาเรื่องเพศ

ลำดับที่	ประเด็นปัญหาเรื่องเพศ	จำนวนคำถาม	ร้อยละ
1	ด้านสังคม	84	36.52
2	ด้านจิตใจ	35	15.22
3	ด้านพฤติกรรมเพศสัมพันธ์	32	13.91
4	ด้านสุขอนามัย	29	12.61
5	อื่น ๆ	27	11.74
6	ด้านกายวิภาคและสรีระ	23	10.00
	รวม	230	100.00

จากเทปบันทึกรายการ “ซุรัก ซูรส” จำนวน 25 ตอน มีคำถามรวมทั้งสิ้น 230 ข้อด้วยกัน โดยมีคำถามในประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านสังคมสูงสุด นับเป็นหนึ่งในสาม (ร้อยละ 36.52) จากคำถามทั้งหมด ส่วนประเด็นปัญหาด้านอื่น ๆ ที่เหลือ มีสัดส่วนของคำถามในจำนวนใกล้เคียงกัน (ประมาณ 30 ข้อคำถาม) ยกเว้นประเด็นปัญหาด้านกายวิภาคและสรีระที่มีจำนวนคำถามน้อยที่สุด

สาเหตุที่ประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านสังคมมีจำนวนคำถามสูงสุด เนื่องมาจากปัญหาทางด้านสังคมจะมีความละเอียดซับซ้อนมาก ถึงแม้ว่าเป็นปัญหาเดียวกันแต่ปรับบริบทต่างกัน วิธีการแก้ไขหรือทางออกของปัญหาย่อมต่างกัน ปัญหาเรื่องเพศด้านสังคมจึงมีแง่มุมที่น่าสนใจและหิบบอกขึ้นมาแนะนำเสนอได้เป็นประจำ เพราะแม้จะเป็นคำถามเดียวกันแต่คำตอบหรือแนวทางแก้ไขก็มีหลากหลายสามารถพลิกแพลงออกไปได้ตามสถานการณ์หรือบริบทแวดล้อม ดังคำอธิบายของเจ้าหน้าที่ฝ่ายข้อมูลที่ดูแลเรื่องการคัดเลือกคำถาม ดังนี้

“ที่เน้นไปทางด้านสังคม ปกติแล้วทางด้านกายภาพมันก็ ถ้าเราตอบด้านกายภาพอย่างเดียวกันมันก็ซ้ำแล้วก็หยุดอยู่แค่นั้น แต่ถ้าเรื่องทางด้านสังคมหรือทางจิตใจ ใน case แต่ละ case ที่ปรึกษาเรื่องเดียวกันแต่รายละเอียดปลีกย่อยมันต่างกัน การตอบมันก็ต้องตอบคนละแง่คนละมุม เพราะเขาคิดไม่เหมือนกันการแก้ปัญหาที่ต่างกัน...แล้วมันสังคมจะพูดได้เยอะกว่าไงคะ เรื่องกายภาพหรือเรื่องสติบงที่มันต้องไปตรวจ ต้องไปดู ต้องไปเห็น มันถึงรู้ มันก็เลยอาจตอบเป็นกลาง ๆ ไว้ก่อน” (กรุณา อรุณรัสมิ, สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2545)

จากคำให้สัมภาษณ์ข้างต้น จะเห็นได้ว่าการคัดเลือกคำถามเพื่อนำเสนอในรายการนั้น ฝ่ายผู้ผลิตรายการเน้นหนักไปที่ประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านสังคมและด้านจิตใจมากกว่าประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านกายวิภาคและสรีระ เนื่องจากฝ่ายผู้ผลิตเห็นว่าคำถามเกี่ยวกับด้านกายวิภาคนั้น ก่อนข้างจะซ้ำซากจำเจอยู่เพียงไม่กี่ประเด็น คำตอบที่ได้ก็มักจะคล้ายคลึงกัน ด้วยเหตุนี้เอง ประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านกายวิภาคและสรีระจึงมีจำนวนคำถามที่ถูกนำเสนอในรายการน้อยที่สุดเพียง 23 ข้อ ซึ่งนับเป็นเพียงหนึ่งในสิบจากคำถามทั้งหมด

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าร้อยละของคำถามในแต่ละหัวข้อย่อยของประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านสังคม ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ตารางแสดงร้อยละของคำถามในประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านสังคม

ประเด็นปัญหาด้านสังคม	จำนวนคำถาม	ร้อยละ
- การเกี่ยวพาราตี/การคบเพื่อนต่างเพศ	29	34.52
- การใช้ชีวิตคู่/ชีวิตครอบครัว	21	25.00
- การมีเพศสัมพันธ์นอกสมรส/การนอกใจ/ภรรยาบ่อย/ชู้	14	16.67
- การหย่าร้าง/การแยกทางกัน	5	5.95
- ค่านิยมทางเพศ	5	5.95
- การคุมกำเนิด/การวางแผนครอบครัว	4	4.76
- การปรับตัวเข้ากับสังคม	3	3.57
- การเลือกคู่ครอง/การแต่งงาน	2	2.38
- ความสัมพันธ์ระหว่างเพศในเชิงสังคม	1	1.19
รวม	84	100.00

ประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านสังคมซึ่งมีจำนวนคำถามมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับประเด็นปัญหาอื่น ๆ มีหัวข้อย่อยทั้งหมด 9 หัวข้อด้วยกัน โดยหัวข้อการเกี่ยวพาราตีและการคบเพื่อนต่างเพศมีจำนวนคำถามมากที่สุดร้อยละ 34.52 รองลงมาคือหัวข้อการใช้ชีวิตคู่หรือชีวิตครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 25.00 ลำดับต่อมาคือหัวข้อการมีเพศสัมพันธ์นอกสมรส การนอกใจ การเป็นภรยาน้อย/ชู้ คิดเป็นร้อยละ 16.67 และหัวข้อย่อยที่มีจำนวนคำถามน้อยที่สุด(จำนวน 1 ข้อ) คือ หัวข้อความสัมพันธ์ระหว่างเพศในเชิงสังคม (ร้อยละ 1.19)

หากเปรียบเทียบคำถามจากช่วงไขปัญหาลับวัยรุ่นกับช่วงติวรักให้เต็มร้อย พบว่าในทั้งสองช่วง ประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านสังคมมีจำนวนข้อคำถามสูงที่สุดในบรรดาประเด็นปัญหาทั้ง 6 ด้าน โดยในช่วงไขปัญหาลับวัยรุ่น หัวข้อการเกี่ยวพาราตีและการคบเพื่อนต่างเพศมีจำนวนคำถามสูงสุด คือ 22 ข้อจากทั้งหมด 29 ข้อ (อีก 7 ข้อที่เหลือเป็นคำถามจากช่วงติวรักให้เต็มร้อย) ขณะที่ในช่วงติวรักให้เต็มร้อย หัวข้อการใช้ชีวิตคู่และชีวิตครอบครัวมีจำนวนคำถามสูงสุด คือ 21 ข้อ (ไม่มีคำถามในหัวข้อย่อยนี้ในช่วงไขปัญหาลับวัยรุ่น) หัวข้อการเกี่ยวพาราตีและการคบเพื่อนต่างเพศและหัวข้อการใช้ชีวิตคู่และชีวิตครอบครัวจึงนับเป็นหัวข้อย่อยที่มีจำนวนคำถามสูงสุดเป็นอันดับหนึ่งและสอง (ตามลำดับ) ในบรรดาหัวข้อย่อยทั้งหมด 34 หัวข้อ (หากรวมหัวข้อย่อยจากประเด็นปัญหาทั้ง 6 ด้านเข้าด้วยกัน) และส่งผลให้ประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านสังคมกลายเป็นประเด็นปัญหาที่มีจำนวนข้อคำถามสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 36.52 จากคำถามทั้งหมด 230 ข้อ

ตัวอย่างคำถามในหัวข้อการเกี่ยวพาราตีและการคบเพื่อนต่างเพศ เช่น แฟนหนุ่มของเธอชอบคุยเรื่องเพศกับเธอจนเธอรู้สึกอึดอัดเธอควรจะทำอย่างไรดี? เธอแอบชอบผู้ชายคนหนึ่งอยู่เธอ

จะบอกรักเขาก่อนได้ไหม? หรือ แฟนขอมีเพศสัมพันธ์ด้วยเธอควรจะทำอะไรดี? เป็นต้น ส่วนตัวอย่างคำถามในหัวข้อการใช้ชีวิตคู่และชีวิตครอบครัว เช่น สามีนคนปัจจุบันชอบถามให้เธอเปรียบเทียบบทรักของเขากับของสามีเก่าของเธอให้เขาฟัง เธอควรทำอย่างไรดี? สามีมีเพศสัมพันธ์ลดลงตั้งแต่เรียนปริญญาโท เธอรู้ดีว่าเป็นปัญหาแต่ไม่กล้าคุยกับเขา เธอจะแก้ปัญหาอย่างไรดี? หรือ เธอจะปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์กับสามีที่ไม่สะอาดไม่ชอบอาบน้ำอย่างไรดี? เป็นต้น

ตารางที่ 4.3 แสดงคำร้อยละของคำถามในแต่ละหัวข้อย่อยของประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านจิตใจ ดังนี้

ตารางที่ 4.3 ตารางแสดงร้อยละของคำถามในประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านจิตใจ

ประเด็นปัญหาด้านจิตใจ	จำนวนคำถาม	ร้อยละ
- ความต้องการ/ความรู้สึกทางเพศ	17	48.57
- ความพึงพอใจ/ความรัก	8	22.86
- ความผิดปกติด้านจิตใจและอารมณ์	4	11.43
- ทักษะติดต่อเพศตรงข้าม	3	8.57
- รสนิยมทางเพศ/ความสุขจากเพศรส	3	8.57
- พัฒนาการด้านจิตใจที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ	-	-
รวม	35	100.00

ประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านจิตใจประกอบด้วยหัวข้อย่อย 6 หัวข้อด้วยกัน โดยหัวข้อความต้องการและความรู้สึกทางเพศมีจำนวนคำถามมากที่สุด นับเป็นครึ่งหนึ่งของคำถามทั้งหมด ตัวอย่างคำถามในหัวข้อนี้ เช่น ทำไมเธอไม่ค่อยมีความรู้สึกทางเพศแล้วเกิดจากฮอร์โมนรีเปล่า? เธอไม่มีอารมณ์เพศเพราะองศาติของสามีเล็กหรือไม่? สามีไม่มีอารมณ์ควรแก้ไขอย่างไร? เป็นต้น รองลงมาคือคำถามในหัวข้อความพึงพอใจและความรัก (ร้อยละ 22.86) ตัวอย่างคำถาม เช่น เธอกลับมาคบกับแฟนเก่าที่เคยเลิกรักกันเพราะเขาเบื่อไม่รักเธอแล้ว ไม่ทราบว่าคุณจะรักเธอจริงรีเปล่า? เธอชอบแอบมองผู้ชายคนหนึ่งแต่ก็ชอบหลบหน้าเขา ทำไมเธอจึงรู้สึกอย่างนั้น? เป็นต้น รองลงมาเป็นอันดับสามคือหัวข้อความผิดปกติด้านจิตใจและอารมณ์ มีจำนวนคำถามคิดเป็นร้อยละ 11.43 และหัวข้อที่มีจำนวนคำถามน้อยที่สุด (ร้อยละ 8.57) มีเท่ากับ 2 หัวข้อ คือหัวข้อทักษะติดต่อเพศตรงข้าม และหัวข้อรสนิยมทางเพศ/ความสุขจากเพศรส ส่วนหัวข้อย่อยที่ไม่มีคำถามมาเสนอในรายการเลยคือหัวข้อพัฒนาการด้านจิตใจที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ

เมื่อเรียงลำดับหัวข้อตามจำนวนข้อคำถามจากมากไปน้อย น่าสังเกตว่าหัวข้อ 3 ลำดับแรกมีจำนวนคำถามที่แตกต่างกันระหว่างหัวข้อแรกกับหัวข้อที่สอง และระหว่างหัวข้อที่สองกับหัวข้อ

ที่สาม กล่าวคือหัวข้อลำดับถัดไปจะมีจำนวนคำถามเพียงครั้งหนึ่งของหัวข้อหัวข้อที่มีลำดับก่อนหน้า ซึ่งการลดหลั่นในลักษณะคล้ายคลึงกันนี้จะพบในประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านสุขอนามัยอีกเช่นกัน

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าร้อยละของคำถามในแต่ละหัวข้อย่อยของประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ ดังนี้

ตารางที่ 4.4 ตารางแสดงร้อยละของคำถามในประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านพฤติกรรมเพศสัมพันธ์

ประเด็นปัญหาด้านพฤติกรรมเพศสัมพันธ์	จำนวนคำถาม	ร้อยละ
- วิธีปฏิบัติทางเพศและพฤติกรรมเพศสัมพันธ์	9	28.13
- การตอบสนองทางเพศ/จุดสุดยอด	9	28.13
- การหลั่งน้ำอสุจิของอวัยวะเพศชาย	5	15.63
- การระบายอารมณ์ทางเพศ	4	12.50
- ความเชื่อที่ผิด ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมเพศสัมพันธ์	3	9.38
- การร่วมเพศในสถานะที่ผิดปกติ	1	3.13
- ซาดิสม์/มาโซคิสม์	1	3.13
รวม	32	100.00

ประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านพฤติกรรมเพศสัมพันธ์แบ่งออกเป็น 7 หัวข้อย่อย โดยมีคำถามในเรื่องวิธีปฏิบัติทางเพศและพฤติกรรมเพศสัมพันธ์สูงสุด เท่ากันกับหัวข้อการตอบสนองทางเพศและจุดสุดยอด (ร้อยละ 28.13) ตัวอย่างคำถามในหัวข้อแรก เช่น สามีนชอบร่วมเพศทางทวารหนักเป็นอันตรายหรือไม่? เจ็บมากทุกครั้งที่ร่วมเพศทำให้ไม่มีอารมณ์ร่วม มีวิธีแก้ไขอย่างไร? และตัวอย่างของหัวข้อหลัง เช่น ไม่มีน้ำหล่อลื่นเวลามีเพศสัมพันธ์กับสามีควรแก้ไขอย่างไร? ผู้หญิงเมื่อถึงจุดสุดยอดจะมีอาการภายนอกอย่างไร? เป็นต้น รองลงมาคือหัวข้อการหลั่งน้ำอสุจิของอวัยวะเพศชาย (ร้อยละ 15.63) ส่วนหัวข้อย่อยที่มีจำนวนคำถามน้อยที่สุดมี 2 หัวข้อเช่นกัน ได้แก่ หัวข้อการร่วมเพศในสถานะที่ผิดปกติ ซึ่งมีเพียงคำถามเดียวคือเขามีเพศสัมพันธ์ขณะตั้งครภภ์ได้หรือไม่? และหัวข้อซาดิสม์และมาโซคิสม์ ซึ่งมีเพียงคำถามเดียวคือสามีมีอารมณ์ทางเพศรุนแรง เขาเป็นซาดิสม์หรือไม่? ทั้งสองหัวข้อต่างมีเพียงหนึ่งคำถามซึ่งคิดเป็นร้อยละ 3.13 จากคำถามทั้งหมด 32 ข้อ

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าร้อยละของคำถามในแต่ละหัวข้อย่อยของประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านสุขอนามัย ดังนี้

ตารางที่ 4.5 ตารางแสดงร้อยละของคำถามในประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านสุขอนามัย

ประเด็นปัญหาด้านสุขอนามัย	จำนวนคำถาม	ร้อยละ
- โรคหย่อนสมรรถภาพทางเพศ	15	51.72
- โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์	8	27.59
- การรักษาสุขอนามัยทางเพศ	3	10.34
- ความผิดปกติของอวัยวะเพศ/ระบบสืบพันธุ์	3	10.34
รวม	29	100.00

สำหรับประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านสุขอนามัย หัวข้อย่อยที่มีจำนวนคำถามมากที่สุดนับเป็นครั้งหนึ่งของคำถามทั้งหมดคือหัวข้อโรคหย่อนสมรรถภาพทางเพศ ตัวอย่างคำถามในหัวข้อนี้ เช่น ทำไมอาการหย่อนสมรรถภาพทางเพศจึงเกิดกับผู้สูงอายุได้มากกว่า? โรคหย่อนสมรรถภาพทางเพศมีอะไรรักษาได้บ้าง? และยารักษาโรคหย่อนสมรรถภาพทางเพศควรรับประทานอย่างไร? เป็นต้น รองลงมาคือหัวข้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (ร้อยละ 27.59) ส่วนหัวข้อย่อยที่มีคำถามน้อยที่สุดคือหัวข้อการรักษาสุขอนามัยทางเพศ และหัวข้อความผิดปกติของอวัยวะเพศ/ระบบสืบพันธุ์ ซึ่งต่างก็มีคำถาม 3 ข้อเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 10.34

สาเหตุที่หัวข้อโรคหย่อนสมรรถภาพทางเพศมีจำนวนคำถามมากที่สุด เนื่องจากทางรายการมีช่วงศูนย์ข้อมูลสุขภาพเพศชายทุก ๆ สัปดาห์ที่สามของเดือน ซึ่งเป็นช่วงที่พูดคุยถึงคำถามเกี่ยวกับโรคหย่อนสมรรถภาพทางเพศโดยเฉพาะ เมื่อรวมคำถามจากช่วงศูนย์ข้อมูลสุขภาพเพศชายกับคำถามในเรื่องเดียวกันในช่วงตัวรักให้เต็มร้อย หัวข้อนี้จึงมีจำนวนคำถามมากที่สุด

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าร้อยละของคำถามในแต่ละหัวข้อย่อยของประเด็นปัญหาอื่น ๆ ดังนี้

ตารางที่ 4.6 ตารางแสดงร้อยละของคำถามในประเด็นปัญหาอื่น ๆ

ประเด็นปัญหาอื่น ๆ	จำนวนคำถาม	ร้อยละ
- การดูแลสุขภาพ/ความสะอาด/รูปร่าง/ความงาม	11	40.74
- การเลี้ยงดูบุตรธิดา	8	29.63
- การรักษาความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว	7	25.93
- อื่น ๆ	1	3.70
รวม	27	100.00

สำหรับประเด็นปัญหาอื่น ๆ ซึ่งไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับเรื่องเพศนั้น สามารถนำคำถามทั้งหมด 27 ข้อมาจัดแบ่งกลุ่มออกได้เป็น 4 หัวข้อย่อย ได้แก่ 1) หัวข้อการดูแลสุขภาพ ความสะอาด

รูปร่าง และความงาม 2) การรักษาความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว 3) การเลี้ยงดูบุตรธิดา และ 4) อื่น ๆ คำถามในประเด็นปัญหาอื่น ๆ นี้เกินกว่าครึ่งหนึ่งเป็นคำถามจากช่วงไขปัญหาลับวัยรุ่น แม้ว่าคำถามเหล่านี้บางคำถามอาจไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศศึกษา เรื่องความรัก หรือเรื่องครอบครัวโดยตรง ผู้ผลิตรายการก็หยิบยกขึ้นมาตอบในรายการ เนื่องจากเห็นว่าปัญหาลับของวัยรุ่นไม่จำเป็นต้องเป็นปัญหาเรื่องเพศเท่านั้น ปัญหาใด ๆ ก็ตามที่มีผลต่อความเชื่อมั่นภาคภูมิใจในตัวเองของเด็กวัยรุ่น ก็จะได้รับรับการคัดเลือกขึ้นมาพูดคุย ดังคำอธิบายของของเจ้าหน้าที่ฝ่ายข้อมูลที่ดูแลเรื่องการคัดเลือกคำถาม ดังนี้

“ไขปัญหาลับวัยรุ่นไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องเพศ สมมุติว่าอย่างพ่อแม่ไม่เข้าใจ ลูก ลูกไม่ได้ไปเที่ยวกับเพื่อนไปตีหนังสือกับเพื่อนทำไมกลับบ้านดึก ๆ ไม่ได้ ก็คือมันเกี่ยวกับวัยรุ่น เกี่ยวกับพ่อแม่ผู้ปกครอง เพื่อน หรือความภาคภูมิใจในตัวของเขาเอง เราก็เอามาคุยได้” (กรุณา อรุณรัศมี, สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2545)

หัวข้อย่อยที่มีจำนวนคำถามมากที่สุดคือหัวข้อการดูแลสุขภาพ ความสะอาด รูปร่าง และความงาม ซึ่งมีตัวอย่างคำถามเช่น ผิวมันและมีสิวเยอะมากทั้งหน้า หลัง และหน้าท้องควรจะไปฉีดผิวดีหรือไปรักษาดี? ต้องการสูงกว่านี้ (ปัจจุบันสูง 165 ซม.) มีวิธีการทางการแพทย์หรือไม่? เป็นต้น หัวข้อย่อยที่มีจำนวนคำถามรองลงมาคือหัวข้อวิธีการเลี้ยงดูบุตรธิดา หัวข้อการรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัว และหัวข้ออื่น ๆ ตามลำดับ

ตัวอย่างคำถามในหัวข้อวิธีการเลี้ยงดูบุตรธิดา เช่น ลูกสาวของเธอชอบเที่ยวกับเพื่อนผู้ชายหลายคนและชอบคุยโทรศัพท์มากเธอควรจะทำตัวตักเตือนลูกอย่างไรดี? คุณแม่อยู่ใกล้ชิดลูกมากจนคนรอบข้างบอกว่าคุณแม่ปกป้องลูกมากเกินไป คุณแม่กลัวว่าเธอจะทำให้ลูกมีปัญหาหรือไม่? เป็นต้น ตัวอย่างคำถามในหัวข้อการรักษาความสัมพันธ์ในครอบครัว เช่น ลูกสาวลาออกจากงานแล้วแต่ต้องแต่งตัวไปทำงานทุกวันเพราะไม่กล้าบอกคุณแม่ เธอควรจะทำอย่างไรดี? นักศึกษาสาวควรบอกพ่อแม่อย่างไรให้ท่านเข้าใจว่าเธอโตพอที่จะมีแฟนได้แล้ว? ฯลฯ ส่วนหัวข้ออื่น ๆ มีเพียง 1 คำถามเท่านั้น คือ เด็กหนุ่มต้องการเป็นผู้หญิงควรทำอย่างไร?

ตารางที่ 4.7 แสดงคำร้อยละของคำถามในแต่ละหัวข้อย่อยของประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านกายวิภาคและสรีระ ดังนี้

ตารางที่ 4.7 ตารางแสดงร้อยละของคำถามในประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านกายวิภาคและสรีระ

ประเด็นปัญหาด้านกายวิภาคและสรีระ	จำนวนคำถาม	ร้อยละ
- อวัยวะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและระบบอวัยวะสืบพันธุ์	11	47.83
- การปฏิสนธิ ตั้งครรภ์ คลอดบุตร	8	34.78
- การมีบุตรยาก การแท้งบุตร และการทำแท้ง	4	17.39
- พัฒนาการทางเพศทางกาย	-	-
รวม	23	100.00

เมื่อพิจารณาหัวข้อย่อยในประเด็นปัญหาด้านนี้ พบว่าเกือบครึ่งหนึ่งของคำถามทั้งหมด (ร้อยละ 47.83) เป็นคำถามในหัวข้ออวัยวะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและระบบอวัยวะสืบพันธุ์ เช่น ช่องคลอดหลวมมีวิธีแก้อย่างไร? การขลิบปลายอวัยวะเพศชายควรทำหรือไม่? เป็นต้น รองลงมาคือคำถามเกี่ยวกับการปฏิสนธิ/การตั้งครรภ์/และคลอดบุตร เช่น หากต้องการมีลูกแฝดจะทำได้อย่างไร? หากต่อหมั้น (หลังจากทำหมั้นชายมา 7 ปี) ภรรยาจะมีโอกาสตั้งท้องหรือไม่? เป็นต้น คำถามที่เหลือเป็นคำถามในหัวข้อการมีบุตรยาก/การแท้ง/และการทำแท้ง โดยไม่มีคำถามใดที่เกี่ยวข้องกับประเด็น พัฒนาการทางเพศทางกาย

4.1.2 ประเภทของคำถามจำแนกตามเพศของผู้ถาม

ในส่วนของผู้ถามคำถามทั้งที่ส่งจดหมายเข้ามาถามและโทรศัพท์เข้ามาถามคำถามในรายการ มีจำนวนทั้งหมด 190 คน โดยผู้ถาม 1 คนถาม 1.2 คำถามโดยเฉลี่ย หากแบ่งจำนวนผู้ถามตามช่วงของรายการและเพศของผู้ถาม จะสามารถแบ่งจำนวนผู้ถามได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.8 ตารางแสดงร้อยละของผู้ถามหญิงและชาย โดยแยกคำนวณตามแต่ละช่วงรายการ

ช่วง	เพศ	จำนวนผู้ถามหญิง (ร้อยละ)	จำนวนผู้ถามชาย (ร้อยละ)	รวมจำนวนผู้ถาม (ร้อยละ)
ไขปัญหาลับวัยรุ่น		42 (64.62%)	23 (35.38%)	65 (100.00%)
ศูนย์ข้อมูลสุขภาพเพศชาย*		1 (25.00%)	3 (75.00%)	4 (100.00%)
คิวรักให้เต็มร้อย		98 (80.99%)	23 (19.01%)	121 (100.00%)
รวม		141 (74.21%)	49 (25.79%)	190 (ร้อยละ 100.00%)

หมายเหตุ: *8 คำถามจากช่วงศูนย์ข้อมูลสุขภาพเพศชาย ไม่สามารถระบุเพศของผู้ถามได้

หากพิจารณาเพศของผู้ถาม พบว่าสามในสี่จากจำนวนผู้ถามเป็นเพศหญิง เมื่อแยกพิจารณาแต่ละช่วง ช่วงไขปัญหาด้วยรุ่นมีผู้ถามหญิงมากกว่าผู้ถามชายร้อยละ 29.24 และช่วงติวรักให้เต็มร้อยมีผู้ถามหญิงมากกว่าผู้ถามชายร้อยละ 61.98 มีเพียงช่วงศูนย์ข้อมูลสุขภาพเพศชายที่มีผู้ถามหญิงน้อยกว่าผู้ถามชาย จำนวนผู้ถามหญิงและชายที่แตกต่างกันมากทำให้ดูเหมือนว่ารายการ “ซุรัก ซูรส” ทำหน้าที่เผยแพร่ความรู้เรื่องเพศศึกษาให้แก่เพศหญิงมากกว่า และหากแบ่งคำถามโดยใช้เพศของผู้ถามเป็นเกณฑ์ ผลการแจกแจงความถี่แบ่งตามเพศของเจ้าของคำถาม ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.9 ตารางเปรียบเทียบจำนวนคำถามในแต่ละประเด็นปัญหาโดยแบ่งตามเพศผู้ถาม

ประเด็นปัญหาด้าน	จำนวนคำถาม จากผู้หญิง	จำนวนคำถาม จากผู้ชาย	ไม่ทราบเพศ	รวม จำนวนคำถาม
ด้านสังคม	67 (79.76%)	17 (20.24%)	-	84 (100.00%)
ด้านจิตใจ	27 (77.14%)	8 (22.86%)	-	35 (100.00%)
ด้านพฤติกรรมเพศสัมพันธ์	21 (65.63%)	11 (34.38%)	-	32 (100.00%)
ด้านสุขอนามัย	10 (34.48%)	11 (37.93%)	8 (27.59%)	29 (100.00%)
ปัญหาอื่น ๆ	23 (85.19%)	4 (14.81%)	-	27 (100.00%)
ด้านกายวิภาคและสรีระ	19 (82.61%)	4 (17.39%)	-	23 (100.00%)
รวม	167 (72.61%)	55 (23.91%)	8 (3.48%)	230 (100.00%)

จากตารางที่ 4.9 แสดงให้เห็นว่าคำถามมากกว่าร้อยละ 70 เป็นคำถามจากผู้หญิง โดยคำถามจากผู้หญิงมีจำนวนมากกว่าในทุกประเด็นปัญหาเรื่องเพศ ยกเว้นประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านสุขอนามัยเท่านั้นที่มีจำนวนคำถามจากผู้ชายมากกว่า แต่ก็มากกว่าเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และเมื่อพิจารณาถึงหัวข้อที่มีจำนวนคำถามจากผู้ชายสูงที่สุดสามลำดับแรก พบว่าได้แก่หัวข้อดังต่อไปนี้ ลำดับที่ 1) หัวข้อการเกี่ยวพาราตี/การคบเพื่อนต่างเพศ (8 คำถาม) ลำดับที่ 2) หัวข้อการใช้ชีวิตคู่/ชีวิตครอบครัว และหัวข้อโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (หัวข้อละ 5 คำถาม) และ ลำดับที่ 3) หัวข้อความต้องการ/ความรู้สึกทางเพศ และหัวข้อการระบายอารมณ์ทางเพศ (หัวข้อละ 4 คำถาม)

ตัวอย่างคำถามในแต่ละหัวข้อ เช่น รักผู้หญิงคนหนึ่งอยู่แต่ไม่กล้าพูดเพราะกลัวฝ่ายหญิง เขาจะไม่เชื่อ ควรทำอะไร? (การเกี่ยวพาราตี/การคบเพื่อนต่างเพศ) แฟนไม่ชอบทำ oral sex ให้ เขาควรทำอะไรให้เธอยอมทำให้เขาบ้าง? (การใช้ชีวิตคู่/ชีวิตครอบครัว) ขณะถอดถุงยางอนามัย มือไปสัมผัสกับน้ำลายของฝ่ายหญิง จะมีโอกาสติดเอดส์หรือไม่ มีมากน้อยแค่ไหน? (โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์) อะไรเป็นตัวกระตุ้นอารมณ์เพศของผู้ชาย? (ความต้องการ/ความรู้สึกทางเพศ) การช่วยตัวเองจะเป็นอันตรายหรือไม่? (การระบายอารมณ์ทางเพศ)

อย่างไรก็ดี หากสังเกตลักษณะของคำถามจากผู้ชายเปรียบเทียบกับคำถามจากผู้หญิงที่ถูกนำเสนอในรายการ ปรากฏว่าไม่มีลักษณะแตกต่างกันมากนัก ยกเว้นคำถามในประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านจิตใจ หัวข้อความต้องการ/ความรู้สึกทางเพศ ที่พบว่าลักษณะคำถามมีความแตกต่างกัน ซึ่งคำถามที่ถูกคัดเลือกมาสะท้อนความคิดที่ว่า “ผู้ชายเป็นฝ่ายเสนอ ผู้หญิงเป็นฝ่ายสนอง” ได้ชัดเจนทีเดียว เห็นได้จากคำถามส่วนใหญ่จากฝ่ายหญิงจะเป็นคำถามที่บอกความไม่ต้องการทางเพศของตน โดยเป็นไปในลักษณะ “ผู้ชายเป็นฝ่ายเสนอ แต่ผู้หญิงไม่อยากจะสนอง” จึงมักเป็นคำถามในเชิงสุขอนามัยเพื่อหาสาเหตุที่ทำให้เธอไม่มีอารมณ์เพศ เช่น เป็นเพราะห่วงอนามัยรีเปล่า? เป็นเพราะอวัยวะเพศของสามีเล็กไป? เป็นเพราะฮอร์โมนเธอน้อยเกินไป? หรือตัวเธอเป็นกามตายด้าน? รองจากคำถามเพื่อหาสาเหตุแล้ว คือคำถามเพื่อหาทางแก้ไขว่าเธอควรทำอะไรเมื่อไม่มีอารมณ์ร่วมเพศกับสามี มีเพียง 2 คำถามที่สืบเนื่องมาจากสามีไม่มีอารมณ์เพศ และมีเพียงคำถามเดียวจากผู้หญิงที่แสดงความต้องการทางเพศอย่างชัดเจน แต่ก็เป็นคำถามในแง่ของสุขอนามัยด้านจิตใจ ซึ่งก็คือคำถามว่าคู่นอนที่มีความสัมพันธ์ทางเพศแล้วรู้สึกมีความต้องการผิปกติหรือไม่? ในขณะที่คำถามจากผู้ชายในหัวข้อนี้มักเป็นคำถามที่แสดงถึงความต้องการทางเพศอย่างชัดเจน เช่น ทำไมอยากลวงเกินคนที่เราไม่ได้รับรัก? หรือ อะไรเป็นตัวกระตุ้นอารมณ์ทางเพศของผู้ชาย? และ จะจัดการอารมณ์ทางเพศอย่างไร? เป็นต้น

สำหรับประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ หัวข้อวิธีปฏิบัติทางเพศ/พฤติกรรมเพศสัมพันธ์ไม่มีคำถามจากผู้ชายเลย ในทางตรงกันข้ามหัวข้อการระบายอารมณ์ทางเพศก็ไม่มีคำถามจากผู้หญิงเลย และเมื่อพิจารณาถึงลักษณะของคำถาม พบว่าคำถามในหัวข้อวิธีปฏิบัติทางเพศ/พฤติกรรมเพศสัมพันธ์ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นคำถามจากผู้หญิงนั้น มีลักษณะเป็นคำถามในเชิงสุขอนามัยค่อนข้างสูง เช่น มีเพศสัมพันธ์วันละ 2 – 3 ครั้งบ่อยเกินไปจนทำให้หย่อนยานรีเปล่า? หรือ สามีชอบมีเพศสัมพันธ์ทางทวารหนักเป็นอันตรายหรือไม่? เป็นต้น สำหรับหัวข้อการระบายอารมณ์ทางเพศซึ่งมีคำถามจากผู้ชายเท่านั้น พบว่าเป็นลักษณะคำถามในเชิงสุขอนามัยเช่นกัน กล่าวคือสงสัยว่าการช่วยตัวเองจะเป็นอันตรายต่อสุขภาพหรือไม่? เป็นที่น่าสังเกตว่าแม้แต่ในประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ ที่หากอยู่ในสื่อชนิดอื่น เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ จะพบบทความ หรือ

คำถาม-คำตอบในเชิงเทคนิค (ดู จิรคุลย์ บุญยภักดิ์, 2543) แต่ในรายการ “ซุรัก ชุรส” แม้แต่ในหัวข้อวิธีปฏิบัติทางเพศ/พฤติกรรมเพศสัมพันธ์ หรือหัวข้อการระบายอารมณ์ทางเพศ กลับพบว่าเป็นคำถามในแง่ของสุขอนามัยเสียแทบทั้งสิ้น

4.1.3 สรุปผลการวิเคราะห์ประเภทคำถาม

เมื่อก้าวโดยสรุปแล้ว ประเภทของปัญหาเรื่องเพศที่ปรากฏในรายการ “ซุรัก ชุรส” ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 6 ด้านด้วยกัน ได้แก่ 1) ประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านสังคม 2) ประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านจิตใจ 3) ประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ 4) ประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านสุขอนามัย 5) ประเด็นปัญหาอื่น ๆ และ 6) ประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านกายวิภาคและสรีระนั้น ปรากฏว่าประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านสังคมมีจำนวนข้อคำถามสูงที่สุด (ร้อยละ 36.52) ในขณะที่ประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านกายวิภาคและสรีระมีจำนวนข้อคำถามน้อยที่สุด (ร้อยละ 10.00)

ในประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านสังคม หัวข้อย่อยที่มีจำนวนคำถามสูงที่สุดอันดับหนึ่งและสองได้แก่ หัวข้อการเกี่ยวพาราตีและการคบเพื่อนต่างเพศ และการใช้ชีวิตคู่และชีวิตครอบครัวตามลำดับ ซึ่งคำถามสามในสี่ของหัวข้อย่อยแรกมาจากช่วงปัญหาตีบวัยรุ่น ส่วนคำถามทั้งหมดของหัวข้อย่อยที่สองมาจากช่วงวัยรุ่นให้เต็มร้อย สรุปได้ว่าประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านสังคมเป็นประเด็นปัญหาด้านที่มีคำถามสูงที่สุดในทั้งสองช่วงรายการ สาเหตุมาจากผู้ผลิตรายการเห็นว่าคำถามในด้านนี้มีความแตกต่างหลากหลาย ถึงแม้ว่าจะเป็นคำถามเดียวกันแต่รายละเอียดแวดล้อมอื่น ๆ ของผู้ถามแตกต่างกัน ทางออกหรือคำแนะนำที่เหมาะสมย่อมแตกต่างกัน ประเด็นปัญหาในด้านนี้จึงมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากประเด็นปัญหาด้านอื่น กล่าวคือเป็นคำถามที่ไม่มีคำตอบที่ถูกต้องเหมาะสมที่สุดเพียงคำตอบเดียว ดังนั้นแม้จะเป็นคำถามที่คล้ายคลึงกันก็สามารถหิบบกขึ้นมาแนะนำเสนอได้บ่อยครั้งเป็นประจำ โดยไม่รู้สึกว่าซ้ำซากจำเจ แตกต่างจากประเด็นปัญหาในด้านอื่น เช่น ด้านสุขอนามัย หรือด้านกายวิภาคและสรีระ ซึ่งหากมีคำถามที่คล้ายคลึงกันเข้ามาในรายการในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน คำถามเหล่านั้นก็จะถูกรวบรวมมาตอบด้วยกันในคราวเดียวเพราะมีคำตอบหรือคำแนะนำที่ไม่แตกต่างกันนัก

สำหรับประเด็นปัญหาด้านกายวิภาคและสรีระซึ่งมีจำนวนข้อคำถามน้อยที่สุดนั้น เมื่อพิจารณาหัวข้อย่อยทั้ง 4 หัวข้อของประเด็นนี้ อันได้แก่ 1) อวัยวะที่เกี่ยวกับเรื่องเพศและระบบอวัยวะสืบพันธุ์ 2) การปฏิสนธิ การตั้งครรภ์ การคลอดบุตร 3) การมีบุตรยาก การแท้งบุตรและการทำแท้ง และ 4) พัฒนาการทางเพศทางกาย สาเหตุหนึ่งที่ประเด็นปัญหาด้านนี้มีข้อคำถามน้อยกว่าด้านอื่น ๆ มาจากกระบวนการคัดเลือกคำถามของผู้ผลิตรายการที่ให้ความสำคัญกับประเด็นปัญหา

เรื่องเพศในแต่ละด้านมากนัก้อยแตกต่างกัน โดยคำถามที่ได้รับการคัดเลือกมานำเสนอส่วนใหญ่จะเน้นหนักไปในด้านสังคมและด้านจิตใจมากกว่าด้านกายวิภาคหรือสุขอนามัย อนึ่ง คำถามส่วนใหญ่ที่ส่งเข้ามาในรายการเป็นคำถามที่เกิดจากผู้ถามประสบปัญหาโดยตรงด้วยตัวเอง มากกว่าจะเป็นคำถามจากความสงสัยใคร่รู้ จึงไม่น่าประหลาดใจที่หัวข้อย่อยบางหัวข้อ เช่น พัฒนาการทางเพศทางกาย จะไม่มีคำถามที่เกี่ยวข้อง

อย่างไรก็ตาม หากแบ่งเกณฑ์การพิจารณาตามลักษณะความรู้เรื่องเพศศึกษาเป็น 4 ด้าน* ตามที่สุชาติ โสมประยูร และวรรณิ โสมประยูร (2541) ได้กำหนดไว้ จะพบว่าประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านกายวิภาคและสรีระ และประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านพฤติกรรมเพศสัมพันธ์รวมอยู่ในหมวดเดียวกันคือลักษณะความรู้เรื่องเพศด้านชีววิทยา ดังนั้น เมื่อจัดลำดับลักษณะความรู้เรื่องเพศทั้งสี่ด้านตามจำนวนข้อคำถามที่นำเสนอในรายการจากมากไปหาน้อย โดยตัดประเด็นปัญหาอื่น ๆ จำนวน 27 ข้อออก จะได้ลำดับดังที่นำเสนอในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.10 ตารางแสดงร้อยละของคำถามเรื่องเพศแบ่งตามความรู้เรื่องเพศทั้งสี่ลักษณะ

ลำดับที่	ลักษณะความรู้เรื่องเพศ	จำนวนคำถาม	ร้อยละ
1	- ด้านสังคมวิทยา	84	41.38
2	- ด้านชีววิทยา	55	27.09
3	- ด้านจิตวิทยา	35	17.24
4	- ด้านสุขวิทยา	29	14.29
รวม		203**	100.00

หมายเหตุ: **หลังตัดประเด็นปัญหาอื่น ๆ จำนวน 27 ข้อ ออกจากจำนวนคำถามทั้งสิ้น 230 ข้อ

สำหรับประเด็นปัญหาอื่น ๆ จำนวน 27 ข้อ ประกอบด้วย 4 หัวข้อย่อย ซึ่งเรียงลำดับตามจำนวนข้อคำถามจากมากไปน้อย ได้ดังนี้ ลำดับที่ 1) หัวข้อการดูแลสุขภาพ ความสะอาด รูปร่าง และความงาม ลำดับที่ 2) หัวข้อการเลี้ยงดูบุตรธิดา ลำดับที่ 3) หัวข้อการรักษาความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัว และลำดับสุดท้ายคือหัวข้ออื่น ๆ

อย่างไรก็ตาม แม้รายการ “ซุรัก ชุรส” จะนำเสนอเนื้อหาได้ครอบคลุมลักษณะความรู้เรื่องเพศในทุกด้าน แต่ในความเป็นจริงแล้ว ลักษณะความรู้เรื่องเพศที่นำเสนอในรายการก็มุ่งเน้นเฉพาะด้านสังคมวิทยา ด้านจิตวิทยา และด้านสุขวิทยาเป็นหลัก สำหรับความรู้เรื่องเพศด้านชีววิทยาที่ดู

* ลักษณะความรู้เรื่องเพศ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านทางชีววิทยา, ด้านทางสุขวิทยา, ด้านทางจิตวิทยา, และด้านทางสังคมวิทยา (ดูรายละเอียดใน บทที่ 2 หัวข้อ 2.3.2 ความรู้เรื่องเพศ)

เหมือนว่าจะถูกนำเสนอในรายการมากเป็นอันดับที่สองนั้น เมื่อมาพิจารณาถึงลักษณะของคำถามที่ปรากฏ ก็จะพบว่าคำถามส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวกับพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ เป็นคำถามในเชิงของสุขอนามัยมากกว่าที่จะเป็นคำถามในเชิงชีววิทยาอย่างแท้จริง

ในเรื่องของเพศของผู้ถาม พบว่าสามในสี่ของผู้ถามทั้งหมด 190 คนเป็นเพศหญิง โดยมีจำนวนผู้ถามหญิงในช่วงตัวรักให้เต็มร้อยสูงที่สุด (98 คน) และมีเพียงช่วงเดียวคือช่วงศูนย์ข้อมูลสุขภาพเพศชายที่มีผู้ถามชายสูงกว่าผู้ถามหญิง เมื่อพิจารณาแบ่งจำนวนคำถามตามเพศของผู้ถาม พบว่ากว่าร้อยละ 70 ของคำถามทั้งหมดเป็นคำถามจากผู้หญิง และมีจำนวนคำถามจากเพศหญิงสูงกว่าในทุกด้าน ยกเว้นประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านสุขอนามัยเท่านั้น ที่มีจำนวนคำถามจากเพศชายสูงกว่าเพียงเล็กน้อย เมื่อเปรียบเทียบลักษณะคำถามระหว่างเพศ พบว่าคำถามส่วนใหญ่มีลักษณะไม่แตกต่างกันนัก

4.2 การสื่อความหมายเรื่อง “เพศ” ในรายการ “ซูรัก ซูรส”

ในการศึกษาการสื่อความหมายเรื่อง “เพศ” ในการสื่อสารเพื่อให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาในรายการ “ซูรัก ซูรส” แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วนด้วยกันคือ

4.2.1 ตัวรายการ “ซูรัก ซูรส”

4.2.2 การสื่อสารในรายการ “ซูรัก ซูรส”

4.2.3 สรุปผลการวิเคราะห์การสื่อความหมายเรื่อง “เพศ”

4.2.1 ตัวรายการ “ซูรัก ซูรส”

เมื่อพิจารณาที่ตัวรายการ “ซูรัก ซูรส” จะพบว่าผู้ผลิตรายการได้มีการสื่อความหมายเรื่อง “เพศ” ในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลาย ทั้งในรูปของการตั้งรายการและชื่อช่วงต่าง ๆ รวมถึงสัญลักษณ์ (logo) ของรายการและภาพไตเติ้ล (title) นำเข้ารายการ ผลการวิเคราะห์จะแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วนด้วยกันด้วยกันซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.2.1.1 ชื่อรายการ “ซูรัก ซูรส” และสัญลักษณ์ (logo) ของรายการ

4.2.1.2 ชื่อช่วงต่าง ๆ ในรายการ “ซูรัก ซูรส”

4.2.1.3 รูปแบบของรายการ “ซูรัก ซูรส”

4.2.1.1 ชื่อรายการ “ซุรัก รุรส” และสัญลักษณ์ (logo) ของรายการ

- ชื่อรายการ “ซุรัก รุรส”

ชื่อรายการ “ซุรัก รุรส” หากพิจารณาความหมายโดยอรรถ (Denotation) แล้ว “ซุ” จะมี 3 ความหมายด้วยกัน ความหมายแรกแปลว่าส่ง เช่น ซุกลินแปลว่าส่งกลิ่น ความหมายที่สองแปลว่ายกขึ้นให้สูง เช่น ซุมือแปลว่ายกมือขึ้น และความหมายสุดท้ายแปลว่าบำรุงให้ดีขึ้น เช่น ซुकำลังแปลว่าบำรุงกำลังให้ดีขึ้น ซุใจแปลว่าทำให้ใจมีกำลังขึ้น ส่วนคำว่า “รัก” ในบริบทนี้ไม่ได้มีความหมายเกี่ยวข้องกับต้นไม้หรือยางของต้นไม้แต่อย่างใด หากหมายถึงชอบอย่างผูกพันและชื่นชมยินดี ฟังใจ หรือชอบพอกันซู่สาว และคำว่า “รุส” แปลว่าลักษณะที่รู้ได้ด้วยลิ้น เช่น เป็รียวหวาน มัน เค็ม เผ็ด อีกความหมายหนึ่งแปลว่าความรู้สึกที่เกิดจากประสาทสัมผัส ความคุ้นเคย เช่น รุสรัก รุสสาวท (มานิต มานิตเจริญ, 2539)

จากความหมายของแต่ละคำที่ได้กล่าวไปแล้ว เมื่อพิจารณาต่อถึงความหมายโดยนัยที่แฝงมา จะพบว่า คำว่า “ซุ” แฝงนัยถึงความขาดความพร้อมจึงจำเป็นต้องมีการบำรุงสนับสนุนให้ดีขึ้น และหากนำคำว่า “ซุ” มารวมกับคำว่า “รัก” เป็น “ซุรัก” ก็หมายถึง บำรุงความชอบพอกันชื่นชมยินดีให้ดียิ่งขึ้นให้มากยิ่งขึ้น หรือหมายถึงพัฒนาหรือยกระดับความพึงใจผูกพันกันซู่สาวให้สูงขึ้น และเมื่อนำคำว่า “ซุ” มารวมกับคำว่า “รุส” จะเกิดเป็นคำใหม่คือ “รุรส” ซึ่งมีความหมายว่าช่วยให้รสชาติดีขึ้น ซึ่งหากพูดเพียงคำเดียวแล้วความหมายของ “รุรส” จะโน้มเอียงไปทางรสชาติของอาหาร จนกระทั่งนำคำว่า “ซุรัก” และ “รุรส” มาซ้อนกัน บริบทจึงช่วยกำหนดความหมายคำว่า “รุส” ให้ชัดเจนขึ้น ว่า ณ ที่นี้ “รุส” มิได้หมายความว่าถึงลักษณะเป็รียว หวาน มัน เค็มที่สัมผัสรับรู้ได้ด้วยลิ้น หากแต่เป็นความเสน่ห์จากสัมผัสรักหรือจากการมีความสัมพันธ์ทางเพศของคู่รัก “รุรส” จึงมีความหมายว่าช่วยเพิ่มเสน่ห์ให้คู่คิดมีลิ้นซึ่งและเพริดแพร้วยิ่งขึ้น

นอกจากนี้การซ้อนคำ “ซุรัก รุรส” ยังแฝงนัยยะของชีวิตคู่ เนื่องด้วยลักษณะเฉพาะตัวของคำซ้อนที่ต้องมีคำมาซ้อนกันเป็นคู่ ๆ จึงสอดคล้องกับเรื่องของความรักและความสัมพันธ์อันเป็นเรื่องของคนแต่ละคู่ ดังคำให้สัมภาษณ์ของโปรดิวเซอร์รายการ “ซุรัก รุรส” ว่า “ซุรักรุรสมันมีความหมายของมันเอง คือ คู่ ซึ่งหมายถึงคู่แต่งงาน” (อำนวยการ เยี่ยมพันธ์, สัมภาษณ์ 29 มีนาคม 2544 อ้างถึงใน พรศรี วิริยะกิจไพบูลย์, 2544)

อุปมาการมีรักเหมือนกับการปรุงอาหาร หากอ่อนเปรี้ยวอ่อนเค็มหรือหวานจัดเผ็ดจัดจนเกินไปอาหารก็จะไม่อร่อยถูกปาก ความรักก็เช่นเดียวกันจะหวานชื่นดื่มด่ำได้ก็จำเป็นต้องมีเสน่ห์

ซึ่งเปรียบได้กับอาหารอร่อยต้องมีรสชาติกลมกล่อม รายการ “ซูรัก ซูรส” จึงทำหน้าที่เสมือนเป็นก๊ากมือหนึ่งที่จะมาเผยสูตรเด็ดเคล็ดลับอันจะช่วยให้ผู้ชมสามารถนำไปใช้ปรุงรสปูรสกับคู่ของตน เพื่อเติมเต็มส่วนที่ยังขาดหายไปในชีวิตคู่ของตน ดังนั้นชื่อรายการจึงช่วยย้ำให้ตระหนักชัดว่าการส่งเสริมความรักความเข้าใจระหว่างสามีภรรยาอันเป็นวัตถุประสงค์หลักข้อหนึ่งของรายการนั้น จะอาศัย “ซูรัก” หรือ “ซูรส” เพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งไม่ได้ ต้องทำควบคู่กันไป ดังที่โปรดิวเซอร์รายการได้ให้สัมภาษณ์ไว้ว่า

“เรื่องของความรักมันต้องมีเสน่ห์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ก็มันต้องมีทั้งความรัก และต้องมีรส ความหมายของคำว่ารักมันก็เป็นอย่างหนึ่ง รสมันก็อีกอย่างหนึ่ง คู่สามีภรรยาที่อยู่ด้วยกันมันจะรักอย่างเดียวโดยไม่มีรส ก็เหมือนแกงจืด ต้องปรุงรสเข้าไปด้วย” (อำนาจพร เอี่ยมพันธ์, สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2546)

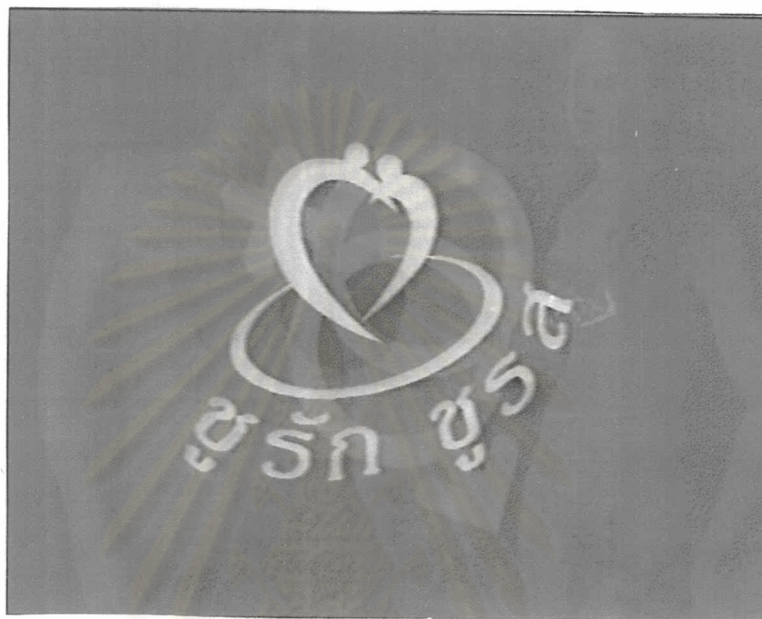
จากความหมายดังกล่าว แสดงให้เห็นว่าความรักกับความเสน่ห์หามีความเกี่ยวพันกันอย่างแนบแน่น เมื่อต้องการที่จะพัฒนาความรักให้เจริญงอกงาม จึงไม่อาจมองข้ามเรื่องความเสน่ห์หาไปได้ ในขณะเดียวกันการเริ่มต้นชื่อรายการด้วยคำว่า “ซูรัก” ก่อนแล้วตามด้วย “ซูรส” ก็แฝงการลำดับความสำคัญก่อน-หลังของทั้งสองเรื่อง กล่าวคือทางรายการให้ความสำคัญเรื่องความรักเป็นอันดับแรก หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือต้องมี “รัก” ก่อนจึงจะมี “รส” ตามมา ด้วยเหตุนี้ ชื่อ “ซูรัก ซูรส” ซึ่งสามารถสื่อแสดงแก่นหลักของรายการ (theme) ที่ครอบคลุมเรื่องเพศศึกษา เรื่องความรัก และเรื่องครอบครัว ได้อย่างชัดเจน จึงได้รับเลือกเป็นชื่อของรายการ

อนึ่ง เป็นที่น่าสังเกตว่า ความหมายของคำว่า “ซูรส” นั้น คำว่า “รส” เป็นคำที่มีความหมายโดยนัยอยู่สูงมาก ผู้ชมจำต้องตีความตามประสบการณ์ส่วนตัวของตนเองว่า “รส” ณ ที่นี้หมายถึงอะไร เมื่อเปรียบเทียบกับความหมายของคำว่า “ซูรัก” แม้ว่าคำว่า “รัก” จะมีความหมายโดยนัยแฝงอยู่ไม่น้อยก็ตาม ผู้ชมก็ยังสามารถเข้าใจความหมายของคำว่า “ซูรัก” ตรงกันโดยทั่วไปมากกว่าคำว่า “ซูรส” ดังที่โปรดิวเซอร์รายการได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับชื่อรายการไว้ว่า “...แต่มันมีนัยยะที่ทะเล้นซ่อนอยู่ คำว่าซูรักซูรสเนี่ย ซ่อนทะเล้นนิดนึง” (อำนาจพร เอี่ยมพันธ์, สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2546)

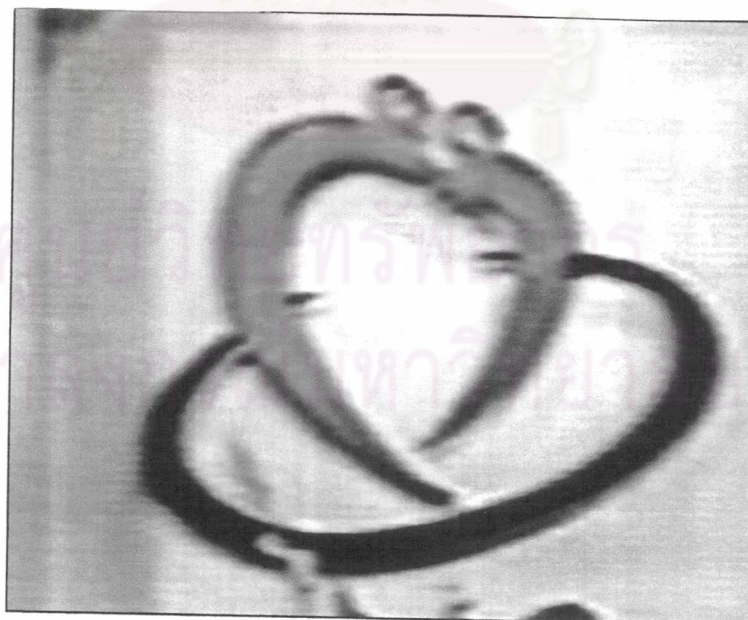
ด้วยเหตุนี้ การเลือกใช้คำที่มีความหมายโดยนัยอย่างสูงเช่นคำว่า “รส” จึงเป็นตัวอย่างหนึ่งที่บ่งบอกถึงลักษณะต้องห้าม (taboo) ของการสื่อสารเรื่องเพศ และความลักปิดลักเปิดของการเผยแพร่ความรู้เรื่องเพศศึกษาในสังคมไทยได้อย่างชัดเจน

- สัญลักษณ์ (logo) ของรายการ “ซูรัก ซูรส”

สำหรับสัญลักษณ์ (logo) ของรายการ “ซูรัก ซูรส” จะขอกล่าวถึงโดยแยกสัญลักษณ์ของรายการออกเป็น 2 แบบ แบบแรกคือสัญลักษณ์ที่ใช้เป็นภาพไตเติ้ลของรายการ (ดังภาพที่ 4.1) และแบบที่สองคือสัญลักษณ์ (logo) รายการที่ใช้เพียงลำพังตัวเดียว (ดังภาพที่ 4.2)

ภาพที่ 4.1 แสดงไตเติ้ลของรายการ “ซูรัก ซูรส”

ภาพที่ 4.2 แสดงสัญลักษณ์รายการ (logo)

สำหรับสัญลักษณ์ที่ใช้เป็นภาพใต้เด็กของรายการนั้น จะเห็นได้ว่าใช้สีที่ตัดกัน กล่าวคือพื้นสีชมพูเข้มตัดกับสัญลักษณ์รายการที่เป็นสีขาว โดยมีภาพหญิงชายในร่างเปลือยเปล่า เป็นลายพื้นของฉากหลัง และมีสัญลักษณ์แสดงเพศหญิง (♀) และเพศชาย (♂) ซ้อนเป็นเงาจาง ๆ หลังสัญลักษณ์รายการซึ่งเป็นเส้นสีขาวดูคล้ายคนสองคนก้มศีรษะโค้งเข้าหากันเป็นรูปหัวใจ และมีวงแหวนสีขาวล้อมอยู่รอบนอก พร้อมกับชื่อรายการห้อยอยู่ใต้วงแหวนสีขาว ดังภาพที่ 4.1

การเลือกใช้สีพื้นที่ตัดกันกับสีของสัญลักษณ์รายการ ให้ความรู้สึกที่ร้อนแรง ตื่นเต้น และน่าสนใจ (ทองเจือ เขียวทอง, 2542) ในส่วนของสีพื้นซึ่งเป็นสีชมพูเข้มนั้น จากการศึกษาวิเคราะห์การตอบสนองของสีโดย Birren (1978 อ้างถึงใน ปิยานันต์ ประสารราชกิจ, ม.ป.ป.) พบว่าสีชมพูทำให้ระลึกถึงวัยเยาว์ ความเป็นผู้ดี ความรัก และความนุ่มนวล จะเห็นได้ว่าสีชมพูซึ่งเป็นฉากหลังของสัญลักษณ์รายการไม่เพียงแต่จะให้ความรู้สึกตื่นเต้นเร้าอารมณ์ที่นุ่มนวลอ่อนหวานกว่าสีแดงเท่านั้น สีชมพูยังเป็นตัวแทนที่สื่อแสดงความหมายในเรื่องของความรักได้เป็นอย่างดีเช่นเดียวกับสีแดง สีชมพูและสีแดงจึงเป็นสัญลักษณ์แบบ Index ที่สื่อถึงความรักและกามารมณ์ เมื่อบวกกับภาพวาดหญิงชายในร่างเปลือยเปล่าปราศจากอารมณ์ปกปิดร่างกายที่ปรากฏเป็นลายจาง ๆ บนสีพื้น ภาพดังกล่าวช่วยสื่อแสดงความแตกต่างระหว่างเพศหญิงและชายได้อย่างเด่นชัด ภาพหญิงชายที่เปลือยเปล่านี้จึงเป็น Icon อย่างหนึ่งที่ถูกหยิบนำมาใช้สื่อความหมายเรื่องเพศ มิติของความรักซึ่งแทนด้วยสีชมพูนี้จึงถูกเน้นหนักไปในด้านของความรักฉันคู่สาวระหว่างหญิงชายเป็นสำคัญ

หากพิจารณารายละเอียดของภาพต่อไป จะพบว่าหญิงชายคู่นั้นก็คืออดัมและอีฟ มนุษย์คู่แรกของโลกตามความเชื่อในเรื่องพระเจ้าสร้างโลกนั่นเอง อดัมและอีฟจึงเป็น Symbol สื่อถึงเพศชายและหญิง โดยอดัมยืนผืนหน้าไปทางอีฟ และอีฟก็หันหน้าไปมองตอบ ในมือขวาของเธอ กำลังยื่นผลแอปเปิลให้กับฝ่ายชายซึ่งนับเป็นการเชิญชวนด้วยภาษากายอย่างหนึ่ง ผลแอปเปิลในสวนสวรรค์นี่คือผลไม้มุ่งความรู้ซึ่งพระเจ้าห้ามไม่ให้ทั้งคู่รับประทาน อยากรู้ก็ตาม หลังจากที่ทั้งสองได้แอบกินกินแอปเปิลผลไม้มุ่งความรู้ลงไปแล้ว ก็หาได้กลายเป็นปราชญ์ผู้มีสติปัญญาล้ำเลิศที่สามารถต่อกรกับพระเจ้าได้ไม่ อดัมและอีฟต้องถูกพระเจ้าไล่ออกจากสวนสวรรค์มาอยู่บนโลกมนุษย์ ใช้ชีวิตอย่างลำบากยากเข็ญ ผลไม้มุ่งความรู้หาได้มีประโยชน์ต่อการดำรงชีพอันทุกข์ยากของพวกเขาไม่ ความรู้เพียงประการเดียวที่ทั้งคู่ได้จากการละเมิดบัญชาของพระเจ้าก็คือความรู้เกี่ยวกับเรื่องเพศ การกัดกินผลแอปเปิลส่งผลให้ทั้งคู่เกิดพัฒนาการด้านจิตใจที่เกี่ยวกับเรื่องเพศขึ้น รู้ถึงความแตกต่างระหว่างหญิงและชาย รู้ถึงความปรารถนาในเรื่องเพศรส ผลแอปเปิลในมือของอีฟจึงเป็น Symbol แทนความปรารถนาและเสน่ห์ระหว่างหญิงชาย

นอกจากภาพอค์ดัมและอีฟที่สื่อแสดงเพศชายและเพศหญิงแล้ว ยังมีการเน้นเรื่องเพศหญิงและเพศชายด้วย Symbol “♀” แทนเพศหญิง และ Symbol “♂” แทนเพศชาย โดยซ้อนทับกันเป็นเงาหลังของสัญลักษณ์รายการ (logo) สัญลักษณ์ดังกล่าวช่วยตอกย้ำความหมายเรื่องความรักและความสัมพันธ์ระหว่างเพศตรงข้ามให้แจ่มชัดและหนักแน่นยิ่งขึ้น ดังคำอธิบายของโปรดิเวเซอร์รายการที่ว่า “เราจะโฟกัสที่คู่รัก สามิภรรยา” (อำนวยการ เอ็มพันธ์, สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2546)

สำหรับตัวสัญลักษณ์รายการซึ่งเป็นสีขาวนั้น สีขาวให้ความหมายถึงความดี ความสะอาดบริสุทธิ์ และพรหมจรรย์ (ทองเจือ เขียดทอง, 2542; ปิยานันต์ ประสารราชกิจ, ม.ป.ป.) เมื่อนำมาใช้วาดเป็นเส้นโค้งสีขาวที่คล้ายคนสองคนซึ่งกำลังโค้งศีรษะเข้าหากันเป็นรูปหัวใจ จะเห็นได้ว่ารูปหัวใจสีขาวถือเป็นสัญลักษณ์สากลที่สื่อความหมายถึงความรักอันบริสุทธิ์ ในขณะที่เดียวกันก็จะเห็นว่ารูปหัวใจนั้นเกิดจากคนสองคนที่โค้งศีรษะเข้าหากัน ซึ่งการโค้งเข้าหากันของทั้งคู่แฝงนัยของความอ่อนน้อมถ่อมตนและการให้เกียรติซึ่งกันและกัน ขณะเดียวกันก็มีลักษณะของการโอบกอดประคองกัน สัญลักษณ์รูปหัวใจสีขาวของรายการ “ซูรัก ซูรส” จึงสื่อแสดงความหมาย 3 นัยไปพร้อมกัน ความหมายแรกก็คือความรักอันบริสุทธิ์ซึ่งแทนด้วยหัวใจสีขาว ความหมายต่อมาคือการให้เกียรติและโอบอุ้มประคับประคองกันซึ่งแทนด้วยการโน้มกายโค้งเข้าหากัน และความหมายสุดท้ายก็คือคนสองคนที่มีหัวใจดวงเดียวกันซึ่งแทนด้วยรูปหัวใจอันเกิดจากลายเส้นรูปคนสองคนโค้งเข้าหากัน

อย่างไรก็ดี เป็นที่น่าสังเกตว่ารูปหัวใจดังกล่าวมิได้สมดุลกันแบบสมมาตร กล่าวคือหัวใจทั้งสองข้างมีขนาดไม่เท่ากัน หรือพูดง่าย ๆ ก็คือหัวใจข้างซ้ายมีขนาดใหญ่กว่าอีกข้างหนึ่ง (หันหน้าเข้าหาสัญลักษณ์) แม้ว่าทางรายการจะไม่ได้กำหนดว่าหัวใจแต่ละข้างแทนด้วยคนเพศใดหรือวัยใดก็ตาม หากภาพที่ขาดความสมมาตรก็แฝงนัยยะของความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกัน โดยฝ่ายหนึ่งมีลักษณะโอบอุ้มหรืออุ้มชู และอีกฝ่ายหนึ่งมีลักษณะพึ่งพาหรือพึ่งพิง

นอกจากนี้ รูปหัวใจยังมีวงแหวนสีขาวล้อมอยู่เป็นฐานรอบนอก นอกจากจะช่วยสร้างความสมดุล (symmetry) ให้กับภาพแล้ว เส้นโค้งของวงกลมยังให้ความรู้สึกกระชับและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (unity) (เลอสม สตาปีตานนท์, 2537: 44) โปรดิเวเซอร์ของทางรายการได้อธิบายถึงความหมายของ “วงแหวน” ไว้ว่า

“อันนั้น (หมายถึงวงแหวน-ผู้วิจัย) เพื่อให้มีฐานที่มั่นคงงะกะ เราจะตีความหมายออกมานั้น ว่าคนสองคนที่มีความรักความผูกพันอย่างเดียวกันไม่พอ ต้องมีพื้นฐานความรักความเข้าใจกัน” (อำนวยการ เอ็มพันธ์, สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2546)

วงแหวนสีขาวจึงไม่เพียงแต่จะช่วยให้รูปหัวใจที่มีส่วนโค้งเข้าหากันอย่างไม่สมมาตรเกิดความสมดุลของภาพขึ้นเท่านั้น แต่จุดศูนย์กลางที่เกิดขึ้นยังหมายถึงความมั่นคงของความรักของคนทั้งคู่อันจะนำไปสู่ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันซึ่งก็คือการมีหัวใจดวงเดียวกัน วงแหวนจึงหมายถึงความเข้าใจกันอันเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้ความรักเติบโตได้อย่างแข็งแรง

อนึ่ง การวางตำแหน่งชื่อรายการสีขาวให้ห้อยโค้งรับไปกับวงแหวน ช่วยให้เกิดความต่อเนื่องของทิศทาง ให้มีทิศทางที่ลื่นไหลไปทางเดียวกัน เกิดความสวยงามของภาพ

สัญลักษณ์แบบที่สองซึ่งใช้เพียงคำพ้องตัวเดียวนั้น ใช้เส้นสีแดงวาดเป็นรูปหัวใจตัดกับวงแหวนสีน้ำเงินเข้มโดยอาจมีชื่อรายการสีม่วงแกมน้ำเงินห้อยอยู่ใต้วงแหวนหรือไม่มีก็ได้ (ดูภาพ 4.2 ประกอบ) สีแดงจะให้ความรู้ตื่นเต้น ร้อนแรง มีพลัง ถือเป็นสีมงคลของชาวจีนและสื่อความหมายในเรื่องของความรักและกามารมณ์ ขณะที่สีน้ำเงินให้ความรู้สึกสงบ สันโดษ และสื่อความถึงความกลมกลืน ความนุ่มนวล ส่วนสีม่วงนั้นเป็นสีผสมอันเกิดจากความเร้าร้อนของสีแดงและความสงบขอมจ้านของสีน้ำเงิน สีม่วงจึงมีทั้งความเร้าร้อนและความเย็นยะเยือกอยู่ในตัวเดียวกัน และเป็นสีของความใฝ่ฝันและความปรารถนาที่เร้นลับ

ด้วยการเลือกใช้สีที่ตัดกันระหว่างสีแดงและสีน้ำเงิน ภาพลักษณ์ของสัญลักษณ์รายการจึงให้ความรู้สึกร้อนแรง น่าสนใจ และสะดุดตา ช่วยให้เกิดการจดจำได้นาน ในขณะที่สีแดงสื่อแสดงความหมายในเรื่องความรักและกามารมณ์อย่างชัดเจน สีน้ำเงินก็ลดความฉูดฉาดแรงกล้าของสีแดง ให้ความสงบนิ่ง รูปหัวใจซึ่งเป็น Symbol สากตของความรักจึงสอดคล้องต้องกันกับสีแดงเป็นอย่างดี ในส่วนของสีน้ำเงินที่ให้ความรู้สึกกลมกลืนลื่นไหลอย่างมั่นคงก็ช่วยส่งเสริมความหมายของตัววงแหวนในเรื่องพื้นฐานแห่งความรักที่มั่นคง

ในส่วนของความหมายอื่น ๆ ของรูปหัวใจและวงแหวนนั้น เนื่องจากภาพสัญลักษณ์รายการเป็นภาพเดียวกันกับสัญลักษณ์ที่ใช้เป็นภาพไตเติ้ลของรายการ ดังนั้น รายละเอียดต่าง ๆ ที่สื่อความหมายเกี่ยวข้องกับเรื่องของความรักและเสน่ห์จึงมีลักษณะเช่นเดียวกัน ผู้วิจัยจึงไม่ขอกล่าวซ้ำ ณ ที่นี้

4.2.1.2 ชื่อช่วงต่าง ๆ ของรายการ “ซูรัก ซูรส”

เมื่อพิจารณาความหมายของชื่อในแต่ละช่วงแล้ว พบว่ามีนัยยะบางประการซ่อนอยู่เช่นเดียวกับชื่อของรายการ ดังจะกล่าวรายละเอียดต่อไปนี้

ชื่อ “มูมมองแห่งรัก” ประกอบด้วยคำว่า “มูมมอง” “แห่ง” และ “รัก” คำว่า “มูมมอง” หมายถึงทัศนคติ ความคิดเห็น คำว่า “แห่ง” ถ้าเป็นคำนามแปลว่าแหล่ง, ที่, ใช้เป็นลักษณะนามด้วย แต่หากเป็นคำบุพบทจะแปลว่าของ ส่วนคำว่า “รัก” มี 3 ความหมายอันได้แก่ ชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่งนับเป็นความหมายแรก ความหมายที่สองคือยางของต้นรัก และอีกความหมายหนึ่งคือชอบ ฟังใจ ชอบอย่างผูกพันและชื่นชมยินดี ชอบพอลิ้นชูสาว (มานิต มานิตเจริญ, 2539) เมื่อนำเอาทั้งสามคำมารวมกันเป็น “มูมมองแห่งรัก” จะมีความหมายโดยอรรถว่าความคิดเห็นต่อเรื่องของความรักความชอบกันฉันชูสาว จะเห็นได้ว่าความหมายดังกล่าวสะท้อนให้เห็นมิติที่หลากหลายของความรัก ความรักไม่ได้มีรูปแบบเดียวหรือนิยามรักไม่ได้มีเพียงนิยามเดียว แต่ละบุคคลต่างมีความคิดเห็น มีทัศนคติต่อความรักแตกต่างกันไป คำว่า “รัก” จึงถูกประกอบสร้างขึ้นมาอย่างเป็นอัตวิสัย (subjective) ทั้งในระดับบุคคลและระดับสังคม ดังคำอธิบายของโปรดิวเซอร์รายการที่ว่า

“คุณต้องเข้าใจความรัก คุณต้องเข้าใจว่าสังคมนี้เขาเป็นยังไง คุณต้องเข้าใจความแตกต่างว่าคนอื่น ๆ ว่าเป็นยังไง ที่นี้ในมูมมองแห่งรัก เราก็จะนำประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องแล้วก็นำประสบการณ์ของคน คือมันจะเปิดไว้ให้หลากหลายว่าประสบการณ์ของคน สังคมที่ทำให้คนแต่ละคนเป็นแบบนี้ ทำให้ความคิดของเขาเป็นแบบนี้ในเรื่องของความรัก” (อำนวยการ เอี่ยมพันธ์, สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2546)

ดังนั้น การที่เราจะมีรักอย่างไม่เป็นทุกข์ จึงจำเป็นจะต้องเข้าใจความแตกต่างที่หลากหลายซึ่งมีอยู่ในคำว่า “รัก” ชื่อ “มูมมองแห่งรัก” จึงได้รับเลือกเป็นชื่อของช่วงนี้ที่ต้องการสื่อแสดงมิติที่หลากหลายของความรัก ซึ่งผู้ชมจะสัมผัสได้จากแขกรับเชิญซึ่งเป็นบุคคลในหลากหลายอาชีพในแวดวงต่าง ๆ กัน

ชื่อ “ไขปัญหาลับวัยรุ่น” ประกอบด้วยคำ 4 คำ ได้แก่ “ไข” “ปัญหา” “ลับ” และ “วัยรุ่น” คำแรก “ไข” มี 3 ความหมาย กล่าวคือหากเป็นนามจะหมายถึงน้ำมันที่ได้จากสัตว์ หากเป็นวิเศษณ์จะแปลว่าแข็งตัวขึ้น เช่น น้ำมันเป็นไข หากเป็นกริยาจะแปลว่าเปิด แสดง บอก ขยาย คำต่อมาคือ “ปัญหา” แปลว่าข้อสงสัย, คำถาม คำที่สามคือคำว่า “ลับ” มี 2 ความหมาย ถ้าเป็นกริยาแปลว่าทำให้คม ทำให้เรียบแหลม เช่น ลับมีด ลับสมอง ถ้าเป็นวิเศษณ์จะแปลว่าซ่อนเร้น, ไม่เปิดเผย เช่น ลับล่อ ลับหลัง ส่วนคำว่า “วัยรุ่น” ซึ่งเป็นคำสุกดท้ายหมายความถึงผู้ที่อายุต่ำกว่า 20 ปี (มานิต มานิตเจริญ, 2539) เมื่อนำทั้ง 4 คำมารวมกันเป็น “ไขปัญหาลับวัยรุ่น” เกิดความหมายว่า ขยายข้อสงสัย/คำถามที่ซ่อนเร้นอยู่ของผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีให้กระจ่าง นี่คือความหมายโดยอรรถ

เมื่อถามต่อว่าข้อสงสัยหรือคำถามที่ถูกปิดบังซ่อนเร้นจนกลายเป็นปัญหาลับของวัยรุ่นคือปัญหาเรื่องใด ก็จะพบว่าปัญหาเรื่องเพศเป็นปัญหาลับอันดับหนึ่งของวัยรุ่นที่ไม่สามารถบอกเล่าแก่สื่อบุคคลให้ใครฟังได้ซึ่งเห็นได้จากผลการสำรวจวิจัยหลาย ๆ ครั้งที้ออกมาสอดคล้องกันว่า

เด็กวัยรุ่นต้องแสวงหาความรู้เรื่องเพศด้วยตนเองจากสื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ (ดู ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และวรรณ เตชวณิชย์พงศ์, 2543; ชาดิวุฒิ วัจวล, 2542; อุมารณณ์ ภัทรวาณิชย์, 2538; สุมนา ชมพูทวีป และคนอื่น ๆ, 2531) คำว่า “ปัญหาลับ” จึงแฝงนัยของการขาดการสื่อสารเรื่องเพศจากคนใกล้ชิดอันได้แก่ พ่อแม่ ผู้ปกครอง แสดงให้เห็นว่าเด็กไม่สามารถตั้งคำถามเรื่องเพศกับพ่อแม่ผู้ปกครองได้ ข้อสงสัยหรือคำถามที่เกิดขึ้นจึงถูกซ่อนเร้นปิดบังจนกลายเป็นเรื่องลับของพวกเขาส่งตรงกับการให้สัมภาษณ์ของโปรคิเวเซอร์รายการดังนี้

“ที่บอกว่าเป็นปัญหาลับเพราะว่ามันเป็นปัญหาที่เด็กไม่กล้าถามพ่อแม่ ไม่กล้าถามครู ที่เราสำรวจมาก็คือว่าเด็กจะเขียนมาหาเราเยอะมาก บางเรื่องเป็นเรื่องที่เขาควรจะถูกคุยกันเอง เขาก็ไม่ได้คุย เราก็เลยจับได้ว่าอันนี้มันเป็นปัญหาลับสำหรับเขา การที่เขาไม่ลงชื่อ (ไม่ลงชื่อในจดหมาย-ผู้วิจัย) เราก็เลยจับได้ว่าเขาต้องไม่อยากจะบอกใครแน่นอน ก็เลยจับว่าเป็นปัญหาลับวัยรุ่นเพื่อให้มัน focus ชัด” (อำนวยการ เยี่ยมพันธ์, สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2546)

ชื่อ “ติวรักให้เต็มร้อย” เป็นกริยาวลีที่ประกอบด้วยคำ 5 คำ ได้แก่ คำว่า “ติว” “รัก” “ให้” “เต็ม” และ “ร้อย” คำว่า “ติว” เป็นคำยืมมาจากคำว่า “tutor” ในภาษาอังกฤษ แปลว่ากวดวิชา คำต่อมาคือคำว่า “รัก” มี 3 ความหมายดังที่ได้อธิบายไปแล้วข้างต้น คำที่สามคือคำว่า “ให้” เป็นคำกริยามี 2 ความหมายอันได้แก่ ความหมายแรกแปลว่าอนุญาต สละ/มอบกรรมสิทธิ์แก่ผู้อื่นโดยไม่เรียกเรื่องเงินทองของตอบแทน เช่น ให้ของขวัญ ให้ในความหมายที่สองแปลว่าส่งผลหรือนำมาซึ่ง เช่น ให้คุณ ให้โทษ คำต่อมาคือคำว่า “เต็ม” แปลว่าครบ ถ้วน ไม่พร่อง ไม่ว่าง คำสุดท้ายคือคำว่า “ร้อย” หากเป็นคำกริยาจะแปลว่าสอดสิ่งที่เป็นเส้นหรือสายเข้าไปใส่สิ่งที่กลวง หากเป็นคำวิเศษณ์จำนวนนับเท่ากับ 20 ห้าหน (มานิต มานิตเจริญ, 2539) เมื่อคำทั้ง 5 มารวมกันเป็น “ติวรักให้เต็มร้อย” จะหมายความว่าช่วยทำให้ความรักความพึงใจไม่พร่องขาดหายไป โดยอุปมาปริมาณของความรักซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรม กล่าวคือสมมติให้มีจำนวนเต็มเป็นร้อย ในยามแรกรัก ความรักของคนทั้งคู่อาจจะเกินร้อย แต่เมื่อเวลาผ่านไป ความรักที่เคยเกินร้อยก็อาจถดถอยลดลง หากลดลงจนต่ำกว่าร้อยเมื่อใด ทางรายการก็จะเป็นผู้ช่วยที่มาช่วยเสริมช่วยเติมให้ความรักของคนทั้งคู่เต็มร้อยดังเดิมดังคำอธิบายต่อไปของโปรคิเวเซอร์รายการ

“เราใช้คำว่าติวรักให้เต็มร้อย ก็ความรักมันเริ่ม รักของคนสองคนที่เป็นแฟนกันมันเริ่มจากเกินร้อย แต่พอได้ระยะหนึ่ง แต่งงานหรือว่าใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันแล้วเนี่ยความรักมันอาจลด ลดลงไปเรื่อย ๆ พอติวร้อย อยู่ไปนาน ๆ ก็ลดลงไปเรื่อย ๆ ก็ทำนองนี้ เป็นอุดมคติของเราทำยังไงที่มันมีปัญหาก็มันพร่องร้อยมาปรับให้เต็มร้อย” (อำนวยการ เยี่ยมพันธ์, สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2546)

ชื่อ “ติวรักให้เต็มร้อย” จึงแฝงความหมายของความขาด ความพร่องในด้านต่าง ๆ ของความรัก ติวรักก็คือเรียนรู้ร่วมกันอย่างเข้มข้นเพื่อหาทางแก้ปัญหาในเรื่องของความรักที่เกิดขึ้น เมื่อพิจารณาชื่อของช่วงนี้ประกอบกับประเด็นคำถามที่นำเสนอในรายการ จะพบว่าต้นเหตุที่ทำให้ความรักขาดหายไปหรือลดน้อยถอยลงไปนั้น มีทั้งปัญหาในส่วนของกายและปัญหาในส่วนของจิตใจปะปนกันไป ยกตัวอย่างเช่น สามีมีปัญหาทางกายคืออาการหลังเรื้อรังส่งผลให้ภรรยาไม่พบความสุขจากการมีสัมพันธ์รักต่อกัน ภรรยาจึงเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ไม่ต้องการมีความสัมพันธ์ทางเพศกับสามี จากตัวอย่างแรกนี้จุดเริ่มต้นของปัญหาเกิดจากเรื่องทางกาย แต่ก็มีผลให้เกิดปัญหาทางจิตใจตามมา หรืออีกตัวอย่างหนึ่งก็คือภรรยาที่มีความกลัวการมีเพศสัมพันธ์ภายในอย่างฝังใจ จนไม่สามารถมีเพศสัมพันธ์ตามธรรมชาติกับสามีได้ ตัวอย่างที่สองนี้จะเห็นว่าปัญหาเริ่มต้นจากเรื่องทางจิตใจก่อน แต่ก็ส่งผลให้เกิดปัญหาทางกายตามมา

เพราะฉะนั้น คำว่า “รัก” ในช่วง “ติวรักให้เต็มร้อย” จึงมิได้หมายความว่าเพียงแค่ว่าความรู้สึกชื่นชมยินดี ความชอบพอพึงใจเท่านั้น แต่ยังกินความถึงเรื่องของเส้นหาระหว่างคู่รักอีกด้วย สรุปง่าย ๆ ก็คือนี่คือช่วง “ติวรัก(ใจ)ให้เต็มร้อย” นั่นเอง การที่จะ “ติวรักให้เต็มร้อย” ได้นั้นจึงเป็นการมาเรียนรู้ปัญหาและทางแก้ไขทั้งในเรื่องของกาย(เส้นหา)และในเรื่องของจิตใจ(ความพึงพอใจ)ไปพร้อม ๆ กัน

ช่วงเคล็ดลับบำรุงรัก ก็มีลักษณะการตั้งชื่อค่อนข้างจะกำกวมอยู่ไม่น้อย กล่าวคือหากฟังแต่ชื่อ “เคล็ดลับบำรุงรัก” ก็น่าจะหมายถึงกลเม็ดเด็ดพลายในการครองรักให้ยืนยาว แต่เมื่อพิจารณาเนื้อหาที่นำเสนอในช่วงนี้แล้ว จะพบว่าเนื้อหาที่นำเสนอกลับเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับสมุนไพรจีนที่ใช้เพื่อบำรุงสุขภาพร่างกาย เช่น ตังกุยซึ่งเป็นสมุนไพรเสริมฮอร์โมนเพศหญิง ช่วยฟอกเลือด ช่วยในการมีบุตร เห็ดหลินจือซึ่งเป็นยาอายุวัฒนะ ช่วยเสริมพลังหยินและหยาง ถั่งเช่าซึ่งช่วยเสริมพลังหยินและช่วยบำรุงไต เป็นต้น คำว่า “บำรุงรัก” ในที่นี้จึงมิได้สื่อความหมายใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการถนอมรักษาพัฒนาความชื่นชมยินดีหรือความพึงพอใจฉันคู่สามีหญิงสาวให้งอกงามขึ้น หากแต่หมายถึงรักษาสุขภาพร่างกายให้แข็งแรงสมบูรณ์ โดยเน้นหนักไปที่เรื่องของสุขภาพทางเพศ คำว่า “รัก” จึงแฝงนัยยะเรื่องเส้นหา ความใคร่ และกามารมณ์อยู่ไม่น้อย

สำหรับช่วงศูนย์ข้อมูลสุขภาพเพศชายนั้น ทางรายการได้ตั้งชื่อช่วงตามชื่อศูนย์ข้อมูลสุขภาพเพศชายซึ่งเป็นศูนย์ข้อมูลที่ผู้อุปถัมภ์รายการในช่วงนี้จัดตั้งขึ้น ชื่อในช่วงนี้จึงมีลักษณะแตกต่างจากชื่อในช่วงอื่น ๆ อย่างไรก็ตามก็ดี จะพบว่าเนื้อหาที่นำเสนอเป็นเรื่องเกี่ยวกับโรคหย่อนสมรรถภาพทางเพศโดยเฉพาะ ความหมายของ “สุขภาพเพศชาย” ณ ที่นี้จึงมิได้มีความหมายถึงอนามัยของร่างกายเพศชายโดยรวม หากเฉพาะเจาะจงไปที่อนามัยของอวัยวะเพศชายเป็นสำคัญ

ผลจากการใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อแสดงความหมายโดยนัยต่าง ๆ ดังที่กล่าวมานั้น เผยให้เห็นว่า แม้กระทั่งรายการที่มีเป้าหมายเพื่อการพัฒนาความรู้เรื่องเพศศึกษาอย่างชัดเจนดังเช่นรายการ “ซุรัก ซุรส” ก็ยังปรากฏแนวความคิดที่ว่า “การพูดคุยเรื่องเพศอย่างเปิดเผยเป็นพฤติกรรมต้องห้าม (taboo communication)” ในการตั้งชื่อรายการและชื่อช่วงต่าง ๆ ของรายการอยู่นั่นเอง สิ่งเหล่านี้เป็นเสมือนกระจกเงาที่สะท้อนภาพความลึกลับปิดล็อกเปิดของเพศศึกษาในสังคมไทยได้เป็นอย่างดี

4.2.1.3 รูปแบบของรายการ “ซุรัก ซุรส”

เนื้อหาในส่วนของรูปแบบของรายการ “ซุรัก ซุรส” จะเริ่มต้นด้วยการนำเสนอภาพรวมของรายการเป็นส่วนแรก แล้วจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์รูปแบบรายการในลำดับต่อไป

รายการ “ซุรัก ซุรส” เป็นรายการสนทนาเพื่อให้ความรู้เรื่องเพศศึกษา ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. ทุกวันพฤหัสบดี เวลา 23.45 – 24.45 น. โดยมีวัตถุประสงค์ในการผลิตรายการเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศศึกษาแก่บุคคลตั้งแต่วัยรุ่นขึ้นไป เพื่อส่งเสริมทัศนคติในแง่บวกต่อเรื่องเพศและการสอนเพศศึกษา และเพื่อส่งเสริมความรักความเข้าใจในครอบครัว โดยเฉพาะระหว่างสามีภรรยา รวมถึงเพื่อให้คำปรึกษาเรื่องเพศศึกษาแก่ผู้ที่ต้องการ ในการตอบวัตถุประสงค์ของการผลิตรายการดังที่ได้กำหนดไว้ ผู้ผลิตรายการจึงได้กำหนดรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของรายการ โดยแบ่งออกเป็นช่วงต่าง ๆ ดังนี้

เบรกที่ 1 (4 นาที)	เบรกที่ 2 (10 นาที)		เบรกที่ 3 (10 นาที)		เบรกที่ 4 (12 นาที)	เบรกที่ 5 (12 นาที)
เปิดรายการ	มุมมอง แห่งรัก	เคล็ดลับ บำรุงรัก ¹	ไขปัญหาลับ วัยรุ่น	ศูนย์ข้อมูลสุข ภาพเพศชาย ²	ติวรักให้เต็ม ร้อย (1)	ติวรักให้เต็ม ร้อย (2)

หมายเหตุ: ในแต่ละช่วงจะมีโฆษณาสั้นรายการประมาณ 3 นาที

¹ ช่วงเคล็ดลับบำรุงรักมีเฉพาะเทปที่ออกอากาศในเดือนมิถุนายนเท่านั้น

² ช่วงศูนย์ข้อมูลสุขภาพเพศชายมีเฉพาะเทปที่ออกอากาศในสัปดาห์ที่ 3 ของเดือนเท่านั้น

ช่วงเปิดรายการ ผู้ดำเนินรายการคือคุณสุทธิพงษ์ ทัดพิทักษ์กุล (คุณฮาร์ท) และพ.ญ.พรรณพิมล หล่อตระกูล (คุณหอมต้อ) จะมาทักทายผู้ชม พร้อมกับชักชวนให้ผู้ที่มีปัญหาเรื่องความรักและ เรื่องครอบครัวส่งคำถามที่ค้ำข้องใจเข้ามาสอบถามในรายการ หากมีกิจกรรมพิเศษ เช่น การประกวดภาพถ่ายพร้อมเรื่องราวในครอบครัว การออกไปบันทึกเทปรายการนอกสถานที่ ผู้ดำเนินรายการจะใช้ช่วงนี้ในการประชาสัมพันธ์เชิญชวนผู้ชมเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้น

ช่วงมุมมองแห่งรัก เป็นการสนทนาระหว่างผู้ดำเนินรายการและแขกรับเชิญพิเศษ ซึ่งเป็นบุคคลผู้มีชื่อเสียงในหลากหลายอาชีพ หลากหลายวงการ เช่น อรรถพล กิตติกุล (นักจัดรายการวิทยุ) จิตรา ก่อหนันทเกียรติ (นักเขียน) ชุนทอง อสุนี ฌ อยุธยา (หมอดูไพ่ยิปซี) นพ.วัลลภ ไทยเหนือ (ปลัดกระทรวงสาธารณสุข) แม่ชีศันสนีย์ เสถียรสุด (ผู้อำนวยการเสถียรธรรมสถาน) ภัทรวรินทร์ ทิมกุล (นักแสดง) เป็นต้น ในช่วงมุมมองแห่งรักนี้จะมีรูปแบบการสนทนา 2 แบบด้วยกัน ได้แก่

- รูปแบบแรกซึ่งถือเป็นรูปแบบหลักของช่วงมุมมองแห่งรัก (ร้อยละ 88) เป็นการสนทนาเกี่ยวกับชีวิตส่วนตัว ชีวิตการทำงานหรือผลงาน ทัศนะเรื่องต่าง ๆ และความรู้สึกรักใคร่เรื่องความรักของแขกรับเชิญ
 - รูปแบบที่สองของช่วงมุมมองแห่งรัก (ร้อยละ 12) เป็นการสนทนาแลกเปลี่ยนทัศนะเฉพาะประเด็นใดประเด็นหนึ่งกับแขกรับเชิญ ซึ่งเป็นประเด็นที่มีความสัมพันธ์กับเรื่องของครอบครัว ความรัก และเพศศึกษา เช่น เรื่องการขายบริการทางเพศของนักเรียนนักศึกษา เรื่องการใช้ความรุนแรงในครอบครัว เป็นต้น
- การเก็บเกี่ยวประสบการณ์ความรักจากมุมมองที่แตกต่างกันจะช่วยให้ผู้ชมเข้าใจแง่มุมที่แตกต่างในเรื่องราวของความรักได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ช่วงมุมมองแห่งรักจึงถูกจัดให้เป็นจุดเด่น (highlight) ที่นำเสนอเป็นช่วงแรกของรายการ

ช่วงเคล็ดลับบำรุงรัก เป็น VTR (Videotape Recording) สั้น ๆ ความยาวประมาณ 2 นาที นำเสนอคุณประโยชน์ของสมุนไพรจีนในการบำรุงรักษาสุขภาพ มีเฉพาะเทปที่ออกอากาศในเดือนมิถุนายนเท่านั้น เนื่องจากตั้งแต่เทปเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2545 เป็นต้นมา มีการปรับปรุงรูปแบบรายการใหม่และประจวบกับทางรายการหมดสัญญากับแบรนด์ (Brands) ซึ่งเป็นผู้อุปถัมภ์รายการ (sponsor) ในช่วงนี้พอดี ช่วงเคล็ดลับบำรุงรักจึงจบลงในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2545

ช่วงไขปัญหาลับวัยรุ่น หยิบยกเอาคำถาม ข้อสงสัย ข้อคับข้องใจของวัยรุ่นที่ถูกส่งเข้ามาในรายการ อยากรู้ก็ดี เนื่องจากทางรายการมีการปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอใหม่โดยเฉพาะในช่วงไขปัญหาลับวัยรุ่น โดยเริ่มต้นที่เทปเดือนกรกฎาคม 2545 เป็นต้นมา รูปแบบการนำเสนอเนื้อหาของช่วงนี้จึงสามารถแบ่งเป็นได้เป็นสองยุค ได้แก่ ยุคก่อนการปรับปรุงในเดือนกรกฎาคม และยุคปัจจุบัน

ช่วงไขปัญหาลับวัยรุ่นยุคก่อนการปรับปรุงในเดือนกรกฎาคม จะเป็นการสนทนาระหว่างผู้ดำเนินรายการ ได้แก่ คุณสุทธิพงศ์ ทัดพิทักษ์กุล (คุณฮาร์ท) และพ.ญ.พรรณพิมล หล่อตระกูล (คุณหมอดื้อ) กับนพ.พันธ์ศักดิ์ ศุกระฤกษ์ โดยผู้ดำเนินรายการทั้งสองจะเป็นผู้อ่านคำถาม

จากจดหมายของน้อง ๆ วิทยาลัยที่เขียนเข้ามา และนพ.พันธ์ศักดิ์จะเป็นผู้ตอบคำถามต่าง ๆ เหล่านั้น หากมีประเด็นใดที่ไม่กระจ่าง ผู้ดำเนินรายการจะช่วยกันซักถามเพิ่มเติม หลังมีการปรับปรุงรูปแบบการนำเสนอใหม่ ช่วงไขปัญหาลับวิทยาลัยในยุคปัจจุบันจะเป็นการสนทนาระหว่างคุณหมอฟันศักดิ์กับแขกรับเชิญเพื่อช่วยกันตอบปัญหาจากน้อง ๆ วิทยาลัย จากเดิมที่มีคุณสุทธิพงศ์และคุณหมอพรณพิมลทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินรายการ ก็เปลี่ยนมาเพื่อให้คุณหมอฟันศักดิ์ทำหน้าที่ควบสองตำแหน่ง กล่าวคือเป็นทั้งผู้ดำเนินรายการและวิทยากรตอบปัญหาไปพร้อม ๆ กัน โดยมีแขกรับเชิญร่วมแลกเปลี่ยนแสดงความคิดเห็น และตอบคำถามร่วมกับคุณหมอฟันศักดิ์

ช่วงศูนย์ข้อมูลสุขภาพเพศชาย ออกอากาศทุก ๆ สัปดาห์ที่ 3 ของเดือน โดยนำเสนอเป็น VTR (Videotape Recording) สั้น ๆ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับโรคหย่อนสมรรถภาพทางเพศและคำตอบจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ โดยได้รับการสนับสนุนจากศูนย์ข้อมูลสุขภาพเพศชาย บริษัท pfizer

ช่วงติวรักให้เต็มร้อย เป็นการตอบคำถามโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ ซึ่งจะผลัดกันเข้าร่วมตอบปัญหาในรายการ ช่วงนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ช่วงด้วยกัน ในช่วงแรกจะเป็นการตอบคำถามจากจดหมายที่เขียนเข้ามา และช่วงที่สองจะเป็นการตอบคำถามจากโทรศัพท์ที่ติดต่อเข้ามาในรายการ โดยมีคุณสุทธิพงศ์และพ.ญ.พรณพิมลเป็นผู้ดำเนินรายการ อ่านคำถามจากจดหมายและสนทนาซักถามวิทยากร พร้อมร่วมพูดคุยกับผู้ที่โทรศัพท์เข้ามาสอบถามปัญหาในรายการ

จากรูปแบบดังกล่าว จะเห็นได้ว่ารายการ “ซูรัก ซูรส” ประกอบด้วย 3 ช่วงหลักที่สำคัญ ได้แก่ ช่วงมุมมองแห่งรัก ช่วงไขปัญหาลับวิทยาลัย และช่วงติวรักให้เต็มร้อย โดยมีอีก 2 ช่วงย่อย ๆ คือช่วงเคล็ดลับบำรุงรัก และช่วงศูนย์ข้อมูลสุขภาพเพศชาย ที่แทรกเข้ามาด้วยเหตุผลของสปอนเซอร์หรือผู้อุปถัมภ์รายการเป็นสำคัญ

เมื่อพิจารณาถึงการเรียงลำดับก่อนหลังของแต่ละช่วง จะพบว่าช่วงมุมมองแห่งรัก ซึ่งถือเป็นช่วงที่เด่นที่สุดของรายการจะถูกวางไว้เป็นช่วงแรก ช่วงต่อมาคือช่วงไขปัญหาลับวิทยาลัย และปิดท้ายด้วยช่วงติวรักให้เต็มร้อย จากลำดับดังกล่าว ช่วงมุมมองแห่งรักเป็นการเรียนรู้ทำความเข้าใจในเรื่องของความรักผ่านประสบการณ์และภูมิหลังของบุคคลอื่น ช่วงมุมมองแห่งรักจึงเปรียบได้กับช่วงสังเกตการณ์ความรัก ช่วงไขปัญหาลับวิทยาลัยเป็นการเรียนรู้เรื่องราวของความรักในระดับเบื้องต้น เช่น การเกี่ยวพาราตี การคบหาเพื่อนต่างเพศ การเลือกคู่ครอง ซึ่งมักจะเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในยามแรกรัก ปัญหาจึงไม่มีความซับซ้อนรุนแรงมากนัก ช่วงไขปัญหาลับวิทยาลัยจึงเสมือนเป็นช่วงทดลองมีรัก มาถึงช่วงติวรักให้เต็มร้อยซึ่งเป็นช่วงสุดท้ายของรายการ ถือเป็นการเรียนรู้เรื่องราว

ของความรักในระดับลึกซึ่งเพราะปัญหาส่วนใหญ่ในช่วงนี้จะเป็นปัญหารุนแรงที่มีความสลับซับซ้อน มีเงื่อนไขและข้อจำกัดต่าง ๆ ที่ไม่อาจมองข้ามไปได้ ซึ่งหากแก้ไขหรือผ่อนหนักเป็นเบาไม่ได้ก็จะมีผลกระทบต่อความมั่นคงของสถาบันครอบครัว ช่วงตัวรักให้เต็มร้อยจึงเปรียบได้กับการช่วงปฏิบัติภารกิจจริง

ดังนั้น หากเปรียบเทียบลำดับแต่ละช่วงของรายการกับสภาวะการณ์ในวิธีการเล่าเรื่องของ Todorov (1977 อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2542) ช่วงมุมมองแห่งรักก็คือการเปิดเรื่องในสภาวะปกติ (equilibrium) จากนั้นเรื่องราวในช่วงต่อมา (ช่วงไขปัญหาลับวัยรุ่น) จะเริ่มเข้าสู่ภาวะวิกฤต (disruption) ซึ่งก็จะได้รับการแก้ไขปัญหา แต่ทว่าในช่วงตัวรักให้เต็มร้อยภาวะวิกฤตก็จะทวีความรุนแรงเข้มข้นขึ้นจนถึงจุดสุดยอด (climax) จนเมื่อได้รับการแก้ไขปัญหาจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญก็จะเข้าสู่ภาวะคลี่คลาย (equalizing) แล้วกลับสู่ภาวะสงบสุขอีกครั้ง (new equilibrium)

จากภาพรวมของรายการ “ซูรัก ซูรส” ที่ได้นำเสนอไปแล้วข้างต้น เนื้อหาส่วนต่อจากนี้จะเป็นผลการวิเคราะห์รูปแบบรายการ โดยแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

- การวิเคราะห์ประเภทของรายการ “ซูรัก ซูรส”
- การวิเคราะห์การนำเสนอเนื้อหา
- การวิเคราะห์เนื้อหารายการ

- ประเภทของรายการ “ซูรัก ซูรส”

รายการ “ซูรัก ซูรส” จัดเป็นรายการสนทนาทางโทรทัศน์ เนื่องจากใช้การพูดคุยกันเป็นรูปแบบหลักในการดำเนินรายการ และหากแบ่งต่อไปอีกว่าเป็นรายการสนทนาทางโทรทัศน์ประเภทใด ตามทัศนะของ Timberg (อ้างถึงใน กำจร หลุยยะพงศ์, 2545: 255) ซึ่งแบ่งประเภทรายการออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ รายการสนทนาเหตุการณ์ประจำวัน (Current Issue) รายการบันเทิง (Entertainment) และรายการสนทนาฝึกทักษะ (Specialized Talk Show) รายการ “ซูรัก ซูรส” จัดว่ามีลักษณะกำลังอยู่ระหว่างรายการสนทนาเหตุการณ์ประจำวันและรายการบันเทิง กล่าวคือเนื้อหารายการเน้นการให้ความรู้เรื่องเพศศึกษาโดยเฉพาะ และมีแพทย์มาทำหน้าที่เสมือนเป็นผู้เชี่ยวชาญเรื่องเพศแก่ผู้ชม ซึ่งล้วนเป็นลักษณะของรายการสนทนาเหตุการณ์ประจำวัน แต่ในเวลาเดียวกันรายการ “ซูรัก ซูรส” ก็เน้นการพูดคุยอย่างสนุกสนาน เน้นความเป็นกันเอง คล้ายคลึงกับการสนทนาในชีวิตจริง มีการใช้วจนภาษาต่าง ๆ ที่แสดงอารมณ์และความรู้สึก เช่น การหัวเราะ การยิ้ม การถอนหายใจ ฯลฯ ประกอบการสนทนา รวมถึงการเชิญชวนให้ผู้ชมรายการเข้ามามีส่วนร่วมรายการ (Active Audience) ตั้งแต่การเขียนจดหมายจนกระทั่งถึงร่วมชมในรายการ ซึ่งเหล่านี้

นับเป็นเอกลักษณ์ของรายการบันเทิง ด้วยเหตุนี้ รายการ “ซูรัก ซูรส” จึงมีลักษณะเป็นลูกผสมอยู่ระหว่างรายการสนทนาทั้ง 2 ประเภท

อนึ่ง หากแบ่งประเภทของรายการสนทนาทางโทรทัศน์ โดยอาศัยมุมมองเรื่อง “ความมีสาระและความบันเทิง” มาเป็นเกณฑ์พิจารณารูปแบบและเนื้อหาของรายการ (กำจร หลุยยะพงศ์, 2545) รายการ “ซูรัก ซูรส” จัดว่าเป็นรายการสนทนาทางโทรทัศน์ในกลุ่มที่มีเนื้อหาสาระแต่รูปแบบรายการเป็นบันเทิง กล่าวคือประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่เป็นความรู้เรื่องเพศศึกษา แต่นำเสนอด้วยรูปแบบไม่เป็นทางการ เช่น การจัดฉากเป็นส่วนต่าง ๆ ภายในบ้าน แกรับเชิญเป็นบุคคลสาธารณะหรือผู้มีชื่อเสียงในวงสังคม การแต่งกายของผู้ดำเนินรายการและผู้ร่วมรายการตามรสนิยมส่วนตัว การสร้างความสัมพันธ์แบบเพื่อนหรือแบบพี่-น้องคุยกัน เป็นต้น

รายการ “ซูรัก ซูรส” จึงนับได้ว่าเป็นการผสมผสานกันระหว่างสาระและความบันเทิง หรือกล่าวได้ว่าเป็นสื่อสาระบันเทิง (Entertainment-Education) อย่างหนึ่งนั่นเอง

- การวิเคราะห์การนำเสนอเนื้อหา

แม้ว่าวิธีการนำเสนอเนื้อหาของรายการ “ซูรส ซูรัก” จะไม่แปลกใหม่หรือแตกต่างจากรายการสนทนาทางโทรทัศน์รายการอื่น ๆ ซึ่งก็คือเป็นการมานั่งคุยกันทางโทรทัศน์ แต่การที่รายการหยิบเอาเนื้อหาเรื่องเพศศึกษามาเป็นประเด็นหลัก (ออกอากาศครั้งแรกปี พ.ศ. 2543) นับว่าเป็นความกล้าหาญและความแปลกใหม่อย่างมาก เพราะตั้งแต่ประเทศไทยเริ่มมีสถานีโทรทัศน์แห่งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2498 จวบจนกระทั่งถึงปี พ.ศ. 2543 นับเป็นเวลานานถึง 45 ปี กว่าที่เรื่องเพศศึกษาจะสามารถก้าวเข้ามาในสื่อโทรทัศน์ได้สำเร็จ

ช่วงมุมมองแห่งรัก จะนำเสนอเนื้อหาในรูปของการสัมภาษณ์พูดคุยเพื่อแสดงความรู้สึกลึกซึ้งและทัศนคติต่อเรื่องความรักและการใช้ชีวิตครอบครัว หรือประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ และหากมีแขกรับเชิญมากกว่า 1 ท่านก็จะเป็นการแลกเปลี่ยนทัศนะระหว่างกันไปด้วย เมื่อพิจารณาเพศของแขกรับเชิญจำนวนทั้งสิ้น 33 คน (จาก 25 ตอน) พบว่ามีสัดส่วนใกล้เคียงกันคือเป็นชาย 15 คน และเป็นหญิง 18 คน โดย

ในช่วงต่อมาคือช่วงไขปัญหาลับวัยรุ่น เดือนมิถุนายน พ.ศ. 2545 ซึ่งยังเป็นรูปแบบเดิมคือผู้ดำเนินรายการทั้งสองเป็นตัวแทนถามคำถามให้กับน้องวัยรุ่น และนพ.พันธ์ศักดิ์เป็นผู้ตอบ ซึ่งเป็นรูปแบบการตอบคำถามด้วยแพทย์ อย่างไรก็ตาม เริ่มมีแขกรับเชิญมาร่วมตอบปัญหา

ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม (รวมเป็น 21 ตอน) ซึ่งพบว่ามีแฮกรับเชิญเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชายถึงเกือบเท่าตัว กล่าวคือมีแฮกรับเชิญเป็นชาย 8 คน และเป็นหญิง 15 คน สาเหตุที่มีแฮกรับเชิญหญิงมากกว่าอาจเนื่องจากมีนพ.พันธ์ศักดิ์ซึ่งสามารถเป็นตัวแทนสะท้อนมุมมองของเพศชายในการตอบปัญหาได้คืออยู่แล้วก็เป็นได้

สำหรับรูปแบบการสื่อสารในช่วงไขปัญหาฉบับวัยรุ่นเห็นได้ชัดว่าเป็นการสื่อสารเพื่ออบรมสั่งสอน ด้วยการสร้างสายสัมพันธ์แบบพี่น้องระหว่างผู้ตอบ (นพ.พันธ์ศักดิ์และแฮกรับเชิญ) กับผู้ถามและผู้ชมกลุ่มเป้าหมายซึ่งเป็นวัยรุ่น โดยนำเอาแนวคิดของวัฒนธรรมไทยที่กำหนดให้พี่มีหน้าที่สั่งสอนตักเตือนน้องมาใช้เป็นรูปแบบในตอบปัญหาในช่วงนี้ ด้วยเหตุนี้ บางครั้งจะพบว่าบางคำถามก็ไม่ได้รับคำถาม เช่น เด็กชายคนหนึ่งอยากทราบว่าจะต้องทำอะไรให้เป็นเหมือนผู้หญิง? คำตอบก็คือให้เรียนหนังสือไปก่อน เรื่องนี้ยังไม่ต้องรีบ ค่อย ๆ คิดทีหลังได้ หรือจดหมายที่แสดงความไม่พอใจนาครอบอกของตน ต้องการให้ใหญ่ขึ้นหรือเล็กลง คำตอบก็คือให้พึงพอใจในสิ่งที่มีอยู่ ความงามสง่าคุณค่าของผู้หญิงไม่ได้อยู่ที่เปลือกนอก เป็นต้น

ในช่วงคิวรักให้เต็มร้อย วิทยากรผู้ร่วมรายการในช่วงคิวรักให้เต็มร้อย ได้แก่ จิตแพทย์ และสูติ-นรีแพทย์ ในช่วงระยะเวลา 6 เดือนของการเก็บข้อมูลพบว่า มีจิตแพทย์จำนวน 5 ท่าน (แพทย์หญิง 2 ท่าน และนายแพทย์ 3 ท่าน) และสูติ-นรีแพทย์จำนวน 8 ท่าน (แพทย์หญิง 2 ท่าน และนายแพทย์ 6 ท่าน) ที่ได้รับเชิญมาร่วมรายการ โดยนพ.สุกมล วิชาวิพลกุลคือจิตแพทย์ที่ได้รับเชิญมาร่วมรายการบ่อยที่สุด (4 ครั้ง) และสูติ-นรีแพทย์ที่ได้รับเชิญมาร่วมรายการบ่อยที่สุด (5 ครั้ง) คือ ศ.นพ.สมพล พงศ์ไทย สำหรับแพทย์ท่านอื่น ๆ ได้รับเชิญมาร่วมรายการไม่เกิน 2 ครั้ง ในช่วงนี้ เป็นการสื่อสารแบบให้คำปรึกษาหรือคำแนะนำแก่ผู้ที่เขียนจดหมายหรือโทรศัพท์เข้ามาสอบถามในรายการ

- การวิเคราะห์เนื้อหารายการ

การวิเคราะห์เนื้อหารายการ แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ช่วง ให้สอดคล้องกับ 3 ช่วงหลักของรายการ ได้แก่ เนื้อหารายการช่วงมุมมองแห่งรัก เนื้อหารายการช่วงไขปัญหาฉบับวัยรุ่น และเนื้อหารายการช่วงคิวรักให้เต็มร้อย

ในช่วงเปิดรายการจะเป็นช่วงที่ผู้ดำเนินรายการทั้งสองพยายามสร้างรูปแบบการสื่อสารอย่างมีส่วนร่วมให้เกิดขึ้นในรายการ โดยชักชวนให้ผู้ชมที่มีปัญหาเขียนจดหมายส่งเข้ามาใน

รายการหรือให้โทรศัพท์ติดต่อเข้ามาในขณะที่รายการออกอากาศ จึงนับได้ว่ารายการ “ซูรัก ซูรส” ได้พยายามทำหน้าที่เป็นพื้นที่สาธารณะในการพูดคุยเรื่องเพศศึกษา

รูปแบบหลัก ๆ ของช่วงมุมมองแห่งรัก นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการใช้ชีวิตส่วนตัว ชีวิตการทำงานหรือผลงานของแขกรับเชิญ รวมถึงทัศนคติและความคิดเห็นในเรื่องความรัก การมีแขกรับเชิญทั้งชายและหญิงในสัดส่วนใกล้เคียงกันก็สะท้อนให้เห็นว่าทางรายการให้ความสำคัญกับความรู้สึกลึกซึ้งคิดในเรื่องความรักหรือทัศนคติต่อความรักของคนทั้งสองเพศไม่แตกต่างกันนัก เนื้อหารายการช่วงมุมมองแห่งรักมีลักษณะเป็นความรู้เรื่องเพศด้านสังคมวิทยาและด้านจิตวิทยาอย่างชัดเจนมาก กล่าวคือเป็นการสัมภาษณ์พูดคุยกับแขกรับเชิญในเรื่องราวที่เกี่ยวกับความรัก การใช้ชีวิตคู่หรือชีวิตครอบครัว

จากการวิเคราะห์เนื้อหาช่วงไขปัญหาลับวัยรุ่น พบว่าเนื้อหาในช่วงนี้เป็นความรู้เรื่องเพศด้านสังคมวิทยาอย่างเด่นชัดทั้งในแง่ของปริมาณ ซึ่งดูได้จากจำนวนคำถาม และในแง่ของคุณภาพ ที่พบว่ามีการถ่ายทอดค่านิยมบางประการแทรกอยู่ในหลาย ๆ ตอน ได้แก่ การรักษาวล สงวนตัว การให้ความสำคัญกับการศึกษา และการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย

ตัวอย่างคำพูดของนพ.พันธ์ศักดิ์ สุกระฤกษ์ ที่ให้ความสำคัญกับการรักษาวล สงวนตัว เช่น

“น้อง ๆ วัยรุ่นเห็นไหมครับว่า คุณน้อย โพธิ์งามให้ข้อคิดกับเราครับว่าในการที่เป็นลูกผู้หญิงเนี่ย การจะไปมีอะไรก่อนวัยอันควร มันอาจจะเป็นธรรมชาติ แต่ว่ามันเป็นธรรมชาติที่ยับยั้งได้...” (ออกอากาศ 29 สิงหาคม 2545)

“น้อง ๆ ผู้หญิงครับ อันนี้จดหมายอันนี้เป็นเครื่องเตือนใจว่าไม่จำเป็นอย่าตกเป็นของผู้ชายโดยไม่จำเป็นนะครับ เพราะเขาถ้าจะเอาใครมาเป็นแม่ของลูกของเขาสักคน เขาต้องการผู้หญิงที่มีพรหมจรรย์” (ออกอากาศ 21 พฤศจิกายน 2545)

ตัวอย่างคำพูดของนพ.พันธ์ศักดิ์ สุกระฤกษ์ ที่ให้ความสำคัญกับการศึกษา เช่น

“ช่วงนี้เป็นโอกาสที่ดีที่สุดที่จะเล่าเรียนหนังสือ เป็นช่วงเวลาที่คุณพ่อคุณแม่... ทางรัฐสภาด้วย ทางหมอดูด้วย ทางคนทั่วประเทศ ฝากความหวังไว้ที่เยาวชน” (ออกอากาศ 25 กรกฎาคม 2545)

“เรียนหนังสือก่อน ค่อย ๆ เรียนรู้ตัวเอง” (ออกอากาศ 19 กันยายน 2545)

ตัวอย่างคำพูดที่ให้ความสำคัญกับการมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย เช่น

“สิ่งที่สำคัญที่สุดคือป้องกัน ที่อาจารย์ได้ยกประเด็นขึ้นมาในคำถามของเขา น้องคนนี้ค่อนข้างฉลาดและรู้ทันพอสมควร ไปต้องรู้จักป้องกัน ที่นี่ป้องกันในการที่จะมีเพศสัมพันธ์แบบปลอดภัยหรือภาษาอังกฤษเขาใช้คำว่า safe sex ก็คือแน่นอนที่สุดก็ดูยางอนามัย...” (นพ.ชล น่าน ศรีแก้ว, รายการซุรัก ซุรส ออกอากาศ 11 กรกฎาคม 2545)

หลังจากได้พิจารณาเนื้อหาโดยรวมที่น่าเสนอในช่วงไขปัญหาฉบับวัยรุ่น จึงสรุปได้ว่าความรู้เรื่องเพศด้านสังคมวิทยาถูกเผยแพร่ในช่วงนี้มากที่สุดและชัดเจนที่สุด ทั้งในส่วนของคำถามที่คัดเลือกมาตอบและในส่วนของคำตอบที่สอดคล้องกับคำถามต่าง ๆ เข้าไปอย่างสม่ำเสมอ

สำหรับเนื้อหาช่วงตัวรักให้เต็มร้อยก็สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับเนื้อหาในช่วงอื่น ๆ ก่อนหน้านี้ กล่าวคือ ประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านสังคมมีจำนวนคำถามสูงที่สุดทั้งจากผู้ถามหญิงและชาย โดยหัวข้อที่มีจำนวนข้อคำถามสูงที่สุดในช่วงนี้คือหัวข้อการใช้ชีวิตคู่/ชีวิตครอบครัว เนื่องจากคำถามส่วนใหญ่มักจะเกิดจากปัญหาเรื่องการสื่อสารระหว่างสามีภรรยาที่เกิดความไม่เข้าใจกัน ส่วนของรูปแบบคำถามพบว่าไม่มีความแตกต่างกันมากนักระหว่างคำถามจากผู้หญิงกับผู้ชาย ที่น่าสังเกตก็คือในประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ เมื่อดูลักษณะคำถามเห็นได้ว่าส่วนใหญ่เป็นคำถามในเชิงสุขอนามัยแทบทั้งสิ้น ส่วนในประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านกายวิภาคและสรีระ หัวข้ออวัยวะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและระบบอวัยวะสืบพันธุ์ เกือบทั้งหมดเป็นคำถามเกี่ยวกับขบวนการรอบอกซึ่งเป็นคำถามในเชิงความงาม นอกนั้นเป็นคำถามเกี่ยวกับช่องคลอด การขลิบอวัยวะเพศชาย และน้ำหล่อลื่นของเพศหญิง ซึ่งล้วนเป็นคำถามในเชิงสุขภาพอนามัยทั้งสิ้น

จึงอาจกล่าวได้ว่ารายการ “ซุรัก ซุรส” นำเสนอความรู้เรื่องเพศด้านสังคมวิทยามากที่สุด ส่วนความรู้เรื่องเพศด้านชีววิทยาซึ่งดูเหมือนว่าได้รับการนำเสนอเนื้อหาเป็นลำดับที่สองนั้น เมื่อพิจารณาคำถามโดยละเอียดแล้วพบว่าแม้จะเป็นคำถามในด้านชีววิทยาแต่คำถามโน้มเอียงไปในเชิงสุขภาพและอนามัยเสียมากกว่าจะเป็นเชิงชีววิทยาโดยแท้จริง ด้วยเหตุนี้ รายการ “ซุรัก ซุรส” จึงชูแต่รัก หาได้ชูรสจริง ๆ ดังที่กล่าวอ้างไม่

4.2.2 การสื่อสารในรายการ “ซุรัก ซุรส”

ในการวิเคราะห์การสื่อสารในรายการ “ซุรัก ซุรส” นี้ ผู้วิจัยได้จำแนกสัญลักษณ์โดยคำนึงถึงสัญลักษณ์ (symbol) ที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างกันเป็นสำคัญ ได้แก่ วจนภาษา และอวจนภาษา

นอกจากนี้ ยังได้วิเคราะห์ความสัมพันธ์ (Relations) ระหว่างตัวบทและปริบท และวิเคราะห์รหัสทางสังคม (Social Code) ซึ่งปรากฏในรายการ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้แยกผลการวิเคราะห์ออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

- 4.2.2.1 สัญญาในการสื่อสารที่เป็นวจนภาษา
- 4.2.2.2 สัญญาในการสื่อสารที่เป็นอวจนภาษา
- 4.2.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทกับปริบท
- 4.2.2.4 รหัสทางสังคม (Social Code)

4.2.2.1 สัญญาในการสื่อสารที่เป็นวจนภาษา

ผู้วิจัยได้นำการวิเคราะห์แบบอุปมาอุปมัย (Metaphor) และการวิเคราะห์ความหมายโดยนัย มาใช้วิเคราะห์การสื่อสารที่เป็นวจนภาษาในรายการ “ซุรัก ชุรส” จากการวิเคราะห์พบว่ามีความหมายที่สื่อความหมายเรื่อง “เพศ” ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- สัญญาที่สื่อความหมายแบบอุปมาอุปมัย (Metaphor)
- สัญญาที่สื่อถึงการร่วมเพศ และพฤติกรรมเพศสัมพันธ์
- สัญญาที่สื่อถึงอาการหลังเร็ว
- สัญญาที่สื่อถึงอาการหย่อนสมรรถภาพทางเพศ
- สัญญาที่สื่อถึงการระบายนกทางเพศ
- สัญญาที่สื่อถึงอวัยวะเพศ
- สัญญาที่สื่อถึงอวัยวะ/สิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและเพศสัมพันธ์

- สัญญาที่สื่อความหมายแบบอุปมาอุปมัย (Metaphor)

Metaphor เป็นวิธีการถ่ายทอดความหมายโดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างสัญญา 2 ตัว โดยนำสัญญาที่มีความหมายรับรู้กันคืออยู่แล้วมาเข้ากับสัญญาหนึ่งที่ยังไม่รู้ความหมาย เพื่อถ่ายทอดความหมายของสัญญาตัวแรกสู่สัญญาตัวหลัง ซึ่งก็คือการถ่ายโอนความหมายด้วยวิธีการ “อุปมาอุปมัย” นั่นเอง ในการสื่อสารเรื่องเพศในรายการ “ซุรัก ชุรส” พบว่ามีการสื่อความหมายแบบ metaphor ดังต่อไปนี้

ตัวอย่างที่ 1

ยุทธียง “ผมคิดว่าความรักนะครับ ผมนึกถึงเสาโบสถ์ เสาวิหารครับ ขอให้อยู่คู่กัน แต่อย่าเียงหากัน เดี่ยววิหารจะพัง” (รายการ “ซุรัก ชุรส” ออกอากาศ 22 สิงหาคม 2545)

นำเอาลักษณะที่ยืนอยู่คู่กันของเสาโบสถ์เสาวิหารมาถ่ายโอนความหมายให้กับความรัก เพื่อสื่อความหมายว่าความรักจะยั่งยืนได้นั้น ต้องยืนหยัดมั่นคงอยู่คู่กันไปโดยมีระยะห่างระหว่างกันที่กำลังพอเหมาะ ซึ่งตรงกับเปรียบเทียบในเรื่องความรักของคาลิล ยิบราน*

ตัวอย่างที่ 2

นพ.พันธ์ศักดิ์ “...พวกกันว่าเดี๋ยวนี้มีคู่มือเหมือนซื้อล็อตเตอรี่เลย”

น้อย “นะ ถ้าหากว่าแต่งงานมีคู่มือเหมือนถูกรางวัลที่ 1 แต่ถ้าคู่มือก็เหมือนว่าปานกลาง ถูกบ้างเสียบ้าง” (รายการ “ซุรัก ชุรส” ออกอากาศ 29 สิงหาคม 2545)

นำเอาลักษณะของการเสี่ยงโชคที่ไม่อาจทำนายผลได้ของการซื้อสลากกินแบ่งรัฐบาลมาถ่ายโอนความหมายให้กับการเลือกคู่ครอง เพื่อสื่อความหมายว่าการเลือกคู่ครองในปัจจุบันมีความเสี่ยงสูง และโอกาสถูกรางวัลหรือได้คู่มือที่มีอยู่น้อย

ตัวอย่างที่ 3

รศ.นพ.นภดล “ผมคิดว่าการช่วยตัวเองก็เหมือนสิ่ว เป็นเรื่องธรรมชาติ” (รายการ “ซุรัก ชุรส” ออกอากาศ 26 กันยายน 2545)

นำเอาคำโฆษณาของผลิตภัณฑ์รักษาสิ่วฝ้ายี่ห้อหนึ่งมาถ่ายทอดความหมายให้กับความสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง เพื่อสื่อความหมายว่าความสำเร็จความใคร่ด้วยตนเองนั้นเป็นเรื่องธรรมดาสามัญของมนุษย์

ตัวอย่างที่ 4

พ.ญ.มาลินี “ดิฉันจะต้องบอกเลยคะ ว่าคนเราต้องยึดหลักชีวิตเอาไว้นะคะ เรื่องเรียน เรื่องความประพฤติ ความดีงาม เรื่องจะหากินในอนาคตยังไง ไอ้ตรงนี้มีมันเหมือนกับใส่พริกไทยนิดหน่อยกับชีวิตเท่านั้นแหละคะ ใส่พริกไทยเต็มเกลือ เพราะงั้นอย่าเอาเป็นสาระใหญ่คะ”

* “...และจงยืนอยู่ด้วยกัน แต่อย่าไถ่กันนัก เพราะเสาของวิหารนั้น ก็ยืนอยู่ห่างกัน และต้นโพธิ์ ต้นไทร ก็ไม่อาจเติบโตได้ร่วมเงาของกันได้” (คาลิล ยิบราน, 2511: 17)

นำเอาเครื่องปรุงรสของอาหารฝรั่งซึ่งก็คือพริกไทยและเกลือ มาถ่ายทอดความหมายให้กับเรื่องเพศสัมพันธ์ เพื่อสื่อความหมายว่าเรื่องเพศสัมพันธ์เป็นเพียงสิ่งปรุงแต่งให้ชีวิตมีรสชาติขึ้นเล็กน้อย เรื่องเพศสัมพันธ์มิได้เป็นสาระสำคัญของชีวิต

ตัวอย่างที่ 5

อรรถนพ “จริง ๆ แล้วพื่อรรถนพมองเลยนะครับ ผมมองว่าเรื่องของการทำงานที่จะมี sex ด้วยกันก่อนที่จะแต่งงานหรือว่าก่อนที่จะเข้าสู่ประตูวิวาห์กันรีเปล้านี้ มันเป็นเหมือนกับเราขับรถจะไปจุดหมายปลายทางสักจุดหนึ่ง แล้วการมี sex นี้นี้เป็นเหมือนทางลัดในการที่จะไปถึงจุดนั้น เป็นเหมือนกับทางด่วนในการพาเราไปยังจุดหมายปลายทาง เพียงแต่มันต่างกันตรงที่ว่าการทำงานที่เราจะมีเงินขึ้นทางด่วนประหยัดเวลาไปยังจุดนั้นได้เนี่ย เราต้องมีความพร้อมด้านของเงินขึ้นทางด่วน” (รายการ “ซูรัก ซูรส” ออกอากาศ 18 กรกฎาคม 2545)

นำเอาทางด่วนและค่าผ่านทางด่วน มาถ่ายโอนความหมายให้กับการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน เพื่อสื่อให้เห็นว่าแม้การมีเพศสัมพันธ์อาจช่วยให้รู้จักกันและกันได้มากขึ้น แต่ผู้ที่จะมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงานก็จำเป็นต้องมีความพร้อมในหลาย ๆ ด้านด้วยกัน เช่น ด้านวุฒิ ด้านคุณวุฒิ เป็นต้น

ตัวอย่างที่ 6

พล.ต.ต. พงศพัทธ์ “คือชีวิตการแต่งงานชีวิตการสมรสก็เหมือนการเดินทางนะครับ แต่ว่าบางคนก็อาจจะราบเรียบ แต่ว่าบางคนก็อาจจะบนเส้นทางที่ขรุขระ อันนี้เป็นเรื่องปกติธรรมดา นะครับ” (รายการ “ซูรัก ซูรส” ออกอากาศ 25 กรกฎาคม 2545)

นำเอาลักษณะของการเดินทางบนถนนมาถ่ายทอดความหมายให้กับชีวิตการแต่งงาน เพื่อสื่อให้เห็นว่าชีวิตสมรสก็มีหลากหลายรูปแบบ แต่ละคู่ก็แตกต่างกันไป บ้างเป็นชีวิตคู่ที่ราบรื่น บ้างก็เป็นชีวิตคู่ที่อาจพบกับอุปสรรคขวากหนาม

ตัวอย่างที่ 7

นพ.มล.สมชาย “เขาพูดเปรียบเทียบนะฮะ ว่าผู้ชายบางคนก็มีเพศสัมพันธ์แบบ สอนลิงให้ตีไวโอลิน ก็คือเราไม่มีวันที่จะสอนลิงให้ตีไวโอลินได้หรอกฮะ มันจะขยับก๊อก ๆ แก๊ก ๆ แล้วก็โยนทิ้งไปทำอย่างอื่นแทน เพราะฉะนั้นกิจกรรมทางเพศแบบนี้ผู้หญิงไม่มีความสุข” (รายการ “ซูรัก ซูรส” ออกอากาศ 19 กันยายน 2545)

นำเอาเรื่องที่ไม่อาจจะเป็นไปได้ เช่น การสอนลิงให้ตีไวโอลิน มาถ่ายทอดความหมายให้กับพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ของผู้ชายบางคน เพื่อสื่อให้เห็นถึงความยากลำบากจนยากที่จะเป็นไปได้ที่จะทำให้ผู้ชายบางคนปรับปรุงพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ของตน

ตัวอย่างที่ 8

ศ.นพ.สมพล “...ถ้าเราสามารถคุยกับแฟนได้ คนเรารักกันแล้ว ถ้าเข้าใจกันไว้ เรื่องน้ำมันก็เหมือนกินข้าว มันก็ต้องบอกกันอันนี้ไม่ชอบ ใ้ตรงนี้ไม่ชอบ อันนี้ดี รสนี้ดี รสนี้จัดไป อันนี้อ่อนหวาน อันนี้อ่อนเค็ม อะไอย่างนี้มันก็น่าจะเหมือนกันได้” (รายการ “ซูรัก ซูรส” ออกอากาศ 3 ตุลาคม 2545)

นำเอารสนิยมในเรื่องอาหารมาถ่ายโอนความหมายให้กับรสนิยมในเรื่องเพศสัมพันธ์ เพื่อสื่อความหมายว่าแต่ละคนต่างก็มีรสนิยมในเรื่องเพศสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน หากไม่พูดคุยกันก็ไม่อาจทราบได้

ตัวอย่างที่ 9

นพ.สุกมล “ผู้ชายเวลาหน้ามีดนี่เห็น ช่องคลอดเป็นดอกบัวทุกคน คืออยากจะให้ทำอะไรนี่ ทำได้หมด” (รายการ “ซูรัก ซูรส” ออกอากาศ 7 พฤศจิกายน 2545)

นำเอาดอกบัวมาถ่ายถอดความหมายให้กับช่องคลอด เพื่อสื่อความหมายว่าในยามที่ผู้ชายมีความต้องการทางเพศ ผู้ชายจะเคารพบูชาผู้หญิง ยอมทำทุกอย่างตามที่เธอต้องการ

ตัวอย่างที่ 10

พ.ญ. วรลักษณ์ “...ไ้ความรู้สึกดีตรงนี้เราคงต้องดู บางครั้งมันเหมือนเราเล่นจิกซอ เล่นภาพต่อ คุณสามีคุณอาจเป็นตัวจิกซอที่มีจำนวนเป็น 1500 ชิ้น และคุณอาจจะขาดจิกซออีกสามสี่ชิ้นที่จะเติมให้รูปนี้ให้สมบูรณ์แบบ และเขาก็มีคุณสมบัติเป็นแค่ 3 - 4 ชิ้นที่จะมาเติมอีก 1496 ชิ้นตรงนั้น บางทีคุณอาจจะเผลอไปว่าภาพนี้มันออกมาสวย แต่มันมีพื้นฐานเดิมของคุณอยู่รีเปล่า” (รายการ “ซูรัก ซูรส” ออกอากาศ 10 ตุลาคม 2545)

นำเอาภาพจิกซอมาถ่ายถอดความหมายให้กับการใช้ชีวิตสมรส เพื่อสื่อความหมายว่าถึงแม้ชีวิตสมรสอาจจะยังไม่สมบูรณ์แบบนัก แต่การจะนำชีวิตสมรสมาแลกกับส่วนที่ยังขาดหายในชีวิตคู่ของตนซึ่งพบในความสัมพันธ์กับบุคคลที่สาม อาจเป็นการกระทำที่ได้ไม่คุ้มเสีย

- **สัญลักษณ์ที่สื่อถึงการร่วมเพศ และพฤติกรรมเพศสัมพันธ์**

ตัวอย่างที่ 11

พ.ญ.พรรณพิมล “...มาจากคุณผู้หญิงคะ อายุ 37 ปี สามีอายุ 41 แต่รักไม่เต็มร้อย เพราะสามีขยันทำการบ้านทุกคืน ทั้งก่อนนอนและตื่นนอนทุกวัน วันละ 2 ครั้งไม่มีวันหยุด” (รายการ “ซูรัก ซูรส” ออกอากาศ 7 พฤศจิกายน 2545)

“**ทำการบ้าน**” หมายถึง ร่วมเพศ, มีเพศสัมพันธ์

ตัวอย่างที่ 12

นพ.พันธ์ศักดิ์ “เขบอกว่าเขาทำภารกิจ เขามักจะไม่ใส่ถุงยาง แล้วก็ออกมาหลังข้างนอก เขาถามว่าผู้หญิงมีโอกาสร้องใหม่ และเป็นอันตรายไหม” (รายการ “ซูรัก ซูรส” ออกอากาศ 25 กรกฎาคม 2545)

“ทำภารกิจ” หมายถึง ร่วมเพศ, มีเพศสัมพันธ์

ตัวอย่างที่ 13

นพ.สุกมล “...อย่างนี้ยอมมองว่าเป็นชู้ดึนะครับ เขามี sex กับเราวันละ 2 ครั้ง โอกาสที่เขาจะไปมี sex กับคนอื่นน้อยมาก...เขาคงจะไม่ไปกินข้าวต้มกลางวันไหนอีก อาจจะหมดเรี่ยวหมดแรงที่บ้านแล้วตอนเช้า” (รายการ “ซูรัก ซูรส” ออกอากาศ 7 พฤศจิกายน 2545)

“กินข้าวต้มกลางวัน” หมายถึง ร่วมเพศ, มีเพศสัมพันธ์

ตัวอย่างที่ 14

คุณตุน “คุณหมอคะ คือส่วนหนึ่งคือดิฉันตั้งครรถ์ ดิฉันไม่อยากจะยุ่งกับเขานะคะ เป็นห่วงลูกด้วย”

สุทธิพงศ์ “กลัวลูกตกใจใช่ไหมฮะ มีตาแก่หัวล้านเข้าไปแวะเวียน เข้าไปเยี่ยม”

(รายการ “ซูรัก ซูรส” ออกอากาศ 22 สิงหาคม 2545)

“ยุ่ง” หมายถึง ร่วมเพศ, มีเพศสัมพันธ์

ตัวอย่างที่ 15

นพ.สุกมล “แต่ถ้าเราคิดว่าไม่มีอารมณ์ แต่ก็พร้อมที่จะยอมรับการที่เรามีกิจกรรมแห่งความรักร่วมกัน ตอนนั้นละครับ สร้างสรรค์บรรยากาศ เร้าเส้นประสาทเสียก่อน พาจรสู่ความสุข กระตุกขึ้นสู่สวรรค์ และฝากฝันก่อนพลันจาก” (รายการ “ซูรัก ซูรส” ออกอากาศ 14 พฤศจิกายน 2545)

“กิจกรรมแห่งความรัก” หมายถึง การร่วมเพศ, การมีเพศสัมพันธ์

“เร้าเส้นประสาท” “พาจรสู่ความสุข” “กระตุกขึ้นสู่สวรรค์” และ “ฝากฝันก่อนพลันจาก” หมายถึง ขั้นตอนของการปฏิบัติการทางเพศ

ตัวอย่างที่ 16

นพ.พันธ์ศักดิ์ “...เพราะนี่ก็ดูชู้ครับว่าท่วงท่ามัน เธอกำลังนั่งยอง ๆ อยู่ เหมือนกำลังถ่ายอุจจาระ ถ้าเธอเบ่งเหมือนเบ่งอุจจาระ กล้ามเนื้อมันจะ

คล้ายหมดเลย แล้วเมื่อคล้ายหมดสวกลงไปบนอะไรมันจะสวมสบาย เห็นไหมครับมันมีเทคนิคกันอยู่”

คุณสุทธิพงษ์ “ทำนี่เขามีทั้งไทยและอังกฤษ มณโฑนั่งแทน women on top”
“มณโฑนั่งแทน” หมายถึง วิธีการปฏิบัติทางเพศ

ตัวอย่างที่ 17

นพ.พันธ์ศักดิ์ “ผมกังวลนิดนึงครับคุณอรสม ในกรณีแบบนี้ถ้าเจอผู้ชายที่น่ารักผู้ชายที่เป็นสุภาพบุรุษก็ไม่มีปัญหา ถ้าเกิดว่าไปเจอผู้ชายที่หลอกลงที่หวังฟินแล้วทิ้ง”

อรสม “พวกหมอฟินที่ไม่ได้เรียนทันตแพทย์นะคะ”

นพ.พันธ์ศักดิ์ “พวกที่เขาเรียกว่าเป็นผู้เชี่ยวชาญพิเศษพวกฟินเด็ก พวกหมอฟินเด็ก ลำบากนะฮะ” (รายการ “ซุรัก ซูรส” ออกอากาศ 12 กันยายน 2545)

“ฟินแล้วทิ้ง” หมายถึง พฤติกรรมการทิ้งขว้างหลังจากที่มีเพศสัมพันธ์กันแล้ว

“หมอฟินที่ไม่ได้เรียนทันตแพทย์” “ผู้เชี่ยวชาญพิเศษพวกฟินเด็ก” และ “พวกหมอฟินเด็ก” หมายถึง ชายที่แสวงว่ารักเพื่อหวังมีเพศสัมพันธ์กับฝ่ายหญิง

ตัวอย่างที่ 18

นพ.มล.สมชาย “คือผู้ชายบางคนชอบคูดูหนังแรมโบ้ หนังแรมโบ้ไม่มีนางเอกนะคือผู้ชายลูลูกเดียวเลย” (รายการ “ซุรัก ซูรส” ออกอากาศ 19 กันยายน 2545)

“แรมโบ้” หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์แบบไม่คำนึงถึงความสุขของอีกฝ่าย

ตัวอย่างที่ 19

นพ.มล.สมชาย “ผู้ชายไทยมักจะไม่วู้เป็นไงชอบกีฬาประเภทที่น้ำหนักแถม ว่าเป็นไรวะจะได้เท่าไร ๆ อาจจะเป็นความภาคภูมิใจของตัวเอง หันไปชอบกีฬาที่เป็นประเภทลีลาสวยงาม ยิมนาสติก หรืออะไรทำนองนี้ คู้ซ่า ๆ หรืออะไร ไม่ต้องไปสนใจเรื่องแถมเท่าไร คืออย่าไปคิดว่าอายุนานี้ต้องมีความสามารถเท่านี้ต้องเก่ง” (รายการ “ซุรัก ซูรส” ออกอากาศ 19 กันยายน 2545)

“กีฬาประเภทน้ำหนักแถม” หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์ที่คำนึงถึงปริมาณเป็นสำคัญ

“กีฬาประเภทลีลาสวยงาม” หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์ที่คำนึงถึงคุณภาพเป็นสำคัญ

ตัวอย่างที่ 20

นพ.พันธ์ศักดิ์ “เวลาจะถอดถุงยางอนามัยต้องใช้กระดาษทิชชูซับ แล้วก็หุ้มให้เรียบร้อยก่อน แล้วค่อยถอดออก อันนั้นไม่ว่าจะมีกิจกรรมเต็มที่ หรือเฉพาะรายการประเภทนี้ที่เรียกว่าชีวหาพาเพลิน” (รายการ “ซุรัก ชูรส” ออกอากาศ 11 กรกฎาคม 2545)

“ชีวหาพาเพลิน” หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์ทางปาก

ตัวอย่างที่ 21

นพ.สุกมล “ต้องรู้ว่าเราให้เขาได้แค่ไหน กิจกรรมอะไรก็ได้ครับภายนอกที่ไม่มีการเติมคาลงในช่องว่าง” (รายการ “ซุรัก ชูรส” ออกอากาศ 14 พฤศจิกายน 2545)

“การเติมคาลงในช่องว่าง” หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์แบบสอดใส่อวัยวะเพศ

ตัวอย่างที่ 22

นพ.พันธ์ศักดิ์ “ผมจำได้มีคราวหนึ่ง มีคนถามว่าทำยังไงถึงไม่ติดไอ้โรคพวกนี้ (โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์-ผู้วิจัย) บอกง่ายนิดเดียวอยู่คนเดียวมันอยู่ไม่ได้”

สุทธิพงศ์ “หรือ ไม่ก็ต้องใช้วิธี เขาเรียกว่าคลุมถุงชน”

นพ.พันธ์ศักดิ์ “อ้อ! ถูกต้องฮะ คือถ้าเกิดว่าเรื่องนี้ะครับ ถ้าเกิดคลุมถุงแล้วก็ชนกัน สบายมาก โอกาสติดไม่มีเลย ถ้าเกิดคิดอย่างนี้ไปตลอด” (รายการ “ซุรัก ชูรส” ออกอากาศ 29 สิงหาคม 2545)

“คลุมถุงชน” หมายถึง การมีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย โดยสวมถุงยางอนามัย

“คลุมถุงแล้วก็ชนกัน” หมายถึง สวมถุงยางอนามัยแล้วมีเพศสัมพันธ์

ตัวอย่างที่ 23

คุณศรี “ก็เคยคุยกันว่าเขาจะต้องเริ่มต้นแบบนุ่มนวล มีอารมณ์บท มีการเล่าโลมแบบนุ่มนวล และก็ใช้เวลาในการอารมณ์บทนานหน่อย ไม่ใช่ใช้เวลาในตอนนั้นนาน” (รายการ “ซุรัก ชูรส” ออกอากาศ 13 มิถุนายน 2545)

“อารมณ์บท” หมายถึง การกระตุ้นความรู้สึกทางเพศ

“ตอนนั้น” หมายถึง การร่วมเพศ

ตัวอย่างที่ 24

คุณนุ๊ก “คือว่าดิฉันกับสามีแต่งงานกันมาเอ่อ 1 ปีได้แล้วละ แล้วทีนี้เวลาเรามีอะไรกัน สามีจะเป็นคนที่เสร็จช้านะละ คือดิฉันรู้สึกว่าจะไปแล้ว 3 ครั้ง แต่สามีเพิ่งจะเสร็จจะไรอย่างเงี้ย

คะ ก็เลยจะถามว่าดิฉันผิดปกติรีเปล่าคะหรือว่าสามี” (รายการ “ซุรัก ชุรส” ออกอากาศ 29 สิงหาคม 2545)

“มีอะไรกัน” หมายถึง ร่วมเพศ

“จะไปแล้ว” และ “เสร็จ” หมายถึง ถึงจุดสุดยอด

- สำนวนที่สื่อถึงอาการหลังเร็ว

ตัวอย่างที่ 25

สุทธิพงษ์ “อาจารย์รู้ได้ไงว่าผมมีเมียว่า มิสเตอร์ไวไวควิก”

ยิ่งศักดิ์ “อ้อ คุณก็ชอบแบบนั้นหรือ”

สุทธิพงษ์ “ไม่ ๆ ทั้งไว ทั้งควิก”

(รายการ “ซุรัก ชุรส” ออกอากาศ 6 มิถุนายน 2545)

“มิสเตอร์ไวไวควิก” หมายถึง คนที่มีอาการหลังเร็ว

“ทั้งไว ทั้งควิก” หมายถึง อาการหลังเร็ว

ตัวอย่างที่ 26

นพ.วิวัฒน์ “ถ้าผู้ชายมีปึงเดียว ประเภทไม่ทันนกระจอกกินน้ำ”

สุทธิพงษ์ “ขึ้นเร็วลงเร็ว”

(รายการ “ซุรัก ชุรส” ออกอากาศ 6 มิถุนายน 2545)

“ปึงเดียว” “ไม่ทันนกระจอกกินน้ำ” และ “ขึ้นเร็วลงเร็ว” หมายถึง อาการหลังเร็ว

ตัวอย่างที่ 27

ศ.นพ.สมพล “เรื่องนี้จริง ๆ เป็นเรื่องซึ่งผู้ชายหลายคนก็ประสบนะฮะ แต่ว่าไม่ใช่เรื่องคอขาดบาดตาย เพราะว่าในเรื่องของผู้ชายมีอาการแบบนี้ที่เราเรียกลุ่มปากอ่าวก็ดี มันมีชื่อหลายชื่อ กระจอกไม่ทันกินน้ำ...” (รายการ “ซุรัก ชุรส” ออกอากาศ 21 พฤศจิกายน 2545)

“ลุ่มปากอ่าว” และ “กระจอกไม่ทันกินน้ำ” หมายถึง อาการหลังเร็ว

- **สัญญาที่สื่อถึงอาการหย่อนสมรรถภาพทางเพศ**

ตัวอย่างที่ 28

สุทธิพงษ์ “กรณีมันแบบไม่เชิดชูกูไม่กลับอย่างนี้ สุดท้ายจะแก้ปัญหาคือ ประนีประนอมกล่อมเกลี้ยงยังงัยครับ” (รายการ “ชูรัก ชูรส” ออกอากาศ 7 พฤศจิกายน 2545)

“ไม่เชิดชูกูไม่กลับ” หมายถึง อาการหย่อนสมรรถภาพทางเพศอย่างรุนแรง

- **สัญญาที่สื่อถึงการระบายอารมณ์ทางเพศ**

ตัวอย่างที่ 29

นพ.พันธ์ศักดิ์ “...เกิดอารมณ์ไม่เป็นอะไร ทำอย่างไรถึงจะดับอารมณ์นั้นหรือใช้ อารมณ์นั้นในทางที่ถูกต้องนะครับ ถ้าเกิดจะถามว่าถ้ามันไม่ไหวจริง ๆ นะ จะตอบว่าไปถึงดวงดาว ด้วยตนเองจะะจะปลอดภัยกว่าเฮอะ” (รายการ “ชูรัก ชูรส” ออกอากาศ 27 มิถุนายน 2545)

“ไปถึงดวงดาวด้วยตนเอง” หมายถึง การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง

ตัวอย่างที่ 30

นพ.พันธ์ศักดิ์ “โดยปกติแล้ว ด้วยตนเองนี่นะครับ เคยสุขสมด้วยตนเองรีเปล่า”

“สุขสมด้วยตนเอง” หมายถึง การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง

ตัวอย่างที่ 31

สุทธิพงษ์ “ยี่มั้นคตินี้ละครับ โลกสวยด้วยมือเรา” (รายการ “ชูรัก ชูรส” ออกอากาศ 19 กันยายน 2545)

“โลกสวยด้วยมือเรา” หมายถึง การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง

ตัวอย่างที่ 32

นพ.สุกมล “ถ้าปฏิเสธเนี่ย สิ่งที่จะทำได้ก็คือสามีจะต้องทำใจ หรือไม่เขาก็คือจะ ต้องจัดการดำเนินวัตถุประสงค์ด้วยตนเอง” (รายการ “ชูรัก ชูรส” ออกอากาศ 14 พฤศจิกายน 2545)

“จัดการดำเนินวัตถุประสงค์ด้วยตนเอง” หมายถึง การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง

ตัวอย่างที่ 33

นพ.สุกมล “คืออย่าปล่อยให้เขาไปจัดการตัวเองในห้องน้ำนะครับ สามีภรรยาที่อยู่ข้าง ๆ กันได้ครับ เพราะว่ากิจกรรมทางเพศหรือว่าเพศสัมพันธ์ มันไม่จำเป็นต้องเป็นการเอาอะไรใส่เข้าไปในอะไร” (รายการ “ซัวร์ก ชูรส” ออกอากาศ 14 พฤศจิกายน 2545)

“จัดการตัวเอง” หมายถึง การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง

ตัวอย่างที่ 34

นพ.สุกมล “ถ้าไม่ยอมก็ไม่เป็นไรครับ บางครั้งขณะที่สามีเนีย เขามีกิจกรรมด้วยตนเองเนีย ฝ่ายภรรยาก็อาจเป็นเพื่อนข้าง ๆ ภาย มีการสัมผัส คือสามีก็ถือไมโครโฟนส่วนตัวไป (กำลังสนทนากันโดยใช้ไมโครโฟน-ผู้วิจัย) ภรรยาก็นอนข้าง ๆ และก็พูดจาเพราะ และก็เล่าโลม” (รายการ “ซัวร์ก ชูรส” ออกอากาศ 14 พฤศจิกายน 2545)

“กิจกรรมด้วยตนเอง” หมายถึง การสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง

- สัญญะที่สื่อถึงอวัยวะเพศ

ตัวอย่างที่ 35

นพ.พันธ์ศักดิ์ “คำถามนี้เป็นของน้องผู้ชาย...หนักอกหนักใจครับ เพราะไปเที่ยวหญิงบริการด้วยความกล้า ๆ กลัว ๆ แต่อาจจะดูรายการเรามาเยอะเลยรู้วิธีการป้องกัน เพราะน้องคนนี้เขาสวมถุงยางอนามัยเรียบร้อยเลยกับเอ่อน้องชายของเขา พอ ๆ สวมอวัยวะส่วนสำคัญประจำกาย อวัยวะประจำกายเรียบร้อยแล้วก็ให้หญิงบริการ เขาเรียกว่าทำรักด้วยปากให้” (รายการ “ซัวร์ก ชูรส” ออกอากาศ 11 กรกฎาคม 2545)

“น้องชาย” “อวัยวะส่วนสำคัญประจำกาย” และ “อวัยวะประจำกาย” หมายถึง อวัยวะเพศชาย

ตัวอย่างที่ 36

นพ.สุกมล “ถ้าไม่ยอมก็ไม่เป็นไรครับ บางครั้งขณะที่สามีเนีย เขามีกิจกรรมด้วยตนเองเนีย ฝ่ายภรรยาก็อาจเป็นเพื่อนข้าง ๆ ภาย มีการสัมผัส คือสามีก็ถือไมโครโฟนส่วนตัวไป (กำลังสนทนากันโดยใช้ไมโครโฟน-ผู้วิจัย) ภรรยาก็นอนข้าง ๆ และก็พูดจาเพราะ และก็เล่าโลม” (รายการ “ซัวร์ก ชูรส” ออกอากาศ 14 พฤศจิกายน 2545)

“ไมโครโฟนส่วนตัว” หมายถึง อวัยวะเพศชาย

ตัวอย่างที่ 37

คุณตุน “คุณหมอมะ คือส่วนหนึ่งคือดิฉันตั้งครรภ์ ดิฉัน ไม่อยากจะยุ่งกับ
เขานะคะ เป็นห่วงลูกด้วย”

สุทธิพงษ์ “กลัวลูกตกใจใช่ไหมหะ มีตาแก่หัวล้านเข้าไปแวะเวียน เข้าไป
เยี่ยม”

(รายการ “ซุรัก ซูรส” ออกอากาศ 22 สิงหาคม 2545)

“ตาแก่หัวล้าน” หมายถึง อวัยวะเพศชาย

ตัวอย่างที่ 38

สุทธิพงษ์ “สมมุติว่าเขาไม่ได้มีปัญหาอะไร เพียงแต่ว่าเวลามันอาบน้ำอยู่ในห้องน้ำ
ชายล้วนแล้วมอง ๆ ไป โอโฮ! เขาเปิดประทุนกันหมดเลย มีแต่เรานะอะประเภทรถซีดานหลังคา
ถาวรอยู่คนเดียว แล้วอยากไปงลิบนี้แนะนำใหม่ครับ” (รายการ “ซุรัก ซูรส” ออกอากาศ 28
พฤศจิกายน 2545)

“เปิดประทุน” หมายถึง อวัยวะเพศชายที่ผ่านการงลิบแล้ว

“รถซีดานหลังคาถาวร” หมายถึง อวัยวะเพศชายที่ไม่ได้งลิบ

ตัวอย่างที่ 39

คุณศรี “แต่ขนาดของเขาใหญ่มาก เพราะว่า 2 – 3 เดือนจะเจอกันครั้งเนี้ยะ ใน
ครั้งแรกเนี้ย อวัยวะของดิฉันจะฉีกขาดและก็มีเลือดออกนิดหน่อยทุกครั้งที่เป็นครั้งแรก” (รายการ
“ซุรัก ซูรส” ออกอากาศ 13 มิถุนายน 2545)

“อวัยวะของดิฉัน” หมายถึง ช่องคลอด

ตัวอย่างที่ 40

นพ.สุกมล “คืออย่าปล่อยให้เขาไปจัดการตัวเองในห้องน้ำนะครับ สามิภรรยาที่อยู่
ข้าง ๆ กันได้ครับ เพราะว่ากิจกรรมทางเพศหรือว่าเพศสัมพันธ์ มันไม่จำเป็นต้องเป็นการเอาอะไร
ใส่เข้าไปในอะไร” (รายการ “ซุรัก ซูรส” ออกอากาศ 14 พฤศจิกายน 2545)

“อะไร” (คำแรก) หมายถึง อวัยวะเพศชาย

“อะไร” (คำหลัง) หมายถึง อวัยวะเพศหญิง

ตัวอย่างที่ 41

สุทธิพงษ์ “เรื่องที่เรากำลังคุยอยู่นี้เป็นเรื่องหูดที่ขึ้นผิดที่นะซะ ไปขึ้นบริเวณลึกลับ แล้วเกิดอาการเจ็บอักเสบ เออคนเป็นก็มักจะอาย ควรจะไปหาหมอกี่ไม่กล้าไป ก็เลยขี้ดียว” (รายการ “ซูรัก ซูรส” ออกอากาศ 29 สิงหาคม 2545)

“บริเวณลึกลับ” หมายถึง อวัยวะเพศหญิง

ตัวอย่างที่ 42

นพ.พันธ์ศักดิ์ “...หูดชนิดหนึ่งเราเรียกว่าหูดหงอนไก่ นะครับ เวลาขึ้นมามันเหมือนหงอนไก่ตัวผู้เลยนะแดง ๆ เออขยุกขยิกยังงั้น นะครับ แล้วมันมักจะขึ้นที่จุดซ่อนเร้น เพราะจุดซ่อนเร้นของผู้หญิงมันมักจะอับชื้น...” (รายการ “ซูรัก ซูรส” ออกอากาศ 29 สิงหาคม 2545)

“จุดซ่อนเร้นของผู้หญิง” หมายถึงอวัยวะเพศหญิง

- **สำนวนที่สื่อถึงอวัยวะ/สิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและเพศสัมพันธ์**

ตัวอย่างที่ 43

คุณนุก “คือแล้วเออ เวลาเรามีอะไรกัน เขาจะชอบทำทั้งประดูหน้าประดูหลังสลัดกันไป อยากทราบว่าอันตรายไหมคะ” (รายการ “ซูรัก ซูรส” ออกอากาศ 29 สิงหาคม 2545)

“ประดูหน้า” หมายถึง ช่องคลอด

“ประดูหลัง” หมายถึง ทวารหนัก

ตัวอย่างที่ 44

สุทธิพงษ์ “คนนี้รักไม่เต็มร้อยเพราะผ่านครั้งแรกไปแล้ว พอครั้งที่สองเท่านั้น เธอไม่รู้สึกอะไรเลย แอ้มสามีบอกว่าสตรีระของน้องไม่กระชับ ออ! เขาบอกว่าความรักของน้องกว้างไป อะไรทำนองนี้นะซะ ทำอย่างไรดีคะ” (รายการ “ซูรัก ซูรส” ออกอากาศ 28 พฤศจิกายน 2545)

“สตรีระ” หมายถึง ช่องคลอด

“ความรักของน้องกว้างไป” หมายถึง ช่องคลอดไม่กระชับ

ตัวอย่างที่ 45

คุณเจค “ประเด็นที่เราทำ oral ให้แฟนไช้ไหมซะ แล้วเรารู้สึกดีทั้งหมดเลย แล้วตอนกลืนตรงนั้นด้วยความรัก ความรู้สึกดี มันจะเป็นอันตรายต่อร่างกายไหมซะ” (รายการ “ซูรัก ซูรส” ออกอากาศ 28 พฤศจิกายน 2545)

“ตรงนั้น” หมายถึง นำหล่อลื่นจากช่องคลอด

ตัวอย่างที่ 46

อรุณพ “น้อง 19 คนนี้เนี่ย สนใจจะถามเกี่ยวกับเรื่องของการช่วยตนเองนะครับ หรือการสำเร็จความใคร่เนี่ย ถามว่าเป็นอันตรายต่อสุขภาพรีเปล่า แล้วก็ทำให้เกิดอาการหมด กระสุนหรือหย่อนสมรรถภาพทางเพศในอนาคตรึเปล่า”

“หมดกระสุน” หมายถึง ไม่มีน้ำอสุจิ

จากตัวอย่างต่าง ๆ ที่ได้ยกมานั้น สะท้อนให้เห็นว่าในสังคมไทยนั้น การพูดเรื่องเพศในที่สาธารณะยังคงเป็นสิ่งต้องห้าม (taboo) เรื่องเพศเป็นของ “ลับ” ที่พูดกันเฉพาะที่ “ลับหูลับตา” คนอื่น มีผลให้การกล่าวถึง “ของลับ” ซึ่งกันและกันอย่างเปิดเผยกลายเป็น “คำด่า” หรือ “คำหยาบคาย” ด้วยเหตุนี้ เมื่อไม่สามารถใช้คำไทยที่สื่อความหมายชัดเจนกล่าวถึงอวัยวะที่เกี่ยวกับเพศตลอดจนเรื่องเพศอื่น ๆ โดยตรง จึงต้องมีกลวิธีในการสนทนาเพื่อหลบเลี่ยงความหยาบคายไม่สุภาพ การใช้คำยืมจากภาษาต่างประเทศ ได้แก่ ภาษาอังกฤษ เช่นคำว่า “ออรัล เซ็กส์” (oral sex) “เซ็กส์” (sex) และภาษาบาลี-สันสกฤต เช่นคำว่า “น้ำอสุจิ” ซึ่งมีความหมายโดยอรรถว่าน้ำไม่บริสุทธิ์ เป็นต้น นับเป็นกลวิธีหนึ่งซึ่งถูกนำมาใช้เพื่อความสุภาพในการสนทนาเรื่องเพศ

นอกจากการใช้คำยืมจากภาษาต่างประเทศแล้ว กลวิธีหลักที่ปรากฏอย่างเด่นชัดในการสนทนารายการก็คือการใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมายเรื่องเพศ ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างตัวหมาย (signifier) เช่น ทำการบ้าน และทำภาระกิจ และตัวหมายถึง (signified) เช่น มีเพศสัมพันธ์ สามารถสรุปเป็นตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวหมายและตัวหมายถึงได้ดังตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.11 ตารางแสดงสรุปรวมสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายเรื่องเพศ

ตัวหมายถึง (signified)	ตัวหมาย (signifier)
(การ)มีเพศสัมพันธ์, (การ)ร่วมเพศ	<ul style="list-style-type: none"> - ตอนนั้น - ยุ่ง - ฟัน - มีอะไรกัน - ทำการบ้าน - ทำภาระกิจ - กินข้าวต้มกลางวัน - กิจกรรมแห่งความรัก - การเค็มค้ำลงในช่องว่าง
พฤติกรรมเพศสัมพันธ์	<ul style="list-style-type: none"> - อารัมภบท - เร้าเส้นประสาท - พาจรสู้ความสุข - กระตุกขึ้นสวรรค์ - ผากฝันก่อนปล้นจาก - มณโฆนั้งแทน - ชิวหาพาเพลิน - ทำรักด้วยปาก - กีฬาประเภทนับแต้ม - กีฬาประเภทลีลาสวยงาม - แรม ไร่
(การ)มีเพศสัมพันธ์อย่างปลอดภัย	<ul style="list-style-type: none"> - คลุมถุงชน
(การ)สำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - ไปถึงดวงดาวด้วยตนเอง - สุขสมด้วยตนเอง - โลกสวยด้วยมือเรา - จัดการดำเนินวัตถุประสงค์ด้วยตนเอง - จัดการตัวเอง - กิจกรรมด้วยตนเอง
(การ)ถึงจุดสุดยอด	<ul style="list-style-type: none"> - จะไปแล้ว - เสร็จ
อาการหลังเร็ว	<ul style="list-style-type: none"> - ไวไวควิก - ปังเคียว - ขึ้นเร็วลงเร็ว - ล่มปากอ่าว - ไม่ทันนกระจะออกกินน้ำ/กระจะออกไม่ทันกินน้ำ

ตัวหมายถึง (signified)	ตัวหมาย (signifier)
อาการหย่อนสมรรถภาพทางเพศ	- ไม่เชิดชูคู่ไม่กลับ
อวัยวะเพศชาย	- น้องชาย - อวัยวะส่วนสำคัญประจำกาย - อาวุธประจำกาย - คาแก่หัวล้าน - ไมโครโฟนส่วนตัว - อะไร
อวัยวะเพศชายที่ผ่านการขลิบ	- เปิดประทุน
อวัยวะเพศชายที่ไม่ได้ขลิบ	- รถซีดานหลังคาถาวร
อวัยวะเพศหญิง	- อะไร - บริเวณลึกลับ - จุดซ่อนเร้นของผู้หญิง
ช่องคลอด	- อวัยวะของคิฉิน - ประตูหน้า - สตรีระ - ความรักของน้อง
ทวารหนัก	- ประตูหลัง
น้ำหล่อลื่นจากช่องคลอด	- ตรงนั้น
น้ำอสุจิ	- กระสุน

จากตารางที่ 4.11 แสดงให้เห็นว่าการใช้สัญลักษณ์ในการสนทนาเรื่องเพศก็คือกลวิธีหนึ่งในการกลบเกลื่อนคำต้องห้ามในภาษาไทย ซึ่งในที่นี้คือคำที่สื่อความหมายไปในเรื่องเพศและเรื่องเพศสัมพันธ์ จึงกล่าวได้ว่าสัญลักษณ์ที่พบในรายการเทียบได้เป็นคำรื่นหู (euphemism) ชนิดหนึ่ง ซึ่ง ณ ที่นี้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ คำรื่นหูประเภทที่ให้ความหมายกว้าง ๆ เช่น อะไร อวัยวะของคิฉิน ทำภาระกิจ ฯลฯ และคำรื่นหูประเภทที่เป็นการทำอุปถัมภ์ เช่น น้องชาย บริเวณลึกลับ ทำการบ้าน ฯลฯ (สุนันทา คงประโคน, 2544)

เมื่อพิจารณาความหมายโดยนัยของสัญลักษณ์เหล่านี้แล้ว พบว่าสามารถแบ่งสัญลักษณ์ตามความหมายโดยนัยได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ ได้แก่ สัญลักษณ์กลุ่มที่สื่อความหมายเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ เช่น ยุง ชิวหาพาเพลิน เสรีจ ไวไวควิก ฯลฯ และสัญลักษณ์กลุ่มที่สื่อความหมายเกี่ยวข้องกับอวัยวะเพศ/ระบบสืบพันธุ์/สิ่งอื่นที่เกี่ยวข้องกับเพศสัมพันธ์ เช่น น้องชาย รถซีดานหลังคาถาวร บริเวณลึกลับ ประตูหลัง ฯลฯ

อนึ่ง จากการวิเคราะห์ความหมายโดยนัยของสัญญาที่ใช้สื่อความหมายเรื่องเพศ พบว่ามีค่านิยมบางประการที่สะท้อนอยู่ในตัวของสัญญาเหล่านั้น ได้แก่ ค่านิยมที่เกี่ยวกับความสุภาพ และค่านิยมที่เกี่ยวกับความสุข ค่านิยมซึ่งพบในสัญญาทุกตัวที่ปรากฏก็คือค่านิยมที่เกี่ยวกับความสุภาพ แสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมไทยให้ความสำคัญแก่ความสุภาพนอบน้อมต่อผู้อื่น “ความสุภาพเรียบร้อย” จะปรากฏทั้งกิริยาและท่าทาง จากการรู้จักมีสัมมาคารวะต่อผู้อื่นว่า ตลอดจนรู้จักกาลเทศะ และมีมารยาทในวาระต่าง ๆ (สุพิศรา สุภาพ, 2536) ซึ่งค่านิยมเรื่องความสุภาพสะท้อนออกมาเป็นการเลือกใช้ถ้อยคำที่สุภาพนุ่มนวล ตกแต่งให้รื่นหูชวนฟังอันปรากฏในการสนทนาในรายการ “ซุรัก ซุรส” อนึ่ง ยังพบว่ามีค่านิยมอีกค่านิยมหนึ่งในสัญญาหลาย ๆ ตัว ก็คือค่านิยมที่เกี่ยวกับความสุข ปรากฏในสัญญาได้แก่ เหาจรสู่ความสุข กระตุกขึ้นสวรรค์ ไปถึงดวงดาว ด้วยตนเอง สุขสมด้วยตนเอง ชิวหาพาเพลิน เหล่านี้ล้วนประกอบด้วยคำที่มีความหมายตรงหรือความหมายแฝงถึงความสุขและความสนุกสนาน เช่น สวรรค์ ดวงดาว และพาเพลิน คำเหล่านี้แฝงนัยความหมายว่าการร่วมเพศหรือการมีเพศสัมพันธ์เป็นเรื่องของความสุขสนุกสนาน และแสดงให้เห็นถึงลักษณะนิสัยของคนไทยที่มีค่านิยมในเรื่องการรักความสุขสนุกสนาน ซึ่งแฝงอยู่ในกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งในยามว่างและยามทำงาน (สุพิศรา สุภาพ, 2536: 16)

4.2.2.2 สัญญาในการสื่อสารที่เป็นอวัจนภาษา

การสื่อสารที่เป็นอวัจนภาษาคือการสื่อสารโดยใช้รหัสหรือสัญลักษณ์อย่างอื่นในการสื่อสารแทนที่จะใช้ภาษาพูดหรือภาษาเขียน อวัจนภาษาที่นำมาวิเคราะห์ ณ ที่นี้ แบ่งออกเป็น 4 ประเภทด้วยกัน ได้แก่

- ภาษาท่าทาง (Body Motion/Kinesic Behavior) เช่น อากัปกิริยาและความเคลื่อนไหวของร่างกาย การแสดงออกทางสีหน้าและแววตา และท่าทางต่าง ๆ เป็นต้น
- ปริภาษา (Paralanguage) เช่น การหัวเราะ การร้องไห้ การถอนหายใจ เป็นต้น
- การใช้สิ่งของและเครื่องประดับ (Artifacts) เช่น สิ่งของประกอบการสนทนา เสื้อผ้า การแต่งหน้าแต่งผม เครื่องประดับของพิธีกรและแขกรับเชิญ เป็นต้น
- ปัจจัยแวดล้อม (Environmental Factors) เช่น การตกแต่งฉาก เพอร์นิเจอร์และอุปกรณ์ประกอบฉาก สีต้นของฉาก เป็นต้น

- ภาษาท่าทาง (Body Motion/Kinesic Behavior)

ภาษาท่าทางที่จะนำมาใช้วิเคราะห์การสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในรายการ แบ่งออกได้เป็น 3 ลักษณะคือ ท่านั่ง การแสดงออกทางสีหน้าและดวงตา และการเคลื่อนไหวของมือ ซึ่งเป็นภาษาท่าทางที่พบเห็นได้ชัดเจนจากการสนทนาในรายการ

เนื่องจากผู้ผลิตรายการต้องการให้บรรยากาศในการสนทนาในรายการเป็นบรรยากาศที่ผ่อนคลายสบาย ๆ เหมือนกับมีแขกคนรู้จักมาเยี่ยมเยียนที่บ้าน ท่านั่งของผู้ดำเนินรายการและวิทยากรหรือแขกรับเชิญจึงต้องผ่อนคลายตามธรรมชาติ ไม่เกร็งหรือนั่งหลังตรงตัวแข็งที่อยู่ตลอดเวลา ขณะกำลังสนทนาก็อาจมีการปรับเปลี่ยนท่านั่งไปตามธรรมชาติ อาจจะมีการโน้มตัวมาข้างหน้าเพื่อแสดงความสนใจในเรื่องที่กำลังพูดคุย หรือเอนตัวไปพิงพนักด้านหลังเพื่อแสดงความผ่อนคลาย ตำแหน่งการวางขาที่อาจจะปรับเปลี่ยนไปตามสบาย ตัวอย่างเช่น

ในตอนแรก คุณสุทธิพงษ์อาจจะโน้มตัวมาข้างหน้าเพื่อถามคำถามกับวิทยากร ขณะที่ขาข้างหนึ่งยื่นเข้าไปใต้โต๊ะรับแขกส่วนขาอีกข้างวางตั้งอยู่เป็นมุมฉากกับพื้น ต่อมาเมื่อวิทยากรกำลังตอบคำถาม ท่านั่งของคุณสุทธิพงษ์ก็ เปลี่ยนมาเป็นนั่งเก้าอี้โดยตั้งศอกบนหน้าตักของขาข้างหนึ่ง ใช้นิ้วโป้งรองอยู่ใต้คางส่วนนิ้วอื่น ๆ กำมือแบบหลวม ๆ วางชิดกับริมฝีปาก แสดงอาการครุ่นคิดตามสิ่งที่กำลังฟังอยู่อย่างสนใจ จากนั้นเมื่อฟังวิทยากรอธิบายไปได้สักพักหนึ่ง ก็อาจเปลี่ยนท่านั่งจากที่เคยโน้มตัวไปข้างหน้ามาเป็นเอนตัวกลับไปพิงพนักด้านหลังแทน หรืออาจจะเปลี่ยนตำแหน่งการวางขาเป็นพับขาทั้งสองข้างเข้ามาชิดกันวางเอียงไปด้านหลัง

อย่างไรก็ตาม เมื่อเปรียบเทียบกับคุณสุทธิพงษ์ซึ่งเป็นผู้ดำเนินรายการฝ่ายชายแล้ว ผู้ดำเนินรายการฝ่ายหญิงซึ่งก็คือพ.ญ.พรรณพิมลนั้นค่อนข้างจะมีท่าที่นั่งที่นิ่งกว่า กล่าวคือนั่งตัวตรงเข้าชิดกันโดยเหลื่อมขาข้างหนึ่งไปข้างหน้าอีกข้างหนึ่งและประสานมือหลวม ๆ วางไว้บนตัก การวางขาในลักษณะดังกล่าวเป็นท่าทางที่ดูเรียบร้อยงามตาดี แต่ก็ให้ความรู้สึกผ่อนคลายตามสบายไม่แข็งเกร็งเหมือนกับท่านั่งที่การวางขาชิดกันตั้งแต่หัวเข่าจรดข้อเท้า นอกจากนี้เมื่อพ.ญ.พรรณพิมลถามคำถามวิทยากรหรือแขกรับเชิญ คุณหมอมะเบียงลำตัวเล็กน้อยจากท่านั่งตัวตรง โดยเอนตัวไปด้านหลังหันเข้าหาวิทยากรหรือแขกรับเชิญ และเอียงคอเล็กน้อยเพื่อแสดงความตั้งใจฟังเมื่อคู่สนทนาพูดคุยหรือตอบคำถามของเธอ หรือในบางครั้งคุณหมอมะเบียงก็อาจจะนั่งเอนตัวไปพิงพนักด้านหลังบ้าง

ในส่วนของวิทยาการและแขกรับเชิญก็ต้องนั่งทำตัวตามสบาย ทำทางที่แสดงออกต้องผ่อนคลายและเป็นไปตามธรรมชาติ แพทย์บางท่านก็อาจจะนั่งฟังผนักโซฟาสลับกับชะโงกตัวมาข้างหน้าบ้างเมื่อต้องการพูดคุยหรือซักถามเพิ่มเติม แพทย์บางท่านก็อาจจะนั่งฟังผนักโซฟาตามสบายตลอดช่วงสนทนา ดังคำอธิบายของโปรดิวเซอร์รายการที่ว่า

“แต่ในที่สุดก็ต้อง relax จะเห็นไหมคะคุณหมอยุ่ที่นี้เนี่ย พี่จะไม่ให้นั่งอะไรที่แบบ คือไม่ให้ดูเรียบร้อยมากอะไรอย่างเนี่ย ก็จะต่างจากรายการหม่อื่น ๆ คือพยายามทำให้ได้เท่านั้น ทำให้สบาย ๆ ไม่เป็นทางการ แล้วก็คำถามอะไรก็มีการเตรียมก่อน และก็มีการคุยกันก่อน จะคุยกับหมอเรื่อง concept ว่ามีสถานะ มีแบบว่าสบาย ๆ ไม่ต้องนั่งตัวตรงมาก ก็คือหมอจะนั่งสบาย ๆ คุยโน่นคุยนี้ มือไม้ก็ไม่ (ทำท่ากุมมือเรียบร้อย) คือพี่จะเทกใหม่” (อำนวยการ เยี่ยมพันธ์, สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2546)

การแสดงออกทางสีหน้าและแววตาของผู้ดำเนินรายการทั้งคู่ รวมถึงวิทยาการและแขกรับเชิญที่พบเห็นอยู่ตลอดเวลาคือสีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส รอยยิ้มที่ปรากฏมีตั้งแต่ยิ้มมากแบบเห็นฟันบนหน้าพร้อมกับสบตาเพื่อแสดงการทักทายต้อนรับไปจนถึงยิ้มกว้างแบบเห็นทั้งฟันบนและฟันล่างซึ่งสื่อถึงการหยอกล้อเล่นกัน (โนเรนเบิร์ก, 2532) ยิ้มกว้างเช่นนี้มักจะมาพร้อมกับการหัวเราะ หรือแม้กระทั่งในขณะที่กำลังรับฟังปัญหาที่ค่อนข้างร้ายแรง เช่น ปัญหาที่เกี่ยวกับพฤติกรรมชาติสัมพันธ์ (ออกอากาศ 13 มิถุนายน 2545) วิทยาการซึ่งก็คือ ศ.นพ.สมพล พงศ์ไทย ก็ยังนั่งฟังโดยมีระบายน้อย ๆ อย่างใจเย็น สีหน้าและแววตาไม่แสดงความเคร่งเครียดให้ปรากฏ

นอกจากรอยยิ้มแล้ว ในระหว่างการสนทนายังมีการสบสายตากันไปมาระหว่างแขกรับเชิญหรือวิทยาการกับผู้ดำเนินรายการ ผู้ฟังสบตากับผู้พูดเพื่อแสดงความสนใจในสิ่งที่ผู้สนทนากำลังพูด ขณะที่ผู้พูดก็สบตากับผู้ฟังเพื่อแสดงความจริงใจในสิ่งที่พูดและแสดงให้เห็นให้ผู้ฟังรู้สึกว่าคุณอยู่ในวงสนทนา (โนเรนเบิร์ก, 2532) ดังนั้นจะเห็นได้ว่าขณะที่กำลังพูดวิทยาการหรือแขกเชิญมักหันหน้าไปมาเพื่อสบตากับผู้ดำเนินรายการที่นั่งอยู่ทั้งสองข้าง นอกเหนือจากนั้นยังมีการแสดงออกทางสีหน้าแบบอื่น ๆ เช่น การเลิกคิ้ว บางครั้งก็ใช้เพื่อสื่อถึงความสงสัยประหลาดใจ บางครั้งก็ใช้ประกอบคำพูดเพื่อเน้นย้ำในสิ่งที่พูดให้หนักแน่นขึ้น การยกคิ้วเพื่อแสดงการล้อเล่น การเบ้ปากสื่อถึงความรู้สึกที่ไม่ดี อย่างนี้เป็นต้น

ในส่วนของท่าเคลื่อนไหวของมือ มีประกอบในการสนทนาอยู่เสมอ เนื่องจากผู้ผลิตต้องการให้บรรยากาศในรายการดูตามสบายเป็นธรรมชาติ ไม่ต้องการให้บุคคลในวงสนทนานั่งนิ่งกุมมือเรียบร้อยอยู่ตลอดเวลา ท่าเคลื่อนไหวของมือเพื่อใช้ประกอบคำพูดจึงมีให้เห็นอยู่เป็นประจำ ตัวอย่างของท่าเคลื่อนไหวมือที่พบได้บ่อย ๆ ก็เช่น การค้ำมือข้างใดข้างหนึ่งหรือทั้งสอง

ข้างเข้าหาตัวเองเพื่อสื่อความหมายถึงตัวตนของผู้พูด หรือสื่อถึงผู้พูดในฐานะที่เป็นตัวแทนของเจ้าของคำถามที่ส่งเข้ามาในรายการ การหมุนมือทั้งสองข้างสลับกับเป็นวงกลมสื่อความหมายถึงการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง การผายมือสู่บุคคลอื่นในวงสนทนาสื่อความหมายว่ากำลังพูดถึงบุคคลผู้นั้นอยู่ การยกนิ้วชี้ขึ้นสื่อความหมายว่าสิ่งที่พูดนั้นนับเป็นประการสำคัญ การนับนิ้วขณะพูดสื่อความหมายว่าสิ่งที่กำลังพูดนั้นมีหลายประเด็นด้วยกัน การบรรจบมือทั้งสองข้างมาพนมเข้าด้วยกันแล้ววางลงบนโต๊ะหรือการคว่ำมือข้างหนึ่งวางบนมืออีกข้างที่วางหงายอยู่ก็สื่อความหมายถึงการสรุปรวมข้อเสนอนั้นหรือสรุปความคิดเห็นของผู้พูด การตั้งฝ่ามือยื่นออกไปข้างหน้าสื่อความหมายถึงการปฏิเสธการไม่ยอมรับ การก้มศีรษะลงแล้วยกมือขึ้นจับคางพร้อมกับหลับตาสื่อความหมายถึงอาการคิดหนักหรือกังวลใจ ความรู้สึกกลืนไม่เข้าคายไม่ออก การยกมือขึ้นลูบใบหน้าและการเคาะมือที่กำอยู่เบา ๆ ที่หน้าผากก็สื่อแสดงความรู้สึกไม่สบายใจ การเคลื่อนไหวมือสองแบบหลังนี้พบได้จากผู้ดำเนินรายการชายเมื่อเขาได้รับฟังปัญหาที่รุนแรงซึ่งถามเข้ามาในรายการ

จะเห็นได้ว่าการเคลื่อนไหวมือประกอบการสนทนาในรายการจะเป็นไปตามธรรมชาติของผู้พูด การเคลื่อนไหวมือบางท่าแม้จะพบเห็นในรายการบ่อย ๆ ก็อาจพบเฉพาะตัวผู้พูดคนใดคนหนึ่งเท่านั้น การเคลื่อนไหวมือประกอบการสนทนาจึงมีลักษณะเฉพาะตัวและเป็นไปตามธรรมชาติ เช่น นพ.พันธ์ศักดิ์ เมื่อต้องการจะสรุปประเด็นที่พูดไปแล้วก็มักจะการบรรจบมือทั้งสองข้างมาพนมเข้าด้วยกันแล้ววางลงบนโต๊ะหรือไม่ก็การคว่ำมือข้างหนึ่งวางบนมืออีกข้างที่วางหงายอยู่ ซึ่งการเคลื่อนไหวมือทั้งสองท่านี้ไม่พบในวิทยากรท่านอื่น

อย่างไรก็ตาม ภาษาท่าทางทั้งหมดที่ปรากฏในรายการ “ซุรัก ซูรส” ไม่ว่าจะเป็นทำนอง การแสดงออกทางสีหน้าและดวงตา และการเคลื่อนไหวของมือ ต่างก็มีจุดประสงค์สำคัญเพื่อช่วยเสริมบรรยากาศการสนทนาในรายการให้มีความสนุกสนาน ผ่อนคลายตามธรรมชาติ และอบอุ่นเป็นกันเอง ให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

- ปริภาษา (Paralanguage)

ปริภาษาในการพูดที่พบเป็นประจำในการสนทนาในรายการ จะมีอยู่ 4 แบบด้วยกัน ได้แก่ การใช้ระดับเสียงสูงต่ำ การหัวเราะ การถอนหายใจ และการทำเสียง เช่น “อ้อ” “ไอโฮ” และ “ไอ้” เป็นต้น ซึ่งในการสนทนาแต่ละครั้งมักมีการใช้ปริภาษาหลาย ๆ แบบร่วมกัน

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ปริภาษาที่ปรากฏในการสนทนาในรายการ โดยอธิบายประกอบตัวอย่างบทสนทนาดังต่อไปนี้

ตัวอย่างบทสนทนาที่ 1

พ.ญ.พรรณพิมล “รักไม่เต็มร้อยเนี่ยมาจากครอบครัวที่แต่งงานมา 12 ปี มีลูก 2 คน
รักซักเริ่มจะลดน้อยถอยลง ไม่มีเพศสัมพันธ์กันมา 11 ปีแล้วคะ”

สุทธิพงษ์ “โอโฮ! แต่งงานกันมาสิบสอง ไม่มีเพศสัมพันธ์สิบเอ็ด จู๊ ๆ ๆ ๆ”

พ.ญ.พรรณพิมล “เหตุผลก็คือ เข้าใจว่าพอมีลูกเสร็จแล้วไป หลังจากที่มีลูกก็”

สุทธิพงษ์ “หายกันไปเลย”

(รายการ “ซูรัก ซูรส” ออกอากาศ 18 กรกฎาคม 2545)

หมายเหตุ: ตัวหนังสือที่พิมพ์เป็นตัวเอนแทนการใช้ระดับเสียงสูงต่ำ

จากตัวอย่างแรกนี้ พบการใช้ปริิษา 2 แบบประกอบกัน ได้แก่ การทำเสียง “โอโฮ” และเสียง “จู๊” การใช้ระดับเสียงสูงต่ำ ซึ่งการทำเสียงทั้งสองแบบและการใช้ระดับเสียงสูงต่ำต่างก็สื่อถึงความประหลาดใจคาดไม่ถึงของผู้พูด เมื่อนำมาใช้ร่วมกันจึงเป็นการเน้นย้ำให้เห็นว่าผู้พูดมีความประหลาดใจอย่างมาก

ตัวอย่างบทสนทนาที่ 2

พ.ญ.สุวัทนา “ดูกันตามธรรมชาตินะคะ วยเนี่ยผู้ชายซักจะเริ่มเสื่อม”

สุทธิพงษ์ “เดี๋ยวครับ เสื่อมอะไรครับคุณหมอ” (น้ำเสียงตกใจ)

(ทุกคนหัวเราะ)

พ.ญ.สุวัทนา “ทางเรื่องเพศ นี่ก็ค่อนข้างจะไม่ว่องไว ไม่กระฉับกระเฉงเหมือนตอนวัยรุ่นนะคะ”

สุทธิพงษ์ “นั่นผมก็เสื่อมมาสองสามปีแล้วซีฮะคุณหมอ” (หัวเราะ)

(รายการ “ซูรัก ซูรส” ออกอากาศ 12 กันยายน 2545)

ตัวอย่างต่อมามีการใช้ น้ำเสียงที่แสดง ความตกใจ เพื่อจุดความสนใจแก่ผู้ฟัง และมีการหัวเราะเพื่อแสดง ความตลกขบขัน อันช่วยสร้างบรรยากาศที่สนุกสนานและเป็นกันเอง

ตัวอย่างบทสนทนาที่ 3

หญิงสาว “ถ้าสามีนอกใจจะทำยังไงให้เขาเลิกนิสัยแบบนี้คะ”

สุทธิพงษ์ “ถามต่อหน้าโจทก์เลยนะฮะ (หัวเราะ) เอ๊ย! ถามต่อหน้าจำเลย”

พ.ญ.พรรณพิมล “ถามต่อหน้าเลย” (เน้นเสียง)

นพ.ศุภมล “จำเลยนั่งฟังความอยู่” (หัวเราะ)

สุทธิพงษ์ “จำเลยนั่งอยู่ โอโฮ! คุณหมอมครับ”

นพ.ศุภมล “เดี๋ยวคุณฮาร์ทจะเป็นทนายฝ่ายจำเลย”

สุทธิพงษ์ “แกต่าง ๆ ”

(รายการ “ซูรัก ซูรส” ออกอากาศ 15 สิงหาคม 2545)

ปริภาษาซึ่งพบในบทสนทนา มีอยู่ 3 แบบด้วยกัน ได้แก่ การหัวเราะ การเน้นเสียง และการทำเสียง “เอ๊ย” และ “โอโฮ” การหัวเราะเพื่อสร้างความครื้นเครงสนุกสนานให้กับบทสนทนา การเน้นเสียงเพื่อดึงความสนใจ เน้นคำพูดให้เด่นชัด และการทำเสียง “เอ๊ย” เพื่อแสดงถึงความผิดพลาดเล็ก ๆ น้อย ๆ ที่เกิดขึ้น ในที่นี้คือการพูดผิด ส่วนการทำเสียง “โอโฮ” เพื่อแสดงความชื่นชมเกมประหลาดใจ

ตัวอย่างบทสนทนาที่ 4

นพ.พันธ์ศักดิ์ “ผมจำได้มีคราวหนึ่ง มีคนถามว่าทำยังไงถึงไม่คิดไอ้โรคพวกนี้
บอกง่ายนิดเดียวอยู่คนเดียว (หัวเราะ) มันอยู่ไม่ได้ (เน้นเสียง)”
(หัวเราะ)

สุทธิพงศ์ “หรือไม่ก็ต้องใช้วิธี เขาเรียกว่าคลุมถุงชน”

นพ.พันธ์ศักดิ์ “อ้อ! ถูกต้องซะ คือถ้าเกิดว่าเรื่องนี้นะครับ ถ้าเกิดคลุมถุงแล้วก็
ชนกัน สบายมาก โอกาสดีไม่มีเลย ถ้าเกิดคิดอย่างนี้ไปตลอด”
(รายการ “ซูรัก ซูรส” ออกอากาศ 29 สิงหาคม 2545)

ปริภาษาจากตัวอย่างนี้มี 3 แบบด้วยกัน ได้แก่ การเน้นเสียง การหัวเราะ และการทำเสียง “อ้อ” ผู้พูดใช้การเน้นเสียงเพื่อยืนยันความหมายของสิ่งที่พูดให้หนักแน่นยิ่งขึ้น มีการหัวเราะเพื่อสร้างบรรยากาศที่สนุกสนาน และใช้การทำเสียง “อ้อ” เพื่อแสดงความเข้าใจในสิ่งที่คู่สนทนาพูดและแสดงความเห็นด้วย

ตัวอย่างบทสนทนาที่ 5

สุทธิพงศ์ “แหมฟังดูแล้ว บ้านนี้มีความสุข จากเวทีที่ตอนแรกนี่ก็จะร้อน
แรง กลับสงบสุขร่มเย็น”

ภัทรวรินทร์ (หัวเราะ)

พ.ญ.พรรณพิมล “กลายเป็นมุมมองแห่งรักจริง ๆ ค่ะ”

สุทธิพงศ์ “เต็มไปด้วยความสุข”

พ.ญ.พรรณพิมล “เต็มไปด้วยความรักและความสุข”

สุทธิพงศ์ “อยากมาเป็นเนี่ย ส่วนหนึ่งของบ้านนี่จ้ะเลย”

ภัทรวรินทร์ (หัวเราะ)

พ.ญ.พรรณพิมล “เนี่ย ๆ”

สุทธิพงศ์ “เป็นคนสวนก็ยังมี”

ภัทรวรินทร์ “มีแล้วค่ะมีแล้ว ขาดคนขับรถนะค่ะ” (หัวเราะ)

สุทธิพงษ์ “โอ้! เหนอ” (หัวเราะ)

(รายการ “ซุรัก ชูรส” ออกอากาศ 22 สิงหาคม 2545)

จากบทสนทนา¹ มีการใช้ปริิษา 2 แบบคือการหัวเราะและการทำเสียง “เน๊ะ ๆ” และเสียง “โอ้” การหัวเราะเพื่อแสดงความตลกขบขัน อันช่วยสร้างบรรยากาศที่สนุกสนานและเป็นกันเองให้กับรายการ ส่วนการทำเสียง “เน๊ะ ๆ” เพื่อแสดงความรู้เท่าทันความคิดของอีกฝ่ายหนึ่ง และบ่งบอกการห้ามเป็นนัย ๆ และการทำเสียง “โอ้” เพื่อแสดงความประหลาดใจคาดไม่ถึง

ตัวอย่างบทสนทนาที่ 6

พ.ญ.ชัญวลี “...การรับประทานฮอร์โมนบางอย่าง อย่างบางคนเนี่ยคุมกำเนิด โดยใช้ฮอร์โมนบางชนิดเนี่ย จะทำให้เกิดมีปัญหาทางเพศได้เหมือนกัน”

สุทธิพงษ์ “เฮ้อ?” (สีหน้างง ๆ)

พ.ญ.ชัญวลี “ไม่มีความต้องการทางเพศ”

สุทธิพงษ์ “มันสูญไปเลยหรอครับ? มันหายไปเลยหรอครับ?”

พ.ญ.ชัญวลี “ค่ะ ก็ลดลงไป เพราะกินยาคุมกำเนิดซึ่งมีฮอร์โมนเพศหญิงเยอะ เพราะปกติฮอร์โมนเพศชายจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกทางเพศนะคะ ฮอร์โมนเพศหญิงก็จะทำให้ บางคนจะทำให้ลดความรู้สึกทางเพศไป”

สุทธิพงษ์ “งี้ต้องให้แฟนกินด้วย” (พูดอมยิ้ม)

พ.ญ.พรรณพิมล (หัวเราะ) “จะได้ลดทั้งคู่”

สุทธิพงษ์ “จะได้ลดพร้อมกัน” (ยิ้ม)

(รายการ “ซุรัก ชูรส” ออกอากาศ 28 พฤศจิกายน 2545)

ปริิษาจากบทสนทนา¹ ได้แก่ การทำเสียง “เฮ้อ” เพื่อสื่อถึงความประหลาดใจ คาดไม่ถึง และการหัวเราะเพื่อแสดงความขบขัน สนุกสนาน

- การใช้สิ่งของและเครื่องประดับ (Artifacts)

สิ่งของเครื่องประดับที่นำมาวิจัย ณ ที่นี้ คือ สิ่งของหรือสื่อประกอบการสนทนา และเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของผู้ดำเนินรายการ วิทยากร และแขกรับเชิญ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

จากเทปบันทึกรายการทั้งสิ้น 25 ตอน พบสิ่งของประกอบการสนทนาเพียงชิ้นเดียวเท่านั้นคือภาพการ์ตูนลายเส้นรูปผู้หญิงสาวติดการตรวจมะเร็งเต้านมด้วยตนเอง เป็นอุปกรณ์ที่

ใช้ประกอบการสนทนาเรื่องโรคมะเร็งเต้านมโดยนพ.วัลลภ ไทยเหนือ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ในช่วงมุมมองแห่งรัก (ออกอากาศ 31 ตุลาคม 2545) นอกจากนี้แล้วไม่พบว่ามีสิ่งของหรือสื่อประกอบการสนทนาอื่นใดอีกที่สื่อความหมายถึงเรื่องเพศ เหตุที่ใช้ภาพการ์ตูนลายเส้นก็น่าจะมาจากว่าภาพการ์ตูนเป็นสัญลักษณ์ประเภท Index ที่ดูแล้วสามารถเข้าใจได้โดยทันทีว่าต้องการจะสื่อถึงอะไร แต่ด้วยคุณลักษณะของภาพการ์ตูนลายเส้นขาวดำที่ดูคล้ายจริง แต่ก็ไม่เหมือนจริงเพราะถูกตัดทอนรายละเอียดต่าง ๆ ออก ภาพการ์ตูนสาริตถ์การตรวจมะเร็งเต้านมจึงสื่อความหมายแต่ไม่สร้างอารมณ์ความรู้สึกให้เกิด

ในส่วน of เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของพ.ญ.พรรณพิมล หล่อตระกูล จะเป็นเสื้อผ้าที่ฝ่ายผู้ผลิตรายการเป็นผู้จัดหามาให้ สไตล์ (style) ของเสื้อผ้าที่พ.ญ.พรรณพิมลสวมใส่ในรายการสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 แบบด้วยกันคือ แบบเป็นทางการ และแบบกึ่งลำลอง

สไตล์เสื้อผ้าแบบเป็นทางการ คือเสื้อผ้าแบบที่ดูเรียบร้อยและเป็นการเป็นงานซึ่งสื่อออกมาด้วยชุดสูทและชุดทำงาน 3 ชั้น เช่น เสื้อสีขาวมีลายสีชมพูอ่อนทับด้วยเสื้อคลุมสีบานเย็นเข้ากับกระโปรงสีเดียวกัน (ออกอากาศ 6 มิถุนายน 2545) ชุดสูทกระโปรงสีขาวมีผ้าพันคอไหมสีแดง (ออกอากาศ 27 มิถุนายน 2545) และเสื้อเชิ้ตสีแดงคลุมด้วยเสื้อนอกสีเทาและกระโปรงสีดำทรงตรงยาวคลุมเข่า (ออกอากาศ 1 สิงหาคม 2545) หรือเสื้อเชิ้ตขาวใส่ทับด้วยชุดสูทกระโปรงสีน้ำตาลเทา (ออกอากาศ 7 พฤศจิกายน 2545)

นอกจากกระโปรงทรงตรงยาวคลุมเข่าที่พ.ญ.พรรณพิมลสวมเป็นประจำในรายการแล้ว บางครั้งก็มีการสวมกางเกงขายาวบ้าง เช่น ชุดสูทกางเกงสีครีมสวมทับเสื้อคอกลมลายเส้นขวางสีขาวสลับดำ (ออกอากาศ 8 สิงหาคม 2545) หรือชุดสูทกางเกงสีดำโดยสวมทับเสื้อเชิ้ตสีขาว (ออกอากาศ 22 สิงหาคม 2545)

จะเห็นได้ว่าเสื้อผ้าแบบเป็นทางการที่ทางผู้ผลิตรายการเลือกมาให้ผู้ดำเนินรายการฝ่ายหญิงใส่นั้นเป็นชุดทำงานที่สื่อถึงความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่ เป็นคนทันสมัย เป็นผู้หญิงทำงานนอกบ้าน (working woman) ที่มีทั้งความกระฉับกระเฉง คล่องแคล่ว (ด้วยชุดสูทกางเกง) และความอ่อนโยน สุภาพเรียบร้อย (ด้วยชุดสูทกระโปรง/ชุดทำงาน 3 ชั้น) การสวมเสื้อนอกให้ความรู้สึกเป็นทางการ น่าเชื่อถือ และเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ การแต่งตัวในลักษณะดังกล่าวจึงช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ของหญิงรุ่นใหม่ ภาพลักษณ์ของแพทย์ผู้เชี่ยวชาญและนักวิชาการที่มีอยู่แล้วในตัวของคุณหมอให้แจ่มชัดยิ่งขึ้น และช่วงสร้างภาพของรายการให้คุณเป็นวิชาการ น่าเชื่อถือ และเป็นงานเป็นการ

ภาพที่ 4.3 แสดงแบบเสื้อผ้าการแต่งกายของผู้ดำเนินรายการฝ่ายหญิง

สไตล์เสื้อผ้าแบบกิ่งลำลอง คือเสื้อผ้าแบบที่ดูไม่เต็มยศ ไม่เป็นทางการมากนัก แบบค่อนข้างจะตามสบายขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับสไตล์แรก แต่ก็ยังคงไว้ซึ่งความสุภาพเรียบร้อย ตัวอย่างสไตล์เสื้อผ้าแบบกิ่งลำลอง เช่น เสื้อเชิ้ตสีเขียวแขนแคบคอกลมกับกระโปรงขาวทรงตรงยาวคลุมเข่า (ออกอากาศ 20 มิถุนายน 2545) เสื้อเชิ้ตแขนยาวสีน้ำตาลกับกระโปรงสีเหลืองนวลทรงตรงยาวคลุมเข่า (ออกอากาศ 3 ตุลาคม 2545) หรือเสื้อสตรีเข้ารูปคอกลมแขนยาวแคบคอกลม้ายาลายสีแดง สลับขาวและกระโปรงขาวคลุมเข่า (ออกอากาศ 10 ตุลาคม 2545) และเสื้อสตรีเข้ารูปสีส้มแต่งปกสีขาวแขนยาวแคบคอกลมูกีสีขาวที่ปลายแขนสวมคู่กับกระโปรงดำยาวคลุมเข่า (ออกอากาศ 12 กันยายน 2545)

จะเห็นได้ว่าเสื้อผ้าแบบกิ่งลำลองที่ผู้ผลิตรายการเลือกมานั้น เป็นชุดที่ยังคงไว้ซึ่งความสุภาพเรียบร้อยเป็นหลัก เห็นได้จากการใส่เสื้อแขนยาวมีปกและการสวมกระโปรงเป็นส่วนใหญ่ แต่ขณะเดียวกันการเปลี่ยนจากชุดสูทกระโปรงหรือชุดทำงาน 3 ชิ้น มาเป็นเสื้อเชิ้ตหลากสีสั้นคู่กับกระโปรงยาวคลุมเข่าก็เป็นสไตล์ที่ดูตามสบายมากขึ้น ลดความเคร่งขรึมเป็นทางการลง กล่าวคือยังคงเป็นชุดที่สุภาพเรียบร้อยมากพอที่จะใช้เป็นชุดทำงานได้แต่ก็เป็นชุดทำงานที่ดูเป็นกันเองมากขึ้น และเป็นเสื้อผ้าแบบที่ใช้ได้ในหลายโอกาสมากขึ้น เช่น สามารถสวมใส่ไปเดินเล่น ไปซื้อของ หรือออกไปทำธุระนอกบ้านได้อย่างสบาย ๆ เสื้อผ้าแบบกิ่งลำลองช่วยให้ภาพที่ชิงชังค่อนข้างเป็นวิชาการของรายการคู่มือคลายลง

เป็นที่น่าสังเกตว่าสไตล์การแต่งตัวของพ.ญ.พรรณพิมลมีการเปลี่ยนแปลงตามลำดับเวลา กล่าวคือสไตล์เสื้อผ้าในช่วง 3 เดือนแรกที่เก็บข้อมูล (มิถุนายน – สิงหาคม) ยังคงค่อนข้างสลับสนระหว่างแบบเป็นทางการและแบบกึ่งลำลองอยู่ พูดย่าง ๆ ก็คือสามในสี่ตอนที่ออกอากาศในเดือนมิถุนายนเสื้อผ้าของคุณหมอบนเป็นเสื้อผ้าแบบเป็นทางการ ในเดือนต่อมาคือเดือนกรกฎาคม รูปแบบเสื้อผ้ากลับเป็นไปในทางตรงกันข้าม ซึ่งหมายความว่าสามในสี่ตอนที่ออกอากาศในเดือนนั้นเสื้อผ้าของคุณหมอบนเป็นแบบกึ่งลำลองแทน มาถึงเดือนสิงหาคมซึ่งมีเทปรายการ 5 ตอน ปรากฏว่ารูปแบบเสื้อผ้ากลับเป็นไปเป็นแบบเป็นทางการตลอดทั้งเดือน ในขณะที่ 3 เดือนหลังของการเก็บข้อมูล (กันยายน – พฤศจิกายน) รูปแบบเสื้อผ้าค่อนข้างจะไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งก็คือเสื้อผ้าเป็นแบบกึ่งลำลองตลอดทั้งเดือนกันยายนจนถึงเดือนตุลาคม ส่วนในเดือนพฤศจิกายนนั้นอาทิตย์แรกและอาทิตย์สุดท้ายของเดือนเป็นเสื้อผ้าแบบทางการ ในขณะที่อาทิตย์ที่สองและสามของเดือนเป็นเสื้อผ้ากึ่งลำลอง

สรุปได้ว่าในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคมนั้นยังอยู่ในช่วงที่กำลังเปลี่ยนสไตล์การแต่งตัวให้กับพ.ญ.พรรณพิมล จากแนวความคิด (concept) แรกเริ่มที่ต้องการให้ภาพของรายการดูน่าเชื่อถือ ออกแนววิชาการสักหน่อย มาสู่แนวความคิดปัจจุบันที่ต้องการให้ภาพของรายการดูเป็นกันเองมากขึ้น เหมือนกำลังนั่งสนทนากันอยู่ในบ้าน ได้บรรยากาศที่สบาย ๆ ดังคำอธิบายของโค-โปรคิวเซอร์ของรายการดังนี้

“จริง ๆ แล้วที่เราวางไว้ คือเราไม่อยากจะให้เป็นแบบ working woman ในรายการ ไม่เป็นสูททำงานมา แต่ว่าช่วงแรก ๆ เนี่ยอาจจะสูทนะคะ เพราะว่า concept แรกคือประชุมกัน ทางผู้ใหญ่ก็อยากให้แบบแต่ตัวดูเป็นทางการนิดนึง...เพราะว่าคือเนื้อหามันเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับ sex เกี่ยวกับเพศสัมพันธ์ ซึ่งในสังคมไทยเนี่ย บางครั้งก็ยังไม่ค่อยยอมรับเท่าไรหรอก แล้วก็ยังไม่มีการประเภนี้ ก็เลยอยากให้มัน tone รายการออกมาดูน่าเชื่อถือหน่อย...แต่ช่วงหลัง ๆ เนี่ย เราก็พยายามปรับลงมา...เราพยายามปรับเครื่องแต่งกายของคุณหมอบนให้มันดูแบบสบาย ๆ มากขึ้น เป็นลำลองมากขึ้น อยู่กับบ้านหรือใส่ไปเดินเล่นอะไรอย่างเนี่ย” (สุจิตรา จารุวัฒน์, สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2546)

ในส่วนเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของผู้ดำเนินรายการฝ่ายชายคือคุณสุทธิพงษ์ ทัดพิทักษ์กุลนั้น จะเป็นเสื้อผ้าส่วนตัวของคุณสุทธิพงษ์เอง ซึ่งสไตล์เสื้อผ้าที่คุณสุทธิพงษ์เลือกนำมาใส่ในรายการจะเป็นแบบกึ่งลำลองมาโดยตลอด กล่าวคือใส่เสื้อเชิ้ตไม่ผูกเนคไทปลดกระดุมเม็ดบนแล้วสวมทับด้วยเสื้อนอกและกางเกงที่เข้าชุดกัน ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้วชุดสุทที่ถูกลือเอามาใช้มักเป็นชุดสุทสีดำ การไม่ผูกเนคไทและปลดกระดุมคอให้ความรู้สึกที่ไม่เต็มยศ ไม่เป็นทางการเต็มที่

เมื่อบวกเข้ากับบุคลิกเฉพาะตัวของคุณสุทธิพงษ์ ภาพของคุณสุทธิพงษ์ที่ปรากฏในรายการจึงดูตามสบายและเป็นกันเองค่อนข้างมาก

สำหรับวิทยากรผู้ร่วมรายการต่างก็แต่งตัวกันตามสไตล์ของตนเอง เช่น นพ.พันธ์ศักดิ์ ศุภระถุญ์ก็มักจะสวมเสื้อเชิ้ตแขนยาวผูกเนคไทสีต่าง ๆ คู่กับกางเกงขาสั้นสีดำน ในขณะที่นพ.สุกมล วิภาวีพลกุลก็มักจะใส่เสื้อเชิ้ตแขนยาวผูกเนคไทบ้างไม่ผูกบ้างคู่กับกางเกงขาสั้นสีดำน สำหรับนพ.ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์นิยมใส่เสื้อซาฟารีตัดด้วยผ้าไทย ส่วนศ.นพ.สมพล พงศ์ไทย และศ.นพ.อนเนก อารีพรรค ซึ่งเป็นคุณหมอรุ่นผู้ใหญ่ ก็มักจะแต่งตัวเป็นทางการกว่าท่านอื่น ๆ กล่าวคือใส่ชุดสูทผูกเนคไท เป็นต้น

เช่นเดียวกับวิทยากรผู้ร่วมรายการ แกร็บเชิญต่างก็แต่งตัวกันตามสไตล์ของตนเอง แต่ด้วยภูมิหลังที่แตกต่างกันของแกร็บเชิญแต่ละท่าน สไตล์เสื้อผ้าองแกร็บเชิญจึงหลากหลายกว่าของวิทยากรมาก ตัวอย่างเช่น คุณมณฑาณี ดันติสุข เธอมาในชุดแซกสายเดี่ยวสีชาวลายดอกไม้ในการมาร่วมรายการครั้งแรก ครั้งต่อมาเธอสวมเสื้อยืดเข้ารูปสีเลือดหมูกับกระโปรงยาวแค้เข้าสีเทาเงิน ขณะที่คุณอรสม สุทธิสาครก็มักจะสวมเสื้อผ้าที่ตัดเย็บจากผ้าไทย เช่น ใส่เสื้อผ้าฝ้ายนุ่งผ้าถุงดำต่อเชิงด้วยผ้าปักลายสีสันสวยงาม ส่วนคุณจิตรา ก่อนันทเกียรติก็ใส่สวมเสื้อยืดพอดีสถิติกรรมคู่กับกระโปรงยาว หรือคุณภาณุเดช วัฒนสุชาติก็ใส่เชิ้ตเข้ารูปลายดอกพับแขนเสื้อพอดีสถิติกรรมคู่กับกางเกงยีนส์สีดำน ขณะที่คุณวสันต์ อุตมโยธิน สวมเชิ้ตขาวคลุมด้วยเสื้อแจ็กเกตหนังแก้วสีดำนเข้ากับกางเกงสีดำน หรือคุณอิสรา สุนทรวัฒน์ ก็ใส่เชิ้ตขาวแขนยาวไม่ผูกเนคไทและชุดสูทสีดำน

จะเห็นได้ว่าการแต่งกายของทั้งวิทยากรและแกร็บเชิญก็มีสไตล์ที่หลากหลายสะท้อนรสนิยมและบุคลิกส่วนตัวของผู้สวมใสมากกว่าที่จะส่งผลต่อภาพลักษณ์ของรายการ อย่างไรก็ตาม การที่วิทยากรและแกร็บเชิญสามารถแต่งกายได้ตามรสนิยมส่วนตัวก็สะท้อนให้เห็นถึงภาพลักษณ์โดยรวมของรายการที่ค่อนข้างคลาสิก ไม่เคร่งขรึมจริงจังหรือดูเป็นทางการนัก วิทยากรและแกร็บเชิญจึงสามารถเลือกเสื้อผ้าที่จะแต่งตัวเสมือนหนึ่งว่าพวกเขา กำลังจะไปเยี่ยมบ้านของเพื่อนสักคนหนึ่ง

- ปัจจัยแวดล้อมในการสนทนา (Environmental Factors)

ปัจจัยแวดล้อมในการสนทนาในที่นี้หมายถึงฉากที่นำมาใช้ในรายการ “ซุรัก ซุรส” ซึ่งมีทั้งหมด 3 ฉากสำคัญ ได้แก่ ฉากกระเบื้องหน้าบ้าน ฉากห้องรับแขก และฉากกระเบื้องหลังบ้าน ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์แบบ Metonymy เพื่อวิเคราะห์ฉากในรายการ Metonymy เป็นวิธีการ

ถ่ายทอดความหมายโดยหยิบเอาส่วนเล็กๆ ๑ ส่วนหนึ่งของสัญลักษณ์ (part) มาแทนความหมายของส่วนรวมทั้งหมด (whole) (กาญจนา แก้วเทพ, 2542: 105) ผลการวิเคราะห์ในแต่ละฉากมีรายละเอียดดังนี้

ฉากระเบียงหน้าบ้าน เป็นฉากที่ใช้เปิดรายการ ซึ่งใช้สไตล์การออกแบบฉากแบบคล้ายจริง (Suggestive Setting /Simplified Realism) ซึ่งเป็นสไตล์การออกแบบฉากที่ตัดรายละเอียดที่สมจริงซึ่งไม่จำเป็นออกไปทั้งหมด อาศัยองค์ประกอบของฉากเพียงส่วนหนึ่งแทนส่วนที่เหลือทั้งหมด (ซูโรมาน เวศยาภรณ์, 2541) ซึ่งในฉากระเบียงหน้าบ้านนี้มีอุปกรณ์ประกอบฉากเพียง 2 ชิ้น ได้แก่ โต๊ะกลมสูง 1 ตัว และระแนงไม้สีขาวที่มีพู่ค่างเกาะพันอยู่ซึ่งใช้เป็นฉากหลัง (ดูภาพที่ 4.4 ประกอบ)

ผู้ผลิตรายการได้เลือกใช้ “ระแนงไม้สีขาว” มาเป็น Metonymy แทนภาพระเบียงหน้าบ้านเพื่อแสดงความยินดีต้อนรับ โดย 2 ผู้ดำเนินรายการซึ่งเปรียบเสมือนเป็นเจ้าของบ้านออกมาต้อนรับผู้ชมถึงหน้าบ้าน ก่อนที่จะเชิญให้เข้าไปพูดคุยกันในห้องรับแขก

ฉากห้องรับแขก เป็นฉากหลักของรายการ ใช้ในช่วงมุมมองแห่งรักและช่วงดีวรักรให้เต็มร้อย ฉากห้องรับแขกตกแต่งฉากแบบเป็นสมจริง (Realistic Setting) ซึ่งเป็นสไตล์ของฉากมีพื้นฐานมาจากความเป็นจริงตามธรรมชาติ 80 – 90% ทำให้ฉากดูเหมือนจริงมากที่สุด โดยตัดทอนรายละเอียดปลีกย่อยที่ไม่จำเป็นออกไป (ซูโรมาน เวศยาภรณ์, 2541) ซึ่งในฉากห้องรับแขกนี้ อุปกรณ์ประกอบฉากส่วนใหญ่คือเครื่องเรือนที่ใช้จริงในชีวิตประจำวัน ได้แก่ ชุดรับแขกพร้อมโต๊ะกลาง 1 ชุด หน้าต่างกระจกบานใหญ่ที่ฉากหลังซึ่งมีภาพน้ำตก หน้าต่างบานข้าง ม่านหน้าต่าง โต๊ะวางของ เป็นต้น

ในฉากห้องรับแขกจัดแบบสมมูล (symmetry) กล่าวคือ ตรงกลางของฉากประกอบด้วยชุดรับแขกอันได้แก่ โต๊ะรับแขกกระจกใสรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสตั้งไว้ตรงกลาง หลังโต๊ะรับแขกคือเก้าอี้โซฟาแบบนั่งคนเดียวบุผ้าสีน้ำเงินซึ่งจะเป็นตำแหน่งที่แขกรับเชิญหรือวิทยากรมานั่งสนทนาพูดคุยกับผู้ดำเนินรายการ ด้านข้างซ้ายและขวาของ โต๊ะรับแขกตั้งโซฟาหนึ่งที่นั่งแบบไม่มีที่วางแขนบุหนังสีเหลืองอ่อนซึ่งเป็นที่นั่งของผู้ดำเนินรายการทั้งสอง ด้านหลังของชุดรับแขกเป็นฉากหลังสีส้มอ่อน มีกรอบหน้าต่างกระจกอยู่ตรงกลางฉากหลังตรงกับตำแหน่งของชุดรับแขก เมื่อมองไปที่กรอบหน้าต่างดังกล่าวจะเห็นภาพน้ำตกจำลองซึ่งมีน้ำไหลรินลงมาโดยตลอด (ดูภาพที่ 4.5 ประกอบ) การตกแต่งฉากห้องรับแขกในลักษณะดังกล่าว ถือเป็นการตกแต่งแบบเทคนิคโนโลยีนำ

สมัย (hi-tech) ใช้เครื่องเรือนน้อยชิ้นและเป็นเครื่องเรือนร่วมสมัย จึงช่วยสร้างบรรยากาศที่เรียบง่าย ทันสมัย และไม่เป็นการ

ภาพที่ 4.4 แสดงฉากหน้าบ้านซึ่งใช้ในช่วงเปิดรายการ

ภาพที่ 4.5 แสดงฉากห้องรับแขกซึ่งใช้ใน ช่วงมุมมองแห่งรักและช่วงติวรักให้เต็มร้อย

อนึ่ง ฉากหลังซึ่งมีน้ำตกจำลองไหลผ่านหน้าต่างกระจกบานใหญ่ ผู้ผลิตรายการได้เลือกเอา “น้ำตกจำลอง” มาเป็น Metonymy ของบรรยากาศหวานชื่นยามฝนตก เนื่องจากบรรยากาศ

ยามฝนตกหมายถึงความโรแมนติก การได้อยู่ใกล้ชิดกันเป็นพิเศษของคู่รัก “น้ำตกจำลอง” จึงถูกนำมาใช้เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความรักระหว่างการสนทนา

นอกจากนี้ ในการเลือกใช้สีในฉากห้องรับแขก ผู้ผลิตรายการเลือกใช้สีโทนอุ่นเป็นหลัก อันได้แก่ สีส้มและสีเหลือง ซึ่งสีส้มจะให้ความรู้สึกสดใส มีพลัง ส่วนสีเหลืองให้ความรู้สึกที่เบิกบาน สว่างแจ่มใส เหตุที่เลือกใช้สีโทนอุ่นเป็นสีหลักเพื่อสื่อความหมายถึงความรักความอบอุ่นในครอบครัวและสื่อถึงความอบอุ่นสดใสของรายการไปด้วยกัน ส่วนอีกสาเหตุหนึ่งก็สืบเนื่องจากรายการเป็นรายการตอนดึก (ออกอากาศเวลา 23.45 – 24.45 น.) การเลือกใช้สีโทนอุ่นจึงช่วยให้ผู้ชมรู้สึกสดชื่นกระฉับกระเฉง ไม่รู้สึกง่วงนอนขณะที่กำลังรับชมรายการ

ฉากระเบียงหลังบ้าน* เป็นฉากที่ใช้ในช่วงไขปัญหาลับวัยรุ่น ฉากนี้ใช้สไตล์การออกแบบฉากแบบคล้ายจริง (Suggestive Setting /Simplified Realism) เช่นเดียวกับฉากระเบียงหน้าบ้าน ซึ่งก็คือการออกแบบฉากที่ใช้อุปกรณ์ประกอบฉากเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งแทนส่วนที่เหลือทั้งหมด

เช่นเดียวกับรูปแบบการนำเสนอในช่วงไขปัญหาลับวัยรุ่น ฉากระเบียงหลังบ้านสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ยุค ได้แก่ ยุคก่อนการปรับปรุงในเดือนกรกฎาคม 2545 และยุคหลังการปรับปรุง ซึ่งมีรายละเอียดของฉากที่แตกต่างกันดังนี้

ฉากระเบียงหลังบ้านในยุคก่อนการปรับปรุงในเดือนกรกฎาคม 2545 เป็นฉากห้องทำงานที่ตกแต่งแบบเรียบง่าย (casual) โดยใช้เครื่องเรือนแบบสมัยใหม่ (modern) ได้แก่ มีโต๊ะทำงานกระจกรูปตัว L และเก้าอี้ไม้พนักสูงหุ้มเบาะผ้า โต๊ะทำงานกระจกนี้เป็น Metonymy ของห้องหนังสือกึ่งห้องทำงาน โดยมีตุ๊กตาหมีสีน้ำตาลอันเป็นตัวแทนของวัยเยาว์มาเป็นอุปกรณ์ประดับตกแต่งไม่ให้ฉากดูเคร่งขรึมเป็นงานเป็นการจนเกินไป (ดูภาพที่ 4.6 ประกอบ)

ฉากระเบียงหลังบ้านในยุคหลังการปรับปรุงในเดือนกรกฎาคม 2545 (ดูภาพที่ 4.7 ประกอบ) เนื่องจากผู้ผลิตรายการต้องการให้ในช่วงปัญหาลับวัยรุ่นได้บรรยากาศที่เป็นกันเองขึ้นเป็นวัยรุ่นมากขึ้น จึงได้ปรับเปลี่ยนฉากนี้ใหม่ จากที่เคยเป็นห้องหนังสือกึ่งห้องทำงานก็เปลี่ยนมาเป็นระเบียงหลังบ้าน โดยเปลี่ยนจากชุดโต๊ะทำงานมาเป็นชุดเก้าอี้สนามซึ่งทำจากปิกไม้สักแทน ชุด

* ในช่วงไขปัญหาลับวัยรุ่นของเทปที่บันทึกตลอดปี พ.ศ. 2546 จะไม่ได้ใช้ฉากนี้แล้ว เนื่องจากผู้ผลิตเปลี่ยนไปถ่ายทำช่วงดังกล่าวนอกสถานที่ โดยสัญจรไปตามโรงเรียนต่าง ๆ แทนการถ่ายทำที่สถานี

เก้าอี้สนามจึงเป็น Metonymy ที่ถูกนำมาใช้เพื่อแสดงบรรยากาศที่สบาย ๆ เป็นกันเอง เสมือนชวนกันมานั่งคุยในสวนหลังบ้าน

ภาพที่ 4.6 แสดงฉากห้องทำงาน (ใช้จนถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2545)

ภาพที่ 4.7 แสดงฉากระเบียงหลังบ้าน (เริ่มใช้ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2545)

4.2.2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทกับปริบท

จากการวิเคราะห์ที่สื่อความหมายเรื่องเพศผ่านตัวรายการและผ่านการสื่อสารในรายการพบว่าการตีความหมายของสัญญาได้นั้น ต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างตัวบท (Text) กับปริบท (Context) อย่างสูง ยิ่งสัญญาที่มีความหมายโดยนัยสูงมากเท่าใด ปริบท ซึ่งก็คือสิ่งที่อยู่รอบ ๆ ตัวบท ก็ยิ่งทวีความสำคัญในการกำหนดความหมายของตัวบทหรือสัญญามากขึ้นเท่านั้น ปริบทจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยป้องกันหรือลดทอนการตีความคลุมเครือความหมายให้ลดน้อยลง ด้วยเหตุนี้ถึงแม้ว่าผู้ชมอาจไม่ทราบความหมายของสัญญาตัวหนึ่งตัวใดมาก่อน แต่หากรับฟังเนื้อความตั้งแต่ต้นจนจบ ก็จะสามารถตีความหมายของสัญญาดังกล่าวได้เองจากปริบทรอบข้าง

จากการสื่อสารในรายการ พบว่าจะเข้าใจความนัยที่แฝงมาเล็กน้อยเพียงใด ก็ขึ้นอยู่กับความเข้าใจปริบทแวดล้อมของสัญญาตัวนั้นว่ามีมากน้อยเท่าใด เนื่องจากกลวิธีหลักที่ทางรายการนำมาใช้เพื่อช่วยอธิบายความหมายของตัวสัญญาตัวใดตัวหนึ่ง ก็คือการใช้หลายคำเพื่ออธิบายสิ่งเดียวกัน หรือพูดง่าย ๆ ก็คือการใช้คำหลาย ๆ คำที่มีความหมายเหมือนกันหรือใกล้เคียงกันมาอธิบายถึงสิ่งเดียวกัน ซึ่ง ณ ที่นี้อาจเป็นสัญญา 2 – 3 ตัว ผสมผสานกับการใช้คำศัพท์ทางวิชาการ หรือใช้คำยืมจากภาษาต่างประเทศเพื่อสื่อถึงความหมายเดียวกัน นอกจากการใช้หลายคำก็คือการใช้คำสำคัญ (key word) ที่สื่อความหมายโดยอรรถซึ่งผู้ชมสามารถตีความและเชื่อมโยงความหมายของคำสำคัญเข้าคู่กันกับความนัยของสัญญาได้อย่างไม่ยากเย็นนัก การใช้หลายคำและการใช้คำสำคัญล้วนแล้วแต่เป็นการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทกับปริบท ด้วยเหตุนี้หากไม่เข้าใจปริบทรอบตัวสัญญา ก็ยากที่จะเข้าใจนัยยะที่สื่อมาด้วยกัน สังเกตได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่างบทสนทนาที่ 7

- สุทธิพงษ์ “หนุ่มคนนี้แต่งงานมาได้ 5 ปี...แต่ไม่เคยทำให้ภรรยามีความสุขสุดขีดเลยได้ เพราะตัวเองมีอาการหลังเร็ว เขาบอกไม่ถึงนาทีก็เรียบร้อยแล้วนะชะ ภรรยาก็บ่น ตัวสามีก็รู้สึกน้อยใจ บางครั้งก็อยากจะตัดเป็นตัดตายอำลาจากน้องชายไปเสียเลย หรือทานยาอะไรก็ได้ที่มันหดรัดเลือด ให้มันหายไปเลย อันนี้คือประชดประชัน จริง ๆ ยังรักน้องชายอยู่...ถามว่าอาการแบบนี้รักษาได้ไหมครับ...”
- ศ.นพ.สมพล “แห่มครับ อันนี้ยังดีนะครับ ยังคิดได้ ไม่ไปตัดเด็ดทิ้ง (สุทธิพงษ์-หัวเราะ) ของดีมีประโยชน์ทั้งนั้น”
- สุทธิพงษ์ “หวาดเสียว” (หัวเราะ)

ศ.นพ.สมพล “เรื่องนี้จริง ๆ เป็นเรื่องซึ่งผู้ชายหลายคนประสบนะอะ แต่ว่าไม่ใช่เรื่อง
คอขาดบาดตาย เพราะว่าในเรื่องของผู้ชาย ไอ้อาการแบบนี้ที่เราเรียก**ลุ่ม
ปากอ่าว**ก็ดี มันมีชื่อหลายชื่อ **กระจอกไม่ทันกินน้ำ**”

สุทธิพงษ์ “ภาษาอังกฤษเรียกอะไร”

ศ.นพ.สมพล “(พูดชื่อภาษาอังกฤษ) เป็นสิ่งที่รักษาได้”

(รายการ “ซูรัก ซูรส” ออกอากาศ 21 พฤศจิกายน 2545)

จากตัวอย่างบทสนทนาที่ 7 นี้ มีสำนวน 3 ตัวด้วยกัน ได้แก่ “น้องชาย” “ลุ่มปากอ่าว” และ
“กระจอกไม่ทันกินน้ำ” จะเห็นได้ว่าแม้แต่ตัวสำนวนเองก็ถือเป็นปริบทที่ช่วยบอกใบ้หรืออธิบาย
ความหมายซึ่งกันและกัน กล่าวคือแม้ผู้ชมจะไม่เคยทราบว่า “น้องชาย” มีนัยยะถึงอะไร แต่หาก
ทราบความหมายของสำนวนตัวใดตัวหนึ่งที่เหลือ ก็น่าจะเดาได้ว่า ณ ที่นี้ “น้องชาย” หมายถึงอะไร
ในทำนองเดียวกันถ้าผู้ชมทราบความหมายของ “ลุ่มปากอ่าว” หรือ “กระจอกไม่ทันกินน้ำ” เพียงตัว
ใดตัวหนึ่งก็จะสามารถเข้าใจความหมายโดยนัยของอีกคำหนึ่งได้ทันที

จากตัวอย่างนี้จะเห็นการใช้หลากคำเพื่ออธิบายความหมายของสำนวนตัวหนึ่ง ๆ ได้อย่าง
ชัดเจน เช่น เมื่อพูดถึง “อาการหลังเร็ว” ซึ่งเป็นศัพท์วิชาการ ก็มีการสื่อถึงความหมายเดิมด้วยคำ
ใหม่ ทั้งที่เป็นศัพท์ภาษาอังกฤษ และที่เป็นสำนวนคือลุ่มปากอ่าวและกระจอกไม่ทันกินน้ำ ซึ่งตัว
อย่างที่ยกมานั้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ตัดตอนมา หากฟังคำอธิบายจนจบถึงแม้จะไม่เคยมีความรู้เกี่ยว
กับอาการหลังเร็วมาก่อน ก็น่าที่จะพอนึกภาพออก เพราะคุณหมอได้อธิบายตั้งแต่สาเหตุจนกระทั่ง
ถึงวิธีการฝึกควบคุมการหลังอย่างง่าย ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง

ตัวอย่างบทสนทนาที่ 8

นพ.พันธ์ศักดิ์ “คำถามนี้เป็นของน้องผู้ชาย...หนักอกหนักใจครับเพราะไปเที่ยวหญิง
บริการด้วยความกล้า ๆ กลัว ๆ แต่ก็อาจจะดูรายการเรามาเยอะเลยรู้วิธีการ
ป้องกัน เพราะน้องคนนี้สวมถุงยางอนามัยเรียบร้อยเลยกับน้องชายของ
เขา พอ ๆ สวมอวัยวะส่วนสำคัญประจำกาย อวัยวะประจำกายเรียบร้อย
แล้ว ก็ให้หญิงบริการ เข้าเรียกว่า**ทำรักด้วยปากให้**”

นพ.ชลน่าน “ไม่ได้มีการมีเพศสัมพันธ์ด้วย”

นพ.พันธ์ศักดิ์ “ไม่ได้มี เนื่องจากเกรงกลัว แต่ปรากฏว่าอิตอนจบเนี่ย o.k. เรียบร้อยดี
ปรากฏว่ามีคันไปโดนด้านนอก”

นพ.ชลน่าน “มือของน้องผู้ชาย”

นพ.พันธ์ศักดิ์ “มือของน้องผู้ชาย พอโคตรตรงนั้นมันก็ต้องมีน้ำลายของฝ่ายหญิงด้วย เขา
กลัวติดครับ...ในกรณีของเรามีโอกาสติดเชื้อเอดส์มาน้อยแค่ไหนครับ

(คำถามจากจดหมาย-ผู้วิจัย) โอกาสติดคงไม่มากนักนะครับ แต่คราวหลัง ๆ ก็ระวังซักนิดนึงก็ดี เวลาจะถอดถุงยางอนามัยต้องใช้กระดาษทิชชูครับ แล้วก็หุ้มให้เรียบร้อยก่อน แล้วค่อยถอดออก อันนี้ไม่ว่าจะมีกิจกรรมเต็มที่ หรือเฉพาะรายการประเภทนี้ที่เรียกว่า *ชีวหาพาเพลิน...*

(รายการ “ซูรัก ซูรส” ออกอากาศ 11 กรกฎาคม 2545)

จากตัวอย่างบทสนทนาที่ 8 ปรากฏสำนวนได้แก่ “น้องชายของเขา” “อวัยวะส่วนสำคัญประจำกาย” “อาวุธประจำกาย” และ “ชีวหาพาเพลิน” “ทำรักด้วยปาก” เห็นได้ว่าสำนวน 3 ตัวแรกสื่อถึงความหมายเดียวกันคืออวัยวะเพศชาย เช่นเดียวกับสำนวน 2 ตัวหลังที่สื่อถึงการร่วมเพศทางปากเหมือนกัน ดังนั้นหากเข้าใจความหมายของสำนวนตัวใดตัวหนึ่งในกลุ่มก็จะช่วยให้สามารถเดาความหมายของตัวอื่น ๆ ได้อย่างง่ายดาย ซึ่งจะเห็นได้ว่าแม้แต่การเลือกใช้สำนวนยังเป็นการใช้หลากคำซึ่งสามารถเป็นตัวแทนซึ่งกันและกัน และการนำสำนวนที่สื่อความหมายเดียวกันมาเรียงซ้อนต่อกันก็ช่วยให้ผู้ที่รู้จักคำใดคำหนึ่งเดาความหมายคำอื่นได้ง่ายยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ปรียบที่แวดล้อมสำนวนทั้ง 5 ตัวดังกล่าว เช่น สวม/ถอดถุงยางอนามัย น้ำลายของฝ่ายหญิง ก็นับเป็นตัวช่วยบอกใบ้ความหมายโดยนัยของสำนวนเหล่านี้ได้เป็นอย่างดี เพราะคำว่า “ถุงยางอนามัย” มีความชัดเจนในตัวของมันเองอยู่แล้ว ถึงแม้จะไม่บอกว่าสวมถุงยางกับอะไร ผู้ชมก็สามารถคาดเดาคำตอบได้เองโดยไม่ต้องเข้าใจความหมายของสำนวนตัวที่นำมาใช้คู่กันเลย ในทำนองเดียวกัน คำสำคัญ (key word) ว่า “ปาก” และ “น้ำลาย” ก็บ่งบอกถึงพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ว่าเกิดขึ้นที่ใดได้อย่างชัดเจนในตัวอยู่แล้ว เมื่อบวกกับคำสำคัญว่า “เพศสัมพันธ์” ซึ่งแม้เป็นศัพท์วิชาการแต่ก็นับเป็นคำที่คุ้นหูคุ้นตากันดีอยู่แล้ว ก็น่าจะช่วยให้เดาความหมายของ “ทำรักด้วยปาก” หรือ “ชีวหาพาเพลิน” ได้ไม่ยาก

อนึ่ง สำนวนที่ถูกนำมาใช้ในรายการ ก็มักจะวนเวียนอยู่ในกลุ่มเดิม ซึ่งหากติดตามรายการไปสักระยะหนึ่งจนคุ้นหูคุ้นตาสำนวนเหล่านี้แล้ว จะพบว่าสำนวนเก่าถูกหยิบยกขึ้นมาใช้ซ้ำอยู่บ่อยครั้ง และยังสามารถพบปะสำนวนเหล่านี้ในการตอบปัญหาเรื่องเพศผ่านช่องทางอื่น ๆ ได้อีกด้วย สำนวนที่ถูกนำมาใช้จึงไม่ใช่สำนวนตัวใหม่ที่เพิ่งเกิดจากรายการนี้ การเกิดสำนวนใหม่หรือการตายของสำนวนเก่าที่เกิดขึ้นอย่างค่อยเป็นค่อยไป มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างช้า ช่วยให้การติดตามรายการเพียง 3 – 4 ครั้งก็มากพอสำหรับการทำความเข้าใจสำนวนกลุ่มที่ถูกนำมาใช้เป็นประจำได้

สรุปได้ว่ากลวิธีที่ผู้พูดนำมาใช้เพื่อบอกใบ้ความหมายของสำนวนที่ถูกหยิบยกมาใช้เพื่อสื่อถึงเรื่องเพศ มี 2 กลวิธีด้วยกัน กลวิธีแรกคือการใช้หลากคำเพื่อสื่อความหมายเดิม และอีกกลวิธีหนึ่ง

คือการใช้คำสำคัญ (key word) ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับตัวสัญญาอย่างใกล้ชิด มาใช้บอกไปความหมายที่แฝงอยู่ในตัวสัญญา

4.2.2.4 รหัสทางสังคม (Social Code)

รหัสทางสังคมเป็นรหัสที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลคือผู้ส่งและผู้รับสาร ในรายการ “ซุรัก ชุรส” พบความสัมพันธ์ 3 ประเภท คือ ความสัมพันธ์แบบเพื่อน ความสัมพันธ์แบบพี่น้อง และความสัมพันธ์ระหว่างชาย-หญิงในฐานะคู่รักหรือสามีภรรยา ซึ่งมีรายละเอียดต่อไปนี้

- ความสัมพันธ์แบบเพื่อน

ถัดจากญาติพี่น้องแล้ว บุคคลที่มีความสำคัญต่อชีวิตของมนุษย์เราก็คือ “เพื่อน” เพื่อนเป็นบุคคลลำดับต่อจากญาติทันทีที่เราก้าวพ้นเขตของครอบครัวและครัวเรือน (พิทยา สายหู, 2533) สังคมไทยเองก็มีค่านิยมในเรื่องการรักพวกรักพ้องซึ่งเป็นการแสดงความรักออกมาในรูปรักกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิกหรือมีพื้นเพมาจากที่เดียวกัน (สุพัตรา สุภาพ, 2536)

จะเห็นได้ตั้งแต่ในอดีตชีวิตของชาวหมู่บ้านชนบทหรือแม้แต่ชีวิตในเมืองแบบโบราณที่เป็นศูนย์อำนาจการปกครองก็เป็นแบบที่ต้องอาศัยพวกพ้องบริวารและเครือข่ายความสัมพันธ์ฉันญาติและมิตรให้การสนับสนุนเพื่อสืบต่ออำนาจและตำแหน่งหน้าที่กัน มาจนถึงปัจจุบันที่บุคคลมีโอกาที่จะทำอาชีพใหม่ โดยไม่จำเป็นต้องเรียนรู้อาชีพและใช้ปัจจัยในการผลิตสืบต่อจากพ่อแม่บรรพบุรุษ การสามารถหาเลี้ยงตัวด้วยอาชีพใหม่ที่ไม่ต้องพึ่งพาพ่อแม่ญาติพี่น้องย่อมทำให้ญาติมีความสำคัญและจำเป็นน้อยลง และถ้าในกิจกรรมอื่น ๆ ของชีวิต อาทิ การพักผ่อนรื่นเริง การประกอบพิธีกรรมทางศาสนา ฯลฯ ไม่ต้องร่วมทำในหมู่ญาติอีกต่อไป ก็ยังบั่นทอนความสำคัญของญาติลงไปอีก แต่คนที่ไม่มีใครพึ่งพาได้เลย ย่อมเป็นคน “หัวเดียวกระเทียมลีบ” เมื่อญาติอาจไม่สามารถเป็นที่พึ่งพาได้ในสภาพสังคมยุคใหม่ เพื่อนจึงกลายเป็นบุคคลถัดไปที่พึ่งพาได้อย่างสบายใจ ดังนั้นความสำคัญของเพื่อนจึงยังมีอยู่มากในสภาพชีวิตปัจจุบันและอาจมีมากกว่าความสำคัญของญาติที่อาจเคยมีเหนือกว่าเพื่อนในอดีต (พิทยา สายหู, 2533)

จากในรายการจะพบความสัมพันธ์แบบเพื่อนใน 2 ลักษณะ ลักษณะแรกคือระหว่างผู้ดำเนินรายการกับแขกรับเชิญ/วิทยากรผู้ร่วมรายการ และลักษณะที่สองคือระหว่างผู้ดำเนินรายการและวิทยากรผู้ร่วมรายการกับผู้ชมและผู้ถามคำถามเข้ามาในรายการ ซึ่งความสัมพันธ์

แบบเพื่อนระหว่างผู้ดำเนินรายการกับแขกรับเชิญ/วิทยากรผู้ร่วมรายการ จะเห็นได้จากการเรียกชื่อเล่นของกันและกัน เช่น เรียก “คุณฮาร์ท” แทนคุณสุทธิพงษ์ เรียก “คุณหอมดอ” แทนแพทย์หญิงพรรณพิมล เรียก “คุณโจ” แทนคุณมณฑาณี เรียก “คุณหอมโอ” แทนนพ.สุกมล เป็นต้น รวมถึงการพูดจาทักทายและหยอกล้อกันอย่างเป็นกันเอง ในส่วนของความสัมพันธ์แบบเพื่อนระหว่างผู้ดำเนินรายการหรือวิทยากรผู้ร่วมรายการกับผู้ถามคำถาม จะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าผู้ดำเนินรายการทั้งคุณสุทธิพงษ์และพ.ญ.พรรณพิมลต่างทำหน้าที่เสมือนเป็นเพื่อนที่มาถามคำถามแทนเจ้าของคำถาม รวมถึงพบการใช้สรรพนามแทนตัวเองว่า “เรา” ของผู้พูดเพื่อแทนตัวเองรวมเข้ากับผู้ชมรายการ เช่น “ต้องดูแลซึ่งกันและกันนะครับ เพราะฉันไม่อยากรอช้าไปคิดว่า เอ..เขาจะไม่รักเรา เขาจะไม่ชอบเรา นะครับ เพราะฉันเราก็ไม่กล้าบอกเขา อันนี้เข้าใจผิดนะครับผมว่า” (ศ.นพ.สมพล พงศ์ไทย, รายการซุรัก ซูรส ออกอากาศ 21 พฤศจิกายน 2545) หรือ “...ไ้ความรู้สึกดีตรงนี้เราคงต้องดูกัน บางครั้งมันเหมือนเราเล่นจิกขอลเล่นภาพต่อ” (พ.ญ.วรลักษณ์ ชีราโมกษ์, รายการซุรัก ซูรส ออกอากาศ 10 ตุลาคม 2545) สังเกตได้ว่าผู้พูดซึ่งก็คือวิทยากรใช้สรรพนามบุรุษที่หนึ่งว่า “เรา” เพื่อให้ผู้ฟังรู้สึกมีส่วนร่วม เป็นส่วนหนึ่งในวงสนทนา และรู้สึกเป็นพวกเดียวกันเป็นฝ่ายเดียวกันกับผู้พูด

- ความสัมพันธ์แบบพี่น้อง

นอกจากพ่อแม่แล้ว พี่น้องนับเป็นญาติสนิทที่ใกล้ชิดมากที่สุด สายสัมพันธ์ระหว่างพี่น้องในวัฒนธรรมไทยนับว่าเป็นสายสัมพันธ์พิเศษที่แข็งแกร่งและมั่นคงซึ่งไม่อาจทำลายลงได้ง่าย ๆ ดังสำนวน “ตัดน้ำไม่ขาด” และ “เลือดข้นกว่าน้ำ” สังคมไทยให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์แบบญาติพี่น้อง ดังเห็นได้จากการใช้คำเรียกญาติกับคนอื่นที่ไม่ใช่ญาติเพื่อแสดงความเคารพนับถือเสมือนหนึ่งว่าเป็นญาติของตน เช่น เรียกผู้อาวุโสกว่าว่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า และพี่ การลำดับความสัมพันธ์ด้วยคำเรียกญาติสะท้อนค่านิยมในการเคารพผู้อาวุโสซึ่งมีที่มาจากพุทธศาสนา และระบบสังคมเกษตรกรรม กล่าวคือศาสนาพุทธได้สร้างค่านิยมการเคารพผู้อาวุโสในสังคมไทย และสังคมเกษตรกรรมก็ทำให้ชาวชนบทที่อยู่ระแวกบ้านเดียวกันมีความสัมพันธ์แบบปฐมภูมิและรู้สึกเหมือนเป็นญาติพี่น้องกัน ค่านิยมในการเคารพผู้อาวุโสเห็นได้จากการที่พ่อแม่ผู้ปกครองสั่งสอนลูกหลานว่าพี่จะต้องดูแลน้อง และน้องก็ต้องเชื่อฟังและทำตามคำสั่งสอนแนะนำของพี่ ในธรรมเนียมไทยมักจะเน้นให้น้องเคารพเชื่อฟังพี่ ให้เรียกด้วยคำบอกลำดับอาวุโสว่า “พี่” แทนที่การเรียกชื่อตัวลอย ๆ ธรรมเนียมนี้ขยายไปใช้ต่อนักเรียนต่างรุ่นในโรงเรียนและมหาวิทยาลัย ที่รุ่นพี่มีสิทธิอำนาจบางอย่างเหนือรุ่นน้อง แต่พร้อม ๆ กันก็มีหน้าที่ช่วยเหลือน้องในการทำงานและการก้าวหน้าในอาชีพ สร้างเครือข่ายเป็นสมัครพรรคพวกเดียวกันที่คอยสนับสนุนกัน โดยอิงหลักความผูกพันฉันพี่น้อง (พัทยา สายหู, 2533)

ความสัมพันธ์แบบพี่น้องพบได้อย่างชัดเจนในช่วงไขปัญหาลับวัยรุ่นระหว่างนพ. พันธุ์ศักดิ์และแกลงรับเชิญกับผู้ชม โดยคุณหมอลและแกลงรับเชิญทำหน้าที่เสมือนเป็นที่กำลังสั่งสอนแนะนำผู้ชมซึ่งก็คือน้อง ๆ วัยรุ่น ดังตัวอย่างต่อไปนี้ “อยากจะบอกน้อง ๆ ผู้หญิงเลยนะครับว่า อย่างน้อยนะครับ เราเป็นต่อในแง่ที่ว่าผู้ชายอยากมีความสัมพันธ์กับเรา ถ้าไม่สวม (ถุงยางอนามัย-ผู้วิจัย) อย่าไปยอมครับ” (นพ.พันธุ์ศักดิ์ ศุกระฤกษ์, รายการซุรัก ซูรส ออกอากาศ 1 สิงหาคม 2545) หรือ “น้อง 19 คนนี้เนี่ย (อายุ 19 ปี-ผู้วิจัย) สนใจจะถามเกี่ยวกับเรื่องของ การช่วยตัวเองนะครับ” (อรรถนพ กิตติกุล, รายการซุรัก ซูรส ออกอากาศ 31 ตุลาคม 2545) เห็นได้ชัดว่าผู้พูดใช้คำว่า “น้อง” แทนตัวผู้ฟังกลุ่มเป้าหมายของช่วงนี้ซึ่งก็คือกลุ่มวัยรุ่น การใช้สรรพนามแทนตัวผู้ฟังว่า “น้อง” เป็นการสร้างความสัมพันธ์แบบพี่น้องซึ่งตามธรรมเนียมไทยเน้นให้น้องเคารพเชื่อฟังพี่ และพี่ก็มีหน้าที่สั่งสอนแนะนำน้อง จากการสื่อสารในรายการพบว่าพี่ซึ่งในที่นี้ก็คือคุณหมอพันธุ์ศักดิ์และวิทยากร ได้ทำหน้าที่สั่งสอนแนะนำผู้ชมในฐานะน้องอย่างเต็มที่ การสื่อสารในช่วงไขปัญหาลับวัยรุ่นจึงมีจุดประสงค์เพื่ออบรมสั่งสอนวัยรุ่นเป็นสำคัญซึ่งสะท้อนออกมาอย่างชัดเจนจากคำพูด เช่น

“อยากจะฝากโดยเฉพาะผู้หญิงเนี่ยนะคะ เรารักสวยรักงามก็จริง แต่ว่าความงามจะสำคัญกว่าความสวย ความสวยเราแต่งตัวแต่งเต็มได้ แต่ความงามต้องสะสมและสั่งสมเพื่อให้เรามีคุณค่า แล้วก็เป็นคุณค่าของตัวเอง ของครอบครัวและสังคม อันนั้นสำคัญที่สุด แล้วอยู่อย่างมีความสุขค่ะ พอใจในสิ่งที่ตัวเองมีอยู่” (ดร.คุณหญิงกัลยา โสภณพนิช, รายการซุรัก ซูรส ออกอากาศ 8 สิงหาคม 2545)

“จำไว้นะครับน้อง ๆ ว่า เก็น้ำรดอย่าไปแอบ ๆ ซ่อน ๆ ไว้ เพราะมันร้อน เวลาเราไปจ้อครตตกแดดเอาไว้ เพราะถุงยางอนามัยมันเป็นยางธรรมชาติที่จำหน่ายในเมืองไทย มันอาจจะรั่วได้ และบางครั้งบางครั้งเนี่ยสวมด้วยตนเองดีที่สุด เพราะบางครั้งไปวานผู้หญิง เขาพึ่งทายาทา เล็บมาใหม่ ๆ ไปแตะนิดเดียวรั่วเลยจริงไหมครับ บางทีเรื่องนิตเรื่องหน้อยพวกนี้เราไม่ได้ระวังแล้ว จะเกิดเรื่อง” (นพ.พันธุ์ศักดิ์ ศุกระฤกษ์, รายการซุรัก ซูรส ออกอากาศ 11 กรกฎาคม 2545)

“เราก็น่าจะต้องฝากไปยังน้อง ๆ ผู้หญิงว่า เห็นไหมว่าผู้ชายเขายังไม่จริงจังในวัยนี้ แล้วเราจะยอมเป็นของเขาหรือ อาจจะกลายเป็นทางผ่านไป” (นพ.พันธุ์ศักดิ์ ศุกระฤกษ์, รายการซุรัก ซูรส ออกอากาศ 25 กรกฎาคม 2545)

“น้อง ๆ ผู้หญิงครับ อันนี้จดหมายอันนี้เป็นเครื่องเตือนใจว่าไม่จำเป็นอย่าตกเป็นของผู้ชายโดยไม่จำเป็นนะครับ เพราะเขาถ้าจะเอาใครมาเป็นแม่ของลูกของเขาสักคน เขาต้องการผู้หญิงที่มีพรหมจรรย์” (นพ.พันธุ์ศักดิ์ ศุกระฤกษ์, รายการซุรัก ซูรส ออกอากาศ 21 พฤศจิกายน 2545)

- ความสัมพันธ์ระหว่างชาย-หญิงในฐานะคู่รักหรือสามีภรรยา

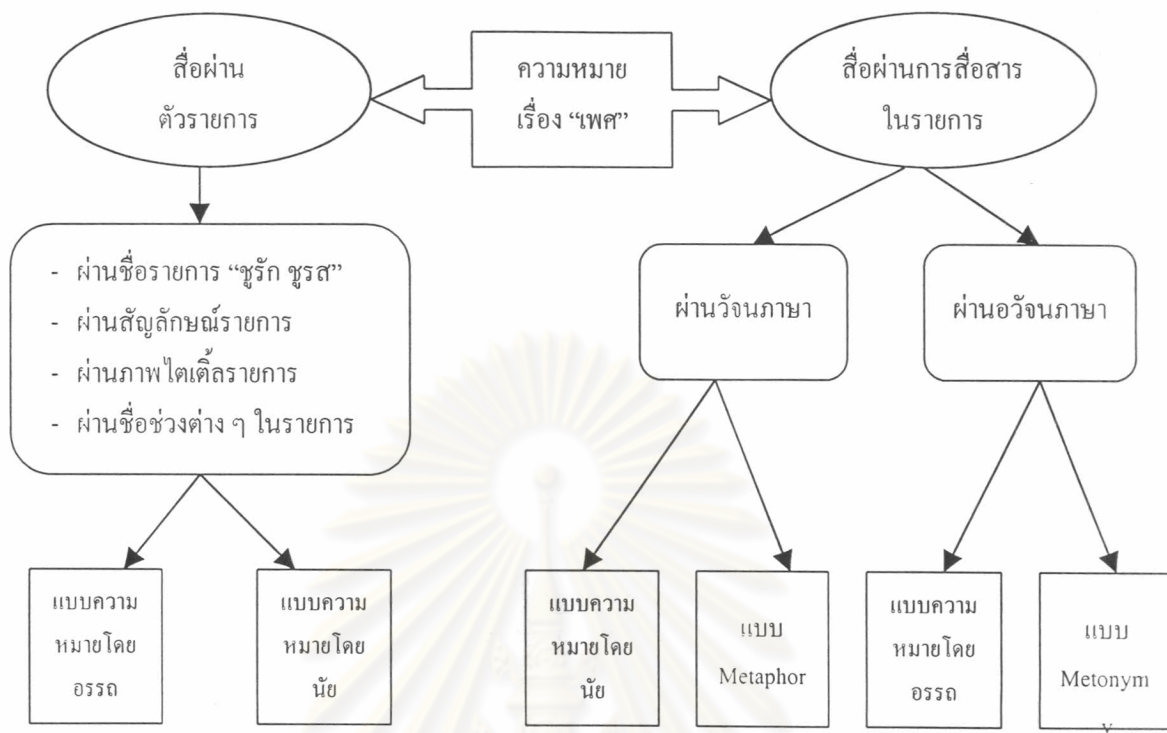
สังคมไทยในปัจจุบันนี้ ความสัมพันธ์ระหว่างชาย-หญิงในฐานะคู่รักหรือสามีภรณายังพบว่ามีค่านิยมชายเป็นใหญ่กว่าหญิงแฝงอยู่ ดังสำนวน “ชายเป็นข้างเท้าหน้า หญิงเป็นข้างเท้าหลัง” ซึ่งตีความได้ว่าในครอบครัวนั้นชายเป็นผู้นำและหญิงเป็นผู้ตาม ความสัมพันธ์เชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างชายหญิง โดยชายมีสถานภาพมีอำนาจในการต่อรองและอำนาจในการตัดสินใจสูงกว่าหญิงในหลาย ๆ ด้าน จนเกิดความเชื่อว่าผู้ชายเป็นเพศของสติปัญญาและพลังกำลังเห็นได้จากคำว่า “ผู้ชายฆ่าต้องตากอยู่เหนือกางเกงใน”

ผลการวิเคราะห์เนื้อหารายการ “ซูรัก ซูรส” ก็สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจของชายหญิงที่ไม่เท่าเทียมกันได้จากประเด็นปัญหาเรื่องเพศด้านสังคม ซึ่งหัวข้อการมีเพศสัมพันธ์นอกสมรส/การนอกใจ/ภรรยาน้อยและชี้ให้เห็นความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างหญิงชายได้อย่างชัดเจนที่สุด ตัวอย่างคำถาม อาทิ ตกเป็นภรรยาน้อยเพราะโดนสามีหลอก ขณะนี้มีลูก 2 คนแล้วควรทำอย่างไรดีเพราะยังรักเขาเหมือนเดิม? หรือ ผู้ถามมีสามีเป็นชาวต่างชาติ ซึ่งเธอต้องพึ่งพาด้านการเงินขณะเดียวกันเธอก็มีความสุขกับแฟนเก่าที่เป็นคนไทยมากกว่า เธอควรจะทำอย่างไร? ฯลฯ คำถามในหัวข้อย่อยนี้ทั้งหมด 14 ข้อ ล้วนเป็นคำถามจากผู้หญิงซึ่งเป็นทุกซ์ทั้งจากการที่สามีมีความสัมพันธ์กับหญิงอื่น และจากการที่ตนเองไปมีความสัมพันธ์กับชายอื่น พูดอย่างง่าย ๆ ก็คือฝ่ายชายหรือสามีนอกใจผู้หญิงก็ทุกซ์ ผู้หญิงตกเป็นภรรยาน้อยตัวเองก็ทุกซ์ และผู้หญิงมีชู้ก็เป็นฝ่ายทุกซ์ สะท้อนให้เห็นมาตรฐานเชิงซ้อน (Double Standard) ในความสัมพันธ์ระหว่างชาย-หญิง ที่สังคมยอมให้ผู้ชายมีเพศสัมพันธ์นอกสมรสได้อย่างไม่เป็นทุกซ์เป็นร้อน การที่ผู้ชายจะมีความสัมพันธ์กับหญิงอื่นที่ไม่ใช่คู่รักหรือภรรยาของตนจึงไม่ใช่ปัญหาของผู้ชาย หากเป็นปัญหาของผู้หญิง เนื่องจากสังคมปลูกฝังให้ผู้หญิงยึดคติ “ผิวเดียว เมียเดียว” อยู่เพียงฝ่ายเดียว ผู้หญิงจึงเป็นทุกซ์เสมอไม่ว่าสามีหรือตัวเธอเองจะไปมีเพศสัมพันธ์กับบุคคลอื่นซึ่งไม่ใช่คู่ของตน

4.2.3 สรุปผลการวิเคราะห์การสื่อความหมายเรื่อง “เพศ”

สรุปการสื่อความหมายเรื่อง “เพศ” ในรายการ “ซูรัก ซูรส” สามารถแบ่งออกตามช่องทางการสื่อสาร (channel) ได้เป็น 2 ช่องทาง ได้แก่ สื่อผ่านตัวรายการ “ซูรัก ซูรส” และสื่อผ่านการสื่อสารในรายการ “ซูรัก ซูรส” ซึ่งสามารถอธิบายด้วยภาพได้ดังนี้

ภาพที่ 4.8 แสดงช่องทางในการสื่อความหมายเรื่อง “เพศ” ที่พบในรายการ “ซูรัก ซูรส”

ในส่วนของตัวรายการ มีการสื่อความหมายเรื่อง “เพศ” ในหลายรูปแบบผ่านสัญลักษณ์ประเภท Icon เช่น ภาพหญิงชายเปลือยเปล่า ผ่านสัญลักษณ์ประเภท Index เช่น สีแดงและสีชมพู และผ่านสัญลักษณ์ประเภท Symbol เช่น สัญลักษณ์ ♀ และ ♂ หรือภาษาพูดภาษาเขียน ได้แก่ ชื่อรายการ “ซูรัก ซูรส” และชื่อช่วงต่าง ๆ ของรายการ เช่น “มูมมอแห่งรัก” “ไขปัญหาลับวัยรุ่น” และ “ตีรักให้เต็มร้อย” เป็นต้น จะเห็นได้ว่าการสื่อความหมายเรื่องเพศผ่านตัวรายการ นอกจากสื่อผ่านความหมายโดยอรรถแล้วยังอาศัยการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ เพื่อสื่อความหมายโดยนัยที่เกี่ยวกับเรื่องเพศอยู่น้อย สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วแต่สะท้อนให้เห็นว่า “การพูดเรื่องเพศอย่างเปิดเผยเป็นพฤติกรรมต้องห้ามในสังคมไทย” ด้วยกันทั้งสิ้น ดังนั้นแม้แต่รายการที่มีจุดยืนชัดเจนว่าต้องการนำเสนอเรื่องเพศ ก็ยังต้องอาศัยกลวิธีต่าง ๆ ในการนำเสนอ ให้เรื่องที่ต้องห้าม เรื่องที่ต้องปกปิดสามารถเผยแพร่สู่สาธารณะได้อย่างสุภาพมีนวล และการใช้สัญลักษณ์ในรูปแบบต่าง ๆ ที่กล่าวมานั้นก็คือกลวิธีหลักประการหนึ่งของทางรายการ “ซูรัก ซูรส” อันจะทำให้เรื่องต้องห้ามเช่นเรื่องเพศกลายเป็นเรื่องที่ยอมรับได้ในสังคมไทย

อย่างไรก็ตาม หากวิเคราะห์ตัวรายการ จะพบว่ารายการ “ซูรัก ซูรส” จัดเป็นรายการสนทนาทางโทรทัศน์ซึ่งผสมผสานระหว่างสาระและความบันเทิงเข้าด้วยกัน โดยมีการพูดคุยกันเป็นรูปแบบการนำเสนอหลักของรายการ แต่เมื่อพิจารณาถึงเนื้อหารายการจะพบว่าแท้ที่จริงแล้ว

รายการ “ซุรัก ซุรส” ก็มุ่งให้ความรู้เรื่องเพศในด้านสังคมวิทยาและจิตวิทยาเป็นสำคัญ กล่าวคือเน้นการซุรัก แต่ยังไม่ค่อยกล่าวซุรสเท่าใดนั้น

ในส่วนของการสื่อสารในรายการ “ซุรัก ซุรส” การสื่อสารที่เป็นวัจนภาษาซึ่งก็คือภาษาพูด มีสัญลักษณ์ใน 2 ลักษณะที่ปรากฏคือ สัญลักษณ์ที่สื่อความหมายแบบอุปมาอุปมัย (Metaphor) และสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายแบบโดยนัย เมื่อเปรียบเทียบสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายแบบอุปมาอุปมัยกับสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายแบบโดยนัยที่ปรากฏในการสื่อสารในรายการ พบว่าการสื่อความหมายแบบอุปมาอุปมัยจะถูกนำมาใช้เพื่อสื่อความหมายในหลากหลายเรื่องราว เช่น เรื่องความรัก เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ก่อนแต่งงาน เรื่องการใช้ชีวิตสมรส เป็นต้น แต่การสื่อความหมายแบบโดยนัยกลับถูกนำมาใช้อย่างเฉพาะเจาะจง เพื่อสื่อถึงเรื่องเพศเฉพาะในด้านชีววิทยา อันได้แก่ การร่วมเพศหรือพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ และอวัยวะเพศและอวัยวะ/สิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ/เพศสัมพันธ์ เป็นสำคัญ การใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมายโดยนัยที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ เช่น ทำการบ้าน โลกสวยด้วยมือเรา อาวุธประจำกาย ฯลฯ จึงเป็นการใช้คำรื่นหูเพื่อให้เกิดความสุภาพ ทำให้เกิดความราบรื่นในการสื่อสาร ไม่ขัดต่อวัฒนธรรมของไทยที่ห้ามพูดเรื่องเพศ

ในด้านการสื่อสารที่เป็นอวัจนภาษาซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ ภาษาท่าทาง, ปริษาษา, การใช้สิ่งของเครื่องประดับ, และปัจจัยแวดล้อมนั้น เห็นได้อย่างชัดเจนว่าอวัจนภาษาทั้ง 4 ประเภทดังกล่าว ซึ่งเป็นองค์ประกอบแวดล้อมของการสนทนาในรายการ มีเพียงภาพการ์ตูนสาริตการตรวจเต้านมด้วยตนเอง และฉากน้ำตกจำลองที่สื่อความหมายถึงเรื่องเพศ กล่าวคือ ภาพการ์ตูนสื่อถึงเพศหญิงและการดูแลสุขภาพอนามัยของอวัยวะที่เกี่ยวกับเพศหญิง และฉากน้ำตกจำลองสื่อถึงบรรยากาศโรแมนติกของคู่รักในยามฝนตก นอกนั้นมีได้มีอวัจนภาษาอื่นใดที่สื่อความหมายเกี่ยวพันถึงเรื่องเพศ หากอวัจนภาษาทั้ง 4 กลับมุ่งที่จะสื่อถึงบรรยากาศในการสนทนาที่สนุกสนาน ผ่อนคลาย และเป็นกันเอง

การสื่อสารในรายการ “ซุรัก ซุรส” จึงมุ่งที่จะสื่อความหมาย 2 ความหมายไปพร้อมกัน ความหมายแรกซึ่งสื่อผ่านวัจนภาษาคือความสุภาพรื่นหูในการสนทนาเรื่องเพศ ความหมายที่สองซึ่งสื่อผ่านอวัจนภาษาคือความผ่อนคลายเป็นกันเองในการสนทนาเรื่องเพศ

ผลจากการวิเคราะห์สามารถสรุปประเภทของสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายเรื่องเพศซึ่งปรากฏในรายการ “ซุรัก ซุรส” โดยแบ่งตามช่องทางการสื่อความหมายเรื่องเพศ ได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.12 แสดงประเภทของสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายเรื่องเพศซึ่งปรากฏในรายการ “ซุรัก ชุรส”

ช่องทาง ประเภทสัญลักษณ์	สื่อผ่านตัวรายการ	สื่อผ่านการสื่อสารในรายการ
Icon	- ภาพวาดคอดัมและอีฟ	- ภาพการ์ตูนสาวติดการตรวจมะเร็งเต้านมด้วยตนเอง
Index	- สีชมพูและสีแดง	--
Symbol	- ภาพวาดคอดัมและอีฟ - สัญลักษณ์ “๑” และ “๘” - สัญลักษณ์รายการ (รูปหัวใจ) - ชื่อรายการและชื่อช่วงต่าง ๆ	- ฉากนำตลกจำลอง - ถ้อยคำที่พูดในรายการ เช่น การเติมคำลงในช่องว่าง กิจกรรมแห่งความรัก ชีวิตหาพาเพลิน น้องชาย จุด ซ่อนเร้น ฯลฯ

น่าสังเกตว่าการสื่อสารในรายการพบสัญลักษณ์ประเภท Icon ที่สื่อความหมายถึงเรื่องเพศมีเพียงตัวเดียว คือ ภาพการ์ตูนลายเส้นสาวติดการตรวจมะเร็งเต้านมด้วยตนเอง นอกจากนี้ไม่ปรากฏสัญลักษณ์ประเภท Icon หรือสัญลักษณ์ประเภท Index อื่นอีก สัญลักษณ์ที่สื่อความหมายเรื่องเพศนอกเหนือจากนี้ ล้วนแล้วแต่เป็นสัญลักษณ์ประเภท Symbol ทั้งสิ้น

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างตัวบทและปริบท ซึ่งมีส่วนสำคัญต่อการอธิบายความหมายของตัวสัญลักษณ์ กลวิธีที่ผู้พูดนำมาใช้เพื่อบอกไปความหมายของสัญลักษณ์ที่ถูกหยิบยกมาใช้เพื่อสื่อถึงเรื่องเพศ มี 2 กลวิธีด้วยกัน กลวิธีแรกคือการใช้หลายคำเพื่อสื่อความหมายเดิม และอีกกลวิธีหนึ่งคือการใช้คำสำคัญ (key word) ที่เกี่ยวข้องกับตัวสัญลักษณ์อย่างใกล้ชิด มาใช้บอกไปความหมายที่แฝงอยู่ในตัวสัญลักษณ์

สำหรับรหัสทางสังคมในรายการ “ซุรัก ชุรส” พบว่ามี 3 ประเภท ได้แก่ ความสัมพันธ์แบบเพื่อน ความสัมพันธ์แบบพี่-น้อง และความสัมพันธ์ระหว่างชาย-หญิงในฐานะคู่รักหรือสามีภรรยา โดยความสัมพันธ์แบบเพื่อนเป็นความสัมพันธ์ระหว่างผู้ดำเนินรายการกับผู้ร่วมรายการ และระหว่างผู้ดำเนินรายการและวิทยากรกับผู้ชม การสร้างสายสัมพันธ์แบบเพื่อนช่วยให้ผู้ชมรู้สึกมีส่วนร่วมและเป็นส่วนหนึ่งในรายการ ความสัมพันธ์ประเภทที่สองที่พบคือความสัมพันธ์แบบพี่-น้องซึ่งจะพบเฉพาะในช่วงไขปัญหาฉบับวัยรุ่นเท่านั้น ความสัมพันธ์แบบพี่-น้องจะดำเนินไปในลักษณะ “พี่สอนน้อง” พี่ในที่นี้คือ นพ.พันธ์ศักดิ์ ศุกระฤกษ์และแจกรับเชิญ ส่วนน้องก็คือผู้ชมกลุ่มวัยรุ่นซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักโดยเฉพาะของช่วงนี้ ความสัมพันธ์ประเภทสุดท้ายที่พบในรายการคือความสัมพันธ์ระหว่างชาย-หญิงในฐานะคู่รักหรือสามีภรรยา เห็นได้ว่าคำถามที่ส่งเข้ามาในรายการสะท้อนให้เห็นสภาพความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกันระหว่างชาย-หญิงในสังคมไทย กล่าวคือสถานภาพของชายสูงกว่าหญิงในหลาย ๆ ด้าน ส่งผลให้เกิดความสัมพันธ์ในเชิงอำนาจที่ไม่เท่าเทียมกัน

4.3 การยอมรับการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในรายการ “ซูรัก ซูรส”

ในหัวข้อการยอมรับการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในรายการ “ซูรัก ซูรส” แบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ส่วน ส่วนแรกกล่าวถึงการพูดเรื่องเพศในพื้นที่สาธารณะผ่านสื่อโทรทัศน์ ส่วนต่อมากล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในรายการ “ซูรัก ซูรส” และส่วนสุดท้ายเป็นสรุปผลการวิเคราะห์ เนื้อหาในแต่ละส่วนมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.3.1 การพูดเรื่องเพศในพื้นที่สาธารณะผ่านสื่อโทรทัศน์

ก่อนที่จะสามารถสรุปปัจจัยหลักที่มีผลต่อการยอมรับการสื่อสารเรื่องเพศในรายการ “ซูรัก ซูรส” จำต้องเข้าใจความสัมพันธ์ขององค์ประกอบสำคัญของรายการนี้เสียก่อน นั่นก็คือ การพูดเรื่องเพศ พื้นที่สาธารณะ และสื่อโทรทัศน์ ดังจะกล่าวต่อไปนี้

ในสังคมไทยนั้น เรื่องเพศถูกมองว่าเป็นเรื่องส่วนตัวที่ต้องปกปิด เรื่องเพศเป็นของ “ลับ” ที่พูดกันเฉพาะที่ “ลับหูลับตา” คนอื่น มีผลให้การกล่าวถึง “ของลับ” ซึ่งกันและกันอย่างเปิดเผย กลายเป็น “คำคำ” หรือ “คำหยาบคาย” ด้วยเหตุนี้ ภาษาที่เกี่ยวกับเรื่องเพศจึงกลายเป็นสิ่งต้องห้ามทางภาษา (Linguistic Taboo) ที่ต้องหลีกเลี่ยง และมีผลให้การพูดเรื่องเพศกลายเป็นสิ่งต้องห้าม (taboo) เมื่อไม่สามารถใช้คำไทยที่สื่อความหมายชัดเจนกล่าวถึงอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับเพศตลอดจนเรื่องเพศอื่น ๆ โดยตรง ก็ต้องสื่อโดยอ้อมผ่านกลวิธีบางประการ เพื่อหลบเลี่ยงความหยาบคายไม่สุภาพ เช่น การใช้สัญลักษณ์ การใช้คำศัพท์ทางวิชาการ หรือการใช้คำยืมจากภาษาต่างประเทศ เป็นต้น

แต่นั่นก็ไม่ได้หมายความว่าคนไทยไม่พูดเรื่องเพศในพื้นที่สาธารณะ เพราะหากย้อนกลับไปดูวัดวาอาราม ซึ่งนับเป็นพื้นที่สาธารณะในเชิงรูปธรรมอย่างชัดเจน ก็จะพบว่ามีการสื่อสารเรื่องเพศในรูปของภาพเขียนเชิงสังวาสบนฝาผนังพระวิหาร หรือแม้แต่ในประเพณี พิธีกรรม การละเล่น และการแสดงพื้นบ้านต่าง ๆ ซึ่งถือเป็นพื้นที่สาธารณะในเชิงนามธรรม ก็ล้วนแล้วแต่พบว่ามีการพูดเรื่องเพศสอดแทรกอยู่

ตัวอย่างของการพูดเรื่องเพศในพื้นที่สาธารณะที่เห็นได้อย่างชัดเจนก็คือการเล่นเพลงปฏิพากย์ (Dialogue Songs) เช่น เพลงฉ่อย เพลงลำตัด และเพลงอีแซว เป็นต้น การเล่นเพลงปฏิพากย์นับเป็นช่องทางสำคัญที่ยอมให้มีการพูดถึงเรื่องเพศได้อย่างเปิดเผยเป็นสาธารณะ พูดได้อย่างเปิดเผยมากจนกระทั่งสามารถเอ่ยถึงอวัยวะเพศและการร่วมเพศอย่างตรงไปตรงมาซึ่งตาม

ปกติสังคมถือว่าเป็นคำหยาบ ที่ไม่ใช่พูดในชีวิตประจำวัน เพราะสื่อภาพและได้ความหมายทางเพศชัดเจน ตัวอย่างเช่น

บอกว่าแคะแก่งจริงเชียว	ประเดี้ยวเหี่ยวจะไปนอนร้องไห้
ไม่ใช่ลูกคนเอาไปปนลูกสัตว์	ตั้งใจจะมายัดกันหรืออย่างไร
บอกว่าอย่าอย่าทำผิด	จะมายัดก้อนนี้ไม่ได้
ถ้าแคะหาไปยัดข่าของแกเสียว	ยัดหีแม่มีงอีกสักทีหียายแถมท้าย

(เพลงอีแซว ลำานวนที่ 2 อ้างถึงใน สุกัญญา ภัทรราชย์, 2540: 100)

ตัวอย่างคำสั้งวาสที่ยกมานั้นเรียกว่า “คำสั้งวาสชนิดตรง” หรือ “กลอนแดง” นอกจากนี้ยังมี “คำสั้งวาสชนิดอ้อม” หรือ “กลอนสองงาม” ซึ่งกล่าวถึงอวัยวะเพศหรือพฤติกรรมเพศสัมพันธ์อย่างเลี่ยง โดยใช้การเปลี่ยนเสียงสระหรือพยัญชนะบ้าง ใช้การพวนคำบ้าง หรือใช้สัญลักษณ์ เช่น

แม่เพลง เกี่ยวข้องกับบ้านฉัน มันไม่เป็นอัน มันไม่เป็นอี (ลูกร้องรับว่า เอ้เอ้)
ได้บ้างเสียบ้าง ไ้อรรวงมันก็ไม่มี
มันสั้นแหง ๆ อยู่แค่นี้ ตักองคูเดียวเอย

พ่อเพลง ไ้อนกระสะกลาหลก เขาเรียกว่านกเบญจมาศ
ไปไหนไม่ค่อยจะรอด ไ้อ้คอมันคอดเสียวเงินจะขาด
หัวมันแตกเหมือนแแกวกบาตร มันช่างประหลาดนกเอย
(เพลงเกี่ยวข้าว อ้างถึงใน สุกัญญา สุจฉายา, 2545: 79)

จากตัวอย่างจะเห็นได้ว่า เรื่องเพศ โดยเฉพาะเรื่องเพศสัมพันธ์และอวัยวะสืบพันธุ์ นั้นถูกสังคมไทยกดเก็บไว้ในฐานะ “เรื่องต้องห้าม” ที่ไม่ควรเอามาเปิดเผยในที่สาธารณะ เพลงปฏิพากย์จึงทำหน้าที่เป็นเสมือนกลไกปลดปล่อยเรื่องเพศ ถึงกระนั้นก็ตาม แม้จะเป็นที่ยอมรับกันว่าเพลงปฏิพากย์สามารถเสนอเนื้อหาเรื่องเพศได้อย่างเสรี แต่การนำเสนอเนื้อหาทางเพศก็ต้องตั้งอยู่บนเงื่อนไขของความเป็นศิลปะและกาลเทศะที่เหมาะสม ด้วยเหตุนี้เอง การพูดเรื่องเพศในพื้นที่สาธารณะโดยไม่น่าเกลียดจึงต้องอาศัยปฏิภาณไหวพริบของผู้พูดเป็นสำคัญ

โดยปกติการพูดทั่วไปถือเป็นเรื่องส่วนตัว แต่เมื่อพูดผ่านรายการสนทนาทางโทรทัศน์เรื่องที่เคยเป็นเรื่องส่วนตัวของคนใดคนหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งจะกลายเป็นเรื่องสาธารณะและอาจจุดประกายความสนใจแก่คนในสังคม การพูดในโทรทัศน์จึงถือเป็นการขยายพื้นที่จากพื้นที่ส่วนตัวสู่พื้นที่สาธารณะ เรื่องเพศ ซึ่งถือเป็นเรื่องส่วนตัวอย่างมากในสังคมไทย จึงไม่อาจนำมาพูดผ่านสื่อโทรทัศน์ได้ จนกระทั่งเกิดการพัฒนาเรื่องเพศศึกษา เรื่องเพศจึงได้รับอนุญาตให้สามารถนำมาพูดคุยในพื้นที่สาธารณะได้มากขึ้น โดยเพิ่มระดับของความเป็นวิชาการ ด้วยการเชิญแพทย์มาพูด

การใช้ศัพท์วิชาการหรือคำยืมจากภาษาอังกฤษ ฯลฯ เพื่อให้เรื่องราวที่ดูเป็นส่วนตัว ดูจำเพาะเจาะลึกเฉพาะบุคคล กลายเป็นความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริงทางวิชาการ

ถึงแม้ว่าเพลงปฏิพากย์มุ่งเพื่อความบันเทิง ซึ่งแตกต่างจากรายการ “ซุรัก ชุรส” ที่มุ่งเพื่อสั่งสอนแนะนำ แต่นอกจากวัตถุประสงค์ของการสื่อสารที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดแล้ว พบว่าทั้งสองต่างมีจุดร่วมกันอยู่หลายประการ ได้แก่ **ในด้านของผู้ดำเนินรายการ** ซึ่งเป็นผู้ส่งสารหลักของทางรายการ ซึ่งเป็นผู้กำหนดประเด็นต่าง ๆ ในการสนทนา และเป็นผู้ควบคุมทิศทางสนทนาในรายการ พบว่าผู้ดำเนินรายการ “ซุรัก ชุรส” มีประกอบกันทั้งชายและหญิง ซึ่งก็เปรียบได้กับพ่อเพลงและแม่เพลงของการเล่นเพลงปฏิพากย์ **ในด้านของกลวิธีในการสื่อสารเรื่องเพศ** แม้ว่าการเล่นเพลงปฏิพากย์จะเปิดโอกาสให้พูดเรื่องเพศอย่างตรง ๆ ได้มากกว่า แต่ก็พบว่า มีข้อจำกัดในแง่ของความสุนทรีย์ ทำให้มีการใช้กลอนสองง่ามหรือการพูดถึงเรื่องเพศอย่างเฉียงมาแทนที่การพูดถึงโดยตรงอยู่ไม่น้อย ซึ่งก็มีส่วนคล้ายคลึงกับกลวิธีการกลบเกลื่อนการสนทนาเรื่องเพศในรายการ และที่สำคัญก็คือการพูดเรื่องเพศไม่ว่าจะในเพลงปฏิพากย์หรือในรายการ “ซุรัก ชุรส” สิ่งสำคัญที่เหมือนกันก็คือ ต่างเป็นการพูดเรื่องเพศโดยไม่ให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ทางเพศ และเมื่อพิจารณาถึง **สิ่งแวดล้อมในการสื่อสารหรือบริบทแวดล้อมในการพูดเรื่องเพศแล้ว** พบว่าทั้งการเล่นเพลงปฏิพากย์และการสนทนาในรายการต่างก็ต้องการบรรยากาศที่อบอุ่น สนุกสนานเป็นกันเองด้วยกันทั้งคู่

จึงสรุปได้ว่าสาเหตุที่ทำให้การพูดเรื่องเพศในพื้นที่สาธารณะผ่านสื่อโทรทัศน์ของรายการ “ซุรัก ชุรส” ประสบความสำเร็จเป็นที่ยอมรับได้ของคนในสังคมก็เนื่องจากการหยิบเอารหัสเดิมที่มีอยู่แล้วในการเล่นเพลงปฏิพากย์ ซึ่งก็คือการนำเอาวิธีการพูดเรื่องเพศโดยไม่ให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ทางเพศมาปรับใช้ในรายการ “ซุรัก ชุรส”

หากกล่าวถึงบทบาทของสื่อมวลชนต่อพื้นที่สาธารณะ สื่อโทรทัศน์ถือได้ว่าเข้ามาทำหน้าที่สร้างพื้นที่สาธารณะได้น้อยมาก เพราะส่วนใหญ่แล้วมักถูกนำมาใช้เพื่อความบันเทิง และเป็นสื่อทางอากาศที่ผู้ส่งสารกับผู้รับสารไม่มีโอกาสได้พบปะเผชิญหน้ากันอย่างจริงจัง (กาญจนา แก้วเทพ, 2543: 184) ถึงกระนั้นก็ตาม รายการสนทนาทางโทรทัศน์ก็ได้พยายามทำหน้าที่เสมือนเป็นเวทีสาธารณะ (Public Forum) ให้กับคนในสังคมทุกคนได้มีพื้นที่ที่จะแสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลายและเท่าเทียมกัน (กำจร หลุยยะพงศ์, 2545) ซึ่งจากการวิเคราะห์รายการ “ซุรัก ชุรส” พบว่าทางฝ่ายผู้ผลิตรายการก็ได้พยายามที่จะทำให้รายการ “ซุรัก ชุรส” เป็นเวทีสาธารณะสำหรับการพูดคุยเรื่องเพศ โดยในส่วนของผู้ร่วมรายการก็ได้เชิญแขกรับเชิญที่มีความหลากหลายให้เข้ามาแลกเปลี่ยนทัศนะความคิดเห็นในเรื่องเพศด้านจิตวิทยาและสังคมวิทยา และยังสามารถเปิดพื้นที่ให้กับผู้ชมรายการได้มีส่วนร่วมคิดร่วมทำ ร่วมแสดงความคิดเห็น ไม่ว่าจะเป็นการจัดกิจกรรมร่วมสนุกต่าง ๆ

การชักชวนให้ผู้ที่มิมีปัญหาส่งคำถามเข้ามาหรือโทรศัพท์ติดต่อเข้ามาในรายการ รวมถึงการออกไปบันทึกเทปรายการนอกสถานที่ หรือที่เรียกว่า “ซุรัก ชุรสัตถุจร” เพื่อให้ผู้ชมมีโอกาสมาพบปะพูดคุยกับวิทยากรโดยตรงและร่วมบันทึกเทปรายการ

4.3.2 ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการสื่อสารเรื่องเพศศึกษาในรายการ “ซุรัก ชุรส”

ผลจากการสัมภาษณ์และวิเคราะห์เนื้อหารายการ พบว่า 3 ปัจจัยหลักซึ่งมีผลต่อการยอมรับการสื่อสารเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องเพศศึกษาในรายการ “ซุรัก ชุรส” ได้แก่ คุณลักษณะของผู้พูด กลวิธีการสนทนาเรื่องเพศ และบรรยากาศหรือบริบทในการสนทนาเรื่องเพศ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

4.3.2.1 คุณลักษณะของผู้พูด

หัวข้อคุณลักษณะของผู้พูดแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วนด้วยกัน โดยส่วนแรกจะกล่าวถึงคุณลักษณะของผู้พูดที่ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินรายการซึ่งถือเป็นบุคคลสำคัญในวงสนทนาในรายการ และส่วนที่สองจะกล่าวถึงแขกรับเชิญและวิทยากรผู้ร่วมรายการ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ผู้ดำเนินรายการ “ซุรัก ชุรส”

ผู้ดำเนินรายการ “ซุรัก ชุรส” ซึ่งถือว่าเป็นผู้ที่รับบทบาทสำคัญในการกำหนดประเด็นและควบคุมทิศทางในการสนทนา ประกอบด้วย แพทย์หญิงพรรณพิมล หล่อตระกูล (คุณหมอต่อ) จิตแพทย์ประจำกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข และคุณสุทธิพงษ์ ทัดพิทักษ์กุล (คุณฮาร์ท) ผู้ประกาศข่าวสถานีโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง 3 อ.ส.ม.ท. หากพิจารณาคุณลักษณะของผู้ดำเนินรายการด้วยการเปรียบเทียบคู่ตรงข้าม (Binary Opposition) ระหว่างผู้ดำเนินรายการทั้งสอง จะพบคุณลักษณะ (attribute) ที่ตรงข้ามกันดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.13 ตารางแสดงคุณลักษณะที่ตรงข้ามกันระหว่างผู้ดำเนินรายการทั้งสอง

ผู้ดำเนินรายการหญิง	ผู้ดำเนินรายการชาย
<ul style="list-style-type: none"> - เป็นผู้หญิง เป็นภรรยา และเป็นแม่ - เป็นแพทย์และนักวิชาการ - มีภาพลักษณ์ความเป็นหมอ - สุภาพ เรียบร้อย 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นผู้ชาย เป็นสามี และเป็นพ่อ - เป็นนักร้อง พิธีกร/ผู้ดำเนินรายการ และผู้ประกาศข่าว - มีภาพลักษณ์ของดาราและของผู้สร้างความบันเทิง - ตลก ทะลึ่งตึงตัง

จากตารางที่ 4.13 แสดงให้เห็นคุณลักษณะที่ตรงข้ามกันระหว่างผู้ดำเนินรายการหญิงและชาย อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาความแตกต่างกันของคนทั้งคู่แล้ว กลับพบว่าคุณลักษณะที่แตกต่างเหล่านั้นสามารถนำมาผสมผสานกันได้อย่างลงตัว เริ่มตั้งแต่เหตุที่ต้องเป็นผู้ดำเนินรายการคู่ และต้องเป็นคู่หญิงชายก็เนื่องจากรายการ “ซุรัก ซูรส” เป็นรายการที่รวมจุดสนใจไปที่ชีวิตคู่ โดยเฉพาะคู่สามีภรรยา ดังนั้นผู้ดำเนินรายการก็ควรที่จะสามารถไปนั่งถามแทนใจของคนทั้งสองเพศนี้ได้ คุณหมอพรรณพิมลจึงทำหน้าที่นำเสนอมุมมองความรู้สึกรู้สึกนึกคิดแบบผู้หญิง ขณะที่คุณสุทธิพงศ์ก็ทำหน้าที่นำเสนอความรู้สึกรู้สึกนึกคิดเห็นแบบผู้ชาย อนึ่ง ทั้งคู่ต่างก็มีครอบครัวและมีบุตรธิดาแล้ว ดังนั้นผู้ดำเนินรายการทั้งสองจึงไม่เพียงเป็นตัวแทนความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของแต่ละเพศ แต่ยังสามารถสวมบทบาทเป็นผู้ถามแทนใจภรรยาหรือสามีได้อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม การที่ผู้หญิงจะมาพูดเรื่องเพศ โดยเฉพาะพูดในพื้นที่สาธารณะผ่านสื่อโทรทัศน์นั้น เป็นสิ่งที่เป็นไปได้ยากในสังคมไทย เนื่องจากผู้หญิงมักจะถูกมองว่าเป็นเพศที่ไม่รู้เรื่องเพศ และการที่ผู้หญิงพูดคุยเรื่องเพศยังเป็นสิ่งที่ดูไม่งาม ผู้หญิงทะเล็งถูกมองว่าน่าเกลียด ในขณะที่ผู้ชายพูดทะเล็งกลับดูน่ารัก (ทวนทน, สัมภาษณ์ 17 สิงหาคม 2545 อ้างถึงใน จินฉันทส แสงมา, 2545: 229) ด้วยเหตุนี้ ผู้ดำเนินรายการหญิงจึงจำเป็นต้องมีสถานภาพซึ่งเป็นที่ยอมรับนับถือในสังคมอยู่แล้ว เพื่อให้สังคมยอมรับในสิ่งที่เธอพูดได้ง่ายขึ้น และภาพลักษณ์ความเป็นหมอก็ตอบโจทย์นี้ได้อย่างลงตัว แต่ถึงแม้ว่าอาชีพจิตแพทย์ของคุณหมอพรรณพิมลจะเป็นเงื่อนไขที่ทำให้คุณหมอสามารถพูดเรื่องเพศได้อย่างดูดีและยอมรับได้ในสังคม เธอก็ยังต้องพูดเรื่องเพศในกรอบของความสุภาพเรียบร้อย ต่างจากคุณสุทธิพงศ์ผู้ดำเนินรายการชายที่สามารถหยิบเรื่องเพศมาพูดเล่นพูดหัวเพื่อสร้างความตลกขบขันได้ตลอดรายการ

ในขณะที่ผู้ดำเนินรายการหญิงพูดเรื่องเพศอย่างสุภาพเรียบร้อยเป็นเรื่องเป็นราวอยู่ตลอดเวลา คุณสุทธิพงศ์กลับพูดเรื่องเพศใน 2 แบบควบคู่กันไป แบบแรกคือการพูดในลักษณะเดียวกันกับคุณหมอพรรณพิมล คือพูดอย่างสุภาพเรียบร้อยมุ่งซักถามเพื่อหาทางออกหรือวิธีแก้ไขที่เหมาะสมสำหรับแต่ละปัญหา และแบบที่สองคือการพูดเรื่องเพศอย่างสนุกสนานตลกขบขันเพื่อความบันเทิงเป็นหลัก

อนึ่ง เมื่อเลือกผู้ดำเนินรายการหญิงที่ไม่มีประสบการณ์ในสายงานด้านนี้มาก่อน การคัดเลือกผู้ดำเนินรายการชายจึงต้องคำนึงถึงการเป็นที่รู้จักของประชาชนและการมีทักษะการทำงานสื่อสารมวลชน เพื่อมาช่วยเสริมในส่วนที่ยังขาดหายไปในตัวของผู้ดำเนินรายการหญิง ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วฝ่ายผู้ผลิตรายการก็เห็นว่าคุณสุทธิพงศ์มีคุณลักษณะเหมาะสมกับหน้าที่นี้

นอกจากคุณลักษณะที่ตรงข้ามกันแล้ว ผู้ดำเนินรายการทั้งสองยังมีคุณลักษณะที่เหมือนกันซึ่งมีผลต่อการสื่อสารเรื่องเพศ กล่าวคือ ต่างก็มีทัศนคติในเชิงบวกต่อเรื่องเพศ การมีทัศนคติที่ดีต่อเรื่องเพศนับเป็นปัจจัยสำคัญประการแรกอันจะนำไปสู่การสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องเพศ และความสามารถในการสื่อสารเรื่องเพศได้อย่างสุภาพเรียบร้อยและคล่องแคล่วไม่ขัดเขิน นอกจากนี้คุณลักษณะสำคัญที่เหมือนกันอีกประการหนึ่งคือทั้งคู่ต่างเป็นคนอารมณ์ดี คุยสนุกสนาน ซึ่งสังเกตได้จากใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใสของผู้ดำเนินรายการทั้งสองที่พบเห็นได้เสมอ การหยอคมุกขำขัน และการรับส่งมุกระหว่างกัน

- แกรับเชิญและวิทยากรผู้ร่วมรายการ

เมื่อเปรียบเทียบผู้ร่วมรายการในช่วงมุมมองแห่งรัก ช่วงไขปัญหาลึบวัยรุ่น และช่วงติวรักให้เต็มร้อย เป็นที่น่าสังเกตว่าแกรับเชิญของรายการในช่วงมุมมองแห่งรักนั้น มีคุณลักษณะ เช่น อายุ สถานภาพการสมรส หรืออาชีพ ฯลฯ ที่หลากหลายมากที่สุด แต่มีสถานภาพที่ตรงกันอย่างหนึ่งคือการเป็นบุคคลที่มีชื่อเสียงในวงสังคมหรือที่เรียกว่าเป็นบุคคลสาธารณะ จะพบว่าแกรับเชิญในช่วงนี้มีทั้งเพศหญิงและเพศชาย ครอบคลุมช่วงอายุตั้งแต่วัยรุ่น เช่น สุธีร์ เสียงหวาน และบงกช คงมาลัย จนถึงวัยผู้ใหญ่ เช่น จณิสตา ลิวเฉลิมวงศ์ และพล.ต.ต.พงศพัทธ์ พงษ์เจริญ สถานภาพการสมรสก็มีทั้งที่ยังเป็นโสด เช่น อรรถพล กิตติกุล และชลิตา เถาว์ชาติ สมรสแล้ว เช่น ขุนทอง อสุณี ณ อยุธยา และอรสม สุทธิสาคร และหม้ายหรือหย่าร้าง เช่น ศิรินทริกา สันธิศิริ และภัทรวรินทร์ ทิมกุล โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาถึงสาขาอาชีพของแกรับเชิญแล้ว พบว่ามีความหลากหลายสูงมาก อาทิ นักแสดง พิธีกร ผู้ประกาศข่าว ดารา หมอคุณุ นักเขียน อาจารย์ นักบวช นักการเมือง และข้าราชการ เป็นต้น ด้วยสถานภาพที่แตกต่างกันของแกรับเชิญแต่ละท่านส่งผลให้ความรู้สึคนึกคิดและความเข้าใจเรื่องความรักมีมิติที่หลากหลาย สะท้อนแนวความคิดของผู้ผลิตรายการที่ว่า “มุมมองแห่งรักก็คือการมองในเรื่องของความรักของคนที่หลากหลาย” (อำนวยการ เยี่ยมพันธ์. สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2546) ด้วยความหลากหลายที่ปรากฏจึงสามารถสรุปได้ว่า ผู้ที่จะสามารถพูดคุยเรื่องความรักได้นั้นเป็นใครก็ได้ ไม่มีข้อจำกัดหรือคุณสมบัติพิเศษ เพราะการเลือกบุคคลสาธารณะมาเป็นแกรับเชิญก็ได้เป็นเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องกับการสื่อสารเรื่องความรัก หากแต่เกี่ยวพันถึงการดึงดูดความสนใจของผู้ชมรายการ

เมื่อเปรียบเทียบกับแกรับเชิญในช่วงไขปัญหาลึบวัยรุ่น ซึ่งเรื่องราวที่จะพูดคุยนั้นจะเป็นเรื่องเพศศึกษาที่มีมิติที่กว้างขวางขึ้นกว่าในช่วงแรก กล่าวคือนอกจากจะมีเรื่องของความรักแล้ว ยังมีประเด็นเรื่องเพศในด้านอื่นนอกเหนือจากด้านจิตใจเพิ่มเติมเข้ามา เช่น ด้านสุขอนามัย ด้านสังคม ด้านพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ เป็นต้น พบว่าแกรับเชิญที่จะมาช่วยนพ.พันธ์ศักดิ์ตอบ

ปัญหานั้น จะต้องมีคุณลักษณะบางประการเพิ่มเติมเข้ามา นั่นก็คือ อันดับแรกคือมีทัศนคติทางเพศในเชิงบวก (หรือเป็นกลาง) มีประสบการณ์ชีวิตและประสบการณ์การแก้ไขปัญหาชีวิตมากพอสมควร และเป็นคนอารมณ์ดี เช่น มณฑาณี ดันติสุข น้อย โพธิ์งาม และอรณพ กิตติกุล เป็นต้น เนื่องจากเรื่องราวที่สนทนากันนั้น แม้บางเรื่องอาจจะไม่ใช่ปัญหาร้ายแรงนักแต่ก็เป็นปัญหาคับอกสำหรับวัยรุ่น นอกจากนี้ในบางครั้งยังมีบางปัญหาที่หนักหนาสาหัสจำเป็นต้องอาศัยผู้มีประสบการณ์ชีวิตมาสะท้อนผลที่จะเกิดขึ้นจากทางออกต่าง ๆ ที่มี ผู้ที่จะมาเป็นแขกรับเชิญร่วมตอบคำถามและให้คำแนะนำแก่วัยรุ่นในเรื่องต่าง ๆ จึงต้องมีทัศนคติในเชิงบวก (หรือเป็นกลาง) ในเรื่องเพศ และเป็นคนอารมณ์ดีที่ผ่านชีวิตมามากพอควร

สำหรับวิทยากรที่จะมาพูดคุยในช่วงติวรักให้เต็มร้อยซึ่งมีการสื่อสารเรื่องเพศในทุกด้านอย่างชัดเจน คุณลักษณะประการสำคัญอันดับแรกที่จะขาดเสียมิได้คือมีทัศนคติในเชิงบวก (หรือเป็นกลาง) ในเรื่องเพศ การมีทัศนคติในเชิงบวกในเรื่องเพศมิได้หมายความว่าจะทำให้บุคคลผู้นั้นฝักใฝ่หรือหมกหมุ่นในกาม แต่ความคิดในเชิงบวกในเรื่องเพศจะทำให้บุคคลมีความเข้าใจต่อเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างดี รู้จักแสวงหาความรู้ในเรื่องดังกล่าว ส่งผลให้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศมากพอ รวมถึงมีความสามารถในการพูดเรื่องเพศด้วยความสุภาพ คดีในสายตาประชาชน และพูดเรื่องเพศได้อย่างคล่องแคล่วไม่เคอะเขิน การมีทัศนคติในเชิงบวกในเรื่องเพศจึงช่วยให้บุคคลผู้นั้นสามารถทำการสื่อสารเพื่อพัฒนาความรู้เรื่องเพศศึกษาได้เป็นอย่างดี

จากคุณลักษณะดังกล่าว จะเห็นได้ว่าบุคคลกลุ่มแรกที่มีคุณลักษณะสอดคล้องตามที่ทางรายการกำหนดไว้ ซึ่งก็คือมีทัศนคติในเชิงบวกในเรื่องเพศ และมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศเป็นอย่างดี น่าจะไม่พัวพันบุคคลในกลุ่มแพทย์โดยเฉพาะสูติ-นรีแพทย์และจิตแพทย์ ซึ่งอนุมานได้ว่าเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อเรื่องเพศอย่างสูง

นอกจากนั้น แพทย์ยังมีภาพลักษณ์ความเป็นหมอ ซึ่งในสังคมไทย “แพทย์หรือหมอรักษาโรค” เป็นกลุ่มบุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมสูง ได้รับความเคารพนับถือจากบุคคลทั่วไปว่าเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ เห็นได้จากการใช้คำว่า “หมอ” เรียกผู้เชี่ยวชาญในด้านต่าง ๆ เช่น หมอกฎหมาย หมอช่าง หมอช่าง ฯลฯ และคำว่า “แพทย์” ก็เป็นคำยืมมาจากภาษาบาลี-สันสกฤตที่แฝงนัยยะของความเคารพยกย่องในฐานะผู้ช่วยชีวิต ภาพลักษณ์ความเป็นหมอจึงช่วยให้ทั้งนายแพทย์และแพทย์หญิงสามารถสื่อสารเรื่องเพศได้อย่างไม่เคอะเขิน ในเวลาเดียวกันก็ดูสุภาพเหมาะสมในสายตาประชาชน

ยิ่งไปกว่านั้น คำถามหลาย ๆ คำถามในช่วงตัวรักให้เต็มร้อยนี้พบว่า เป็นคำถามที่ จำต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญโดยตรงมาเป็นผู้ตอบ ซึ่งสูติ-นรีแพทย์ก็เชี่ยวชาญในเรื่องเพศทางด้านชีว วิทยาและสุขวิทยา ส่วนจิตแพทย์ก็เชี่ยวชาญในเรื่องเพศทางด้านจิตวิทยาและสังคมวิทยา วิทยาการที่ เป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านจึงสามารถพูดคุยตอบคำถามบางคำถามซึ่งเป็นปัญหาที่ซับซ้อน ต้องการผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง ตัวอย่างเช่น ปัญหาที่เกี่ยวกับโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ ปัญหาที่ เกี่ยวกับการแท้งบุตร ฯลฯ ปัญหาเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง หากไม่ใช่ สูติ-นรีแพทย์ก็อาจจะไม่มีความรู้ความเข้าใจมากพอที่จะสามารถตอบคำถามเหล่านี้ได้อย่างกระจ่าง ชัด หรือหากเป็นปัญหาบางปัญหาที่เกี่ยวกับการใช้ชีวิตสมรสที่มีความสลับซับซ้อนสูง ต้องการการ บำบัด ก็จำเป็นต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญโดยตรงซึ่งก็คือจิตแพทย์ ดังนั้นเงื่อนไขที่สำคัญประการหนึ่งของผู้ ที่จะเข้ามาเป็นวิทยากรในรายการ ได้ก็คือมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศเป็นอย่างดี ซึ่งแพทย์ก็มี คุณสมบัติในข้อนี้ จึงไม่น่าแปลกใจที่บุคคลที่เป็นแพทย์ได้รับคัดเลือกมาเป็นวิทยากรในช่วงนี้

ด้วยเหตุนี้ ในรายการ “ซุรัก ซุรส” จึงมีคุณหมอหลายท่านที่เข้ามามีส่วนร่วม หนึ่งใน ผู้ดำเนินรายการ “ซุรัก ซุรส” ก็คือแพทย์หญิงพรรณพิมล หล่อตระกูล นอกจากนี้ทางรายการยัง ได้เชิญแพทย์มาเป็นวิทยากรผู้ร่วมรายการ มีทั้งที่ทำหน้าที่เป็นผู้ดำเนินรายการและวิทยากรไป พร้อมกันซึ่งก็คือ นพ.พันธ์ศักดิ์ สุกระถกษ์ และอีกหลายท่านที่เป็นวิทยากรประจำรายการ อาทิ ศ. นพ.อเนก อารีพรรค, ศ.นพ.สมพล พงศ์ไทย นพ.ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ และ นพ.สุกมล วิชาวิพล กุล เป็นต้น

อนึ่ง การมีแพทย์เข้ามาสนทนาเรื่องเพศในรายการ ก็ทำให้เรื่องเพศดูเป็นเรื่องปกติ ปัญหาที่เกี่ยวกับเรื่องเพศก็อาจพบได้เสมอ ๆ เนื่องจากเรื่องเหล่านี้เป็นเรื่องที่สูติ-นรีแพทย์และจิต แพทย์จะต้องเจอเจอและพูดคุยกับคนไข้ในการทำงานตามปกติอยู่แล้ว แพทย์จึงสามารถพูดคุย เรื่องเพศได้อย่างไม่กระดากหรือรู้สึกเคอะเขิน การพูดคุยถึงปัญหาเรื่องเพศเสมือนหนึ่งเป็นเรื่อง ปกติธรรมดาของเหล่าบรรดาแพทย์ ซึ่งอาจเห็นได้อย่างชัดเจนจากคำพูด ตัวอย่างเช่น “แหม ปัญหา classic มาอีกละ” (นพ. พันธุ์ศักดิ์ สุกระถกษ์, รายการซุรัก ซุรส ออกอากาศ 29 สิงหาคม 2545) หรือ “จริง ๆ แล้วเป็นคำถามที่เจอเยอะมากในปัจจุบัน” (นพ.สุกมล วิชาวิพลกุล, รายการซุรัก ซุรส ออก อากาศ 15 สิงหาคม 2545) ก็สื่อให้เห็นว่าเรื่องเพศเป็นเรื่องธรรมดาสามัญ และปัญหาเรื่องเพศไม่ใช่ เรื่องแปลกประหลาดน่าอับอายที่ต้องปกปิดซ่อนเร้น หากแต่ในสายตาของหมอกลับเป็นปัญหาทั่ว ไปที่อาจเกิดขึ้นได้เสมอ ๆ

อย่างไรก็ตาม การมีแพทย์มาเป็นวิทยากรตอบปัญหาต่าง ๆ ก็แฝงนัยของบำบัด รักษา มีผลให้การสนทนาเรื่องเพศ กลายเป็นเรื่องสุขอนามัยและเป็นเรื่องการรักษาพยาบาล เช่น มี

การอธิบายโดยใช้ศัพท์ทางการแพทย์ประกอบ มีการวิเคราะห์หาสาเหตุตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งถ้ามองในแง่นี้ ผู้ที่จะมีความชอบธรรมในการสื่อสารเรื่องเพศก็คงจะไม่พ้นบุคคลในแวดวงการแพทย์ นั่นหมายความว่าผู้ที่จะสามารถพูดเรื่องเพศได้จะถูกจำกัดอยู่แค่บุคคลบางกลุ่ม บางสาขาอาชีพเท่านั้น

คุณลักษณะอีกประการหนึ่งที่จะขาดเสียมิได้ในตัวของผู้ที่จะมาพูดคุยในเรื่องเพศในช่วงนี้ ก็คือเป็นคนอารมณ์ดี คุยสนุกสนาน ดังจะเห็นได้จากคำให้สัมภาษณ์ของโปรดิเวเซอร์รายการที่ว่า “คุณหมอมที่มาตอบในรายการต้องมีเล่น มีเฮตลอด รูปแบบรายการที่มาตอบต้องมีเฮ ถ้าทำไม่ได้ เราก็เชิญมาครั้งเดียว แล้วก็จะไม่เชิญอีก” (อำนวยการ เอี่ยมพันธ์, สัมภาษณ์ 20 เมษายน 2545)

คุณลักษณะดังกล่าวพบได้ในตัวของผู้ดำเนินการและวิทยากร โดยเฉพาะคุณสุทธิพงษ์ ทัศนพิทักษ์กุลผู้ดำเนินรายการชายซึ่งเป็นคนที่มีบุคลิกที่ร่าเริง สนุกสนาน และเป็นกันเอง คุณสุทธิพงษ์จึงสามารถพูดจาหยอกล้อเล่นกับแขกรับเชิญและวิทยากรอย่างสนุกสนานอารมณ์ดีอยู่เสมอ ๆ สำหรับแพทย์หญิงพรรณพิมล หล่อตระกูลแม้จะมีบุคลิกที่ดูเรียบร้อย และสงบนิ่งกว่าคุณสุทธิพงษ์ แต่ด้วยความเป็นจิตแพทย์ ก็จะเห็นได้ชัดว่าคุณหมอมีสีหน้าแววตาที่สดชื่นแจ่มใสดูอบอุ่นและเป็นมิตรอยู่เสมอ ส่วนวิทยากรที่มานั้น บางท่านก็จะมีบุคลิกที่อบอุ่น ดูเป็นผู้ใหญ่ใจดี เช่น ศ.นพ.อนุก อารีพรรค บางท่านก็จะเป็นคนขมขมโหม เช่น นพ.ยงยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์ หรือบางท่านก็จะมีบุคลิกที่สนุกสนานเฮฮา ทันสมัย เข้าใจวัยรุ่น เช่น นพ.สุกมล วิชาวิพลกุล นพ.พันธ์ศักดิ์ สุกระฤกษ์ อย่างไรก็ตามสิ่งหนึ่งที่มีอยู่ในตัวของวิทยากรทุกท่านก็คือเป็นคนอารมณ์ดี ไม่เคร่งเครียด และเป็นมิตร

เมื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะของแขกรับเชิญและวิทยากรในแต่ละช่วง จะพบว่า ในช่วงมุมมองแห่งรัก แขกรับเชิญมีสถานภาพเป็นบุคคลสาธารณะ เป็นคนที่ประชาชนรู้จักในวงกว้าง เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้ชม ในช่วงไขปัญหาลับกับวัยรุ่น แขกรับเชิญนอกจากจะมีสถานภาพเป็นบุคคลสาธารณะแล้ว ยังต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์การใช้ชีวิตมาพอสมควร และในช่วงติวรัก ให้เต็มร้อย วิทยากรอาจเป็นบุคคลสาธารณะหรือไม่ก็ได้ แต่มีสถานภาพเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญช่วยให้การสนทนาเรื่องเพศสื่อออกไปอย่างสุภาพและเป็นที่ยอมรับของประชาชน

4.3.2.2 กลวิธีการสนทนาเรื่องเพศ

หลังจากที่ได้พิจารณาประเภทของปัญหาเรื่องเพศที่ปรากฏในรายการ “ซุรัก ซุรส” พบว่าประเด็นปัญหาที่ได้มีการนำเสนอในรายการเป็นเนื้อหาที่มีความหลากหลายค่อนข้างสูง มีเพียง 2

หัวข้อย่อยซึ่งก็คือพัฒนาการทางเพศทางกาย และพัฒนาการด้านจิตใจที่เกี่ยวกับเรื่องเพศเท่านั้นที่ไม่มีข้อคำถามปรากฏในรายการ จึงกล่าวได้ว่ารายการ “ซูรัก ซูรส” มีการนำเสนอโดยรวมที่ครอบคลุมเนื้อหาสำคัญในเรื่องเพศศึกษาครบทั้ง 4 ลักษณะ อันได้แก่ ลักษณะทางชีววิทยา ลักษณะทางสุขวิทยา ลักษณะทางจิตวิทยา หรือลักษณะทางสังคมวิทยา จึงสามารถสรุปได้ว่ารายการ “ซูรัก ซูรส” สามารถทำการสื่อสารเรื่องเพศได้ในทุกประเด็น

ด้วยเหตุที่ว่ารายการ “ซูรัก ซูรส” สามารถทำการสื่อสารเรื่องเพศได้ในทุกประเด็น ซึ่งขัดแย้งกับวัฒนธรรมไทยแต่โบราณที่กำหนดให้เรื่องเพศในหลาย ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านพฤติกรรมเพศสัมพันธ์ เป็นเรื่องต้องห้ามที่ไม่อาจทำการสื่อสารกันได้อย่างเปิดเผย (taboo communication) จึงน่าสนใจที่จะวิเคราะห์ต่อไปว่าทางรายการได้นำกลวิธีใดบ้างมาใช้ในการสื่อสาร เพื่อให้การสื่อสารในเรื่องต้องห้ามเช่นเรื่องเพศกลายเป็นที่ยอมรับได้อย่างเปิดเผยจนสามารถถ่ายทอดผ่านสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ที่ง่ายต่อการเข้าถึงกลุ่มผู้ชมในวงกว้างได้

กลวิธีหนึ่งที่ได้เห็นได้ชัดจากในรายการคือการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อความหมายเรื่องเพศ สัญลักษณ์ที่นำมาใช้เหล่านั้นล้วนแล้วแต่มุ่งให้เกิดความสุภาพความสละสลวยในการสนทนาเป็นสำคัญ และบางครั้งก็มุ่งให้เกิดความสนุกสนานตลกขบขันในรายการอีกด้วย ตัวอย่างเช่น ใช้คำว่า “ตาแก่ หัวล้าน” สื่อถึงอวัยวะเพศชาย ใช้คำว่า “ไวไวคิก” สื่อถึงอาการหลังเร็ว ใช้คำว่า “ความรักของน้อง” สื่อถึงช่องคลอด ใช้คำว่า “คลุมถุงชน” สื่อถึงการมีเพศสัมพันธ์โดยสวมถุงยาวอนามัย ใช้คำว่า “โลกสวยด้วยมือเรา” สื่อถึงการสำเร็จความใคร่ด้วยตนเอง ตัวอย่างที่ยกมาเหล่านี้ล้วนเป็นคำรื่นหูเพื่อความสุภาพและแฝงไว้ด้วยความตลกขบขัน ซึ่งสร้างสรรค์ขึ้นมาด้วยการใช้อุปลักษณ์ซึ่งก็คือการเปรียบสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง

การใช้สัญลักษณ์จึงเป็นกลวิธีสำคัญประการหนึ่งในการกลบเกลื่อนความรู้สึกหยาบคาย ความรู้สึกไม่สุภาพไม่เหมาะสมเมื่อสนทนาเรื่องเพศ ซึ่งนอกจากจะกลบเกลื่อนด้วยการใช้สัญลักษณ์แล้ว ในรายการยังปรากฏการใช้กลวิธีอื่น ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงความหยาบคายไม่สุภาพดังกล่าว ได้แก่ การใช้ศัพท์ในเชิงวิชาการ เช่น เพศสัมพันธ์ ช่องคลอด องคชาติ อาการหลังเร็ว อาการหย่อนสมรรถภาพทางเพศ เป็นต้น การใช้คำยืมจากภาษาอังกฤษ เช่น ออรัล เซ็กส์ (oral sex) เซ็กส์ (sex) เม็ก เลิฟ (make love) วูเม้น ออน ท็อป (women on top) เป็นต้น หรือการละรูปภาษาบางส่วน เช่น ร่วม แทนที่ร่วมเพศ และ โคน แทนที่โคนพิน หรือ ขนาดของเขา แทนที่ขนาดอวัยวะเพศของเขา เป็นต้น กลวิธีต่าง ๆ เหล่านี้ก็คือกลวิธีการกลบเกลื่อนในการสนทนา ซึ่งมีจุดประสงค์เพื่อหลีกเลี่ยงที่จะใช้คำต้องห้ามซึ่งสังคมกำหนดว่าไม่สมควรจะกล่าวถึง หรือเลี่ยงคำที่ผู้พูดรู้สึกว่าจะไม่สุภาพเพียงพอ (สุนันทา คงประโคน, 2544)

อีกกลวิธีหนึ่งในการสนทนาเรื่องเพศอย่างสุภาพเหมาะสม โดยไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกว่ากำลังสนทนาเรื่องลามกอนาจาร ก็คือหลีกเลี่ยงการอธิบายเชิงพรรณนาที่ก่อให้เกิดมโนภาพ โดยใช้การอธิบายด้วยข้อมูลเชิงสถิติตัวเลขแทน ดังคำอธิบายของเจ้าหน้าที่ฝ่ายข้อมูล ดังนี้

“คำถามเราไม่ได้เอาคำถามทั้งหมดที่เขาถามมาไปถาม เราจะย่อและตัดตอนบางคำที่ไม่สุภาพหรือบางคำที่มันไม่สามารถออกทีวีได้ อย่างเช่นถ้าถามร่วมเพศกับแฟนนานเท่านี้ในเท่านี้ มันก็เกินไป เราก็บอกว่ามีเพศสัมพันธ์กับแฟนอาทิตย์ละครั้งสองครั้ง คือในเชิงสถิติเราบอกได้ แต่ในเชิงปฏิบัติที่คุยแล้วเห็นภาพเราไม่ควร” (กรรณาอรุณศรี, สัมภาษณ์ 21 มกราคม 2546)

รวมถึงการใช้เทคนิคด้านการตัดต่อเพื่อให้ได้เนื้อคำถามเดิมแต่ยังคงไว้ซึ่งความสุภาพ ตัดทอนรายละเอียดบางส่วนที่ไม่สามารถนำเสนอออกอากาศได้ ในการบันทึกเทปรายการแต่ละครั้งจึงมีการบันทึกเพื่อความยาวไว้สำหรับกระบวนการตัดต่อเพื่อหลีกเลี่ยงถ้อยความที่อาจไม่สุภาพเหมาะสมเพียงพอ

นอกจากนี้ การสื่อสารเรื่องเพศโดยอาศัยหลักการหาเหตุผลในเชิงวิทยาศาสตร์ ก็นับเป็นกลวิธีอีกประการหนึ่งของทางรายการ มีการตั้งสมมติฐาน มีการวิเคราะห์หาสาเหตุ มีการอธิบายแง่มุมของปัญหาต่าง ๆ ด้วยหลักการเหตุผลในเชิงวิทยาศาสตร์ เมื่อบวกเข้ากับสถานภาพของวิทยากรซึ่งเป็นแพทย์ ก็ยิ่งช่วยเสริมให้เนื้อหารายการที่น่าเสนอคู่มือมีน้ำหนักและมีความน่าเชื่อถือสูง กลวิธีนี้จึงส่งผลให้ภาพลักษณ์ของรายการสื่อออกไปในทางวิชาการ ไม่สื่อออกไปในทางลามกอนาจาร

4.3.2.3 บรรยายกาศหรือปริบทในการสนทนาเรื่องเพศ

ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหารายการรวม 25 ตอนและบทสรุปจากการสัมภาษณ์ทีมงานผู้ผลิตรายการ “ซุรัก ซุรส” ออกมาตรงกันว่าบรรยายกาศหรือปริบทที่เหมาะสมในการสนทนาเรื่องเพศคือบรรยายกาศที่ผ่อนคลายสนุกสนาน ไม่เคร่งเครียดจริงจัง ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนจากตัวอย่างบทสนทนาหลาย ๆ บทที่ได้ยกมาวิเคราะห์ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารที่เป็นวัจนภาษา (verbal communication) ซึ่งเป็นภาษาพูดเป็นภาษาที่ไม่เป็นทางการ มีการสนทนาหยอกล้อเพื่อให้เกิดความสนุกสนาน รวมถึงการเรียกชื่อเล่นของผู้ดำเนินรายการ เช่น เรียก “คุณหอมด้อ” แทนพ.ญ.พรรณพิมล เรียก “คุณฮาร์ท” แทนคุณสุทธิพงศ์ หรือเรียกชื่อเล่นของแขกรับเชิญ เช่น เรียก “คุณโจ” แทนคุณมณฑาณี เรียก “น้องแม” แทนคุณพัชรศรี หรือเรียกนพ.สุกมลว่า “คุณหอมโอ้” เป็นต้น การเรียกชื่อเล่นเป็นการเพิ่มความสนิทสนมเป็นกันเองระหว่างคู่สนทนา และในบางครั้งการเลือกใช้สัญลักษณ์เพื่อสื่อความหมายเรื่องเพศยังช่วยสร้างความบันเทิงและสนุกสนานควบคู่ไปกับความสุภาพในการสนทนา ตัวอย่างเช่น

“กลัวลูกตกใจใช่ไหมหะ มีตาแก่หัวล้านเข้าไปแวะเวียน เข้าไปเยี่ยม” (สุทธิพงษ์ ทัดพิทักษ์กุล, รายการซุรัก ซูรส ออกอากาศ 22 สิงหาคม 2545) สัตถุญะ “ตาแก่หัวล้าน” สื่อถึงอวัยวะเพศชาย

หรือ “...เพราะตัวเองมีอาการหลังเร็ว...ตัวสามีก็รู้สึกน้อยใจ บางครั้งก็อยากจะ นี้อะ! ตัดเป็นตัดตายอ่าจากน้องชายไปเสียเลย” (สุทธิพงษ์ ทัดพิทักษ์กุล, รายการซุรัก ซูรส ออกอากาศ 21 พฤศจิกายน 2545) สัตถุญะ “น้องชาย” สื่อถึงอวัยวะเพศชาย

จากสองตัวอย่างข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นว่านอกจากการใช้สัตถุญะเพื่อความสุขภาพแล้ว ในบางครั้งเมื่อมีการใช้สัตถุญะคู่กับปริญาษา เช่น การหัวเราะ การทำเสียง การใช้ระดับเสียงสูงต่ำ ฯลฯ สัตถุญะเหล่านั้นยังช่วยเสริมสร้างบรรยากาศที่สนุกสนาน ตลกขบขัน และบรรเทาความเคร่งเครียดรุนแรงของปัญหาหลงไปไม่น้อย

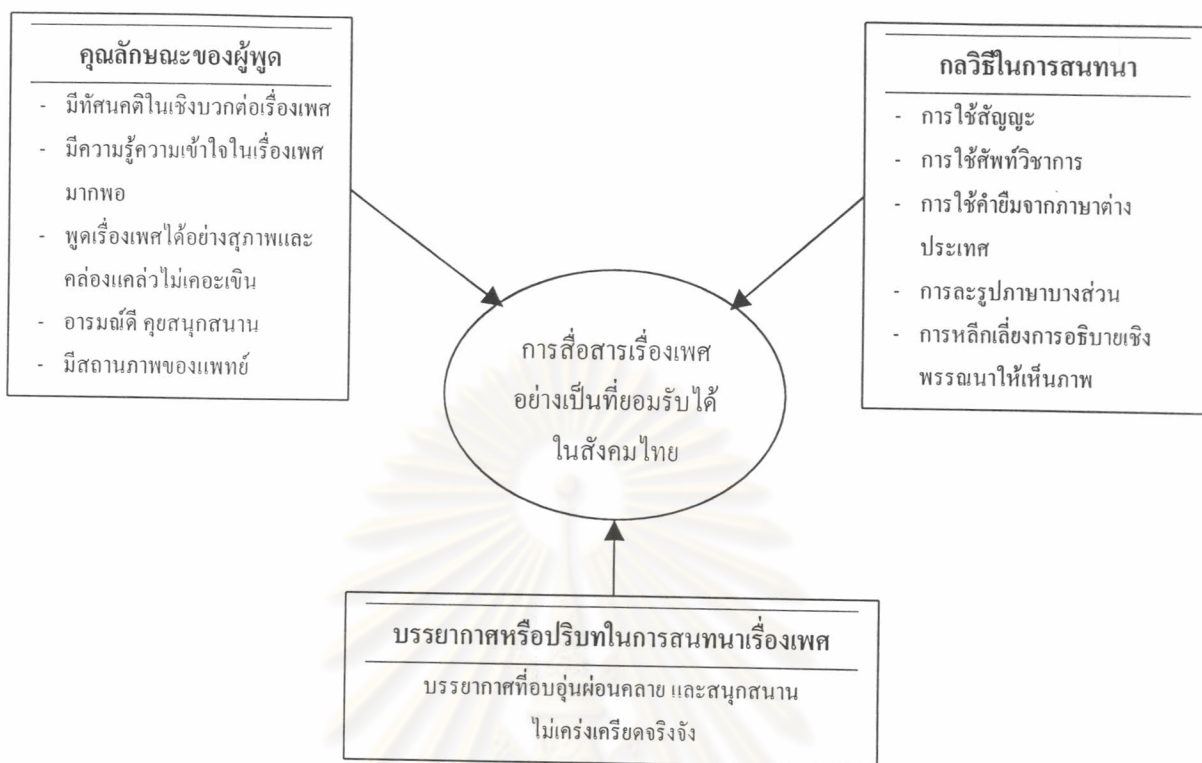
อนึ่ง การสื่อสารที่เป็นอวัจนภาษา (nonverbal communication) ทั้งที่เป็นภาษาท่าทาง ปริญาษา เช่น การหัวเราะ การทำเสียง การใช้เสียงสูงต่ำ ฯลฯ ต่างก็มีเป้าหมายเพื่อช่วยสนับสนุนให้เกิดความสนุกสนานเป็นกันเองมากยิ่งขึ้น เมื่อผนวกกับการใช้สิ่งของเครื่องประดับ ซึ่งก็คือการแต่งกายแบบกึ่งลำลองที่สื่อถึงการปล่อยตัวตามสบาย และปัจจัยแวดล้อมอันหมายถึงการเลือกใช้ฉากในบ้านเพื่อให้ได้ความรู้สึกอบอุ่นและเป็นกันเอง ฯลฯ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนแล้วเป็นองค์ประกอบสำคัญซึ่งช่วยเสริมบรรยากาศในการสนทนาที่สนุกสนาน ผ่อนคลาย และเป็นกันเอง

4.3.3 สรุปผลการวิเคราะห์การยอมรับการสื่อสารเรื่องเพศศึกษา

จากที่ได้วิเคราะห์จุดร่วมและจุดต่างระหว่างการเล่นเพลงปฏิพากย์และการสื่อสารเรื่องเพศในรายการ “ซุรัก ซูรส” พบว่าแม้จะมีจุดต่างกันที่วัตถุประสงค์ในการสื่อสารซึ่งการเล่นเพลงปฏิพากย์มุ่งเพื่อความบันเทิงเป็นสำคัญ แต่รายการ “ซุรัก ซูรส” มุ่งเพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อเรื่องเพศและเพศศึกษา แต่ทั้งคู่ต่างมีจุดร่วมกันในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นในส่วนของผู้ส่งสาร ตัวสาร และบรรยากาศแวดล้อมของการสื่อสาร จึงสามารถสรุปได้ว่าผู้ผลิตรายการ “ซุรัก ซูรส” ได้นำเอารหัสเดิมของการสื่อสารเรื่องเพศในพื้นที่สาธารณะที่มีอยู่แล้วในการเล่นเพลงปฏิพากย์ ซึ่งก็คือการสื่อสารเรื่องเพศโดยไม่ให้เกิดความรู้สึกทางเพศ มาดัดแปลงหน้าตาใหม่เพื่อปรับใช้กับการสนทนาเรื่องเพศในรายการ “ซุรัก ซูรส”

จากที่กล่าวมาทั้งหมด สามปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการยอมรับการสื่อสารเรื่องเพศในรายการ “ซุรัก ซูรส” ได้แก่ คุณลักษณะของผู้พูด กลวิธีในการสนทนาเรื่องเพศ และบรรยากาศหรือบริบทในการสนทนาเรื่องเพศ สามารถนำมาอธิบายสรุปได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.9 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการสื่อสารเรื่องเพศในรายการ “ซูรัก ซูรส”

สรุปได้ว่าผู้ที่จะสามารถพูดเรื่องเพศในสถานการณ์ที่เป็นสาธารณะเช่นในรายการโทรทัศน์ได้นั้น นอกจากจะมีสถานภาพเป็นแพทย์ผู้เชี่ยวชาญซึ่งช่วยทำให้เกิดการยอมรับของผู้ชมในตัวของผู้พูดแล้ว จำต้องมีคุณลักษณะบางประการเข้ามาประกอบ ได้แก่ 1) มีทัศนคติในเชิงบวกต่อเรื่องเพศ 2) มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องเพศมากพอ 3) สามารถพูดเรื่องเพศได้อย่างสุภาพและคล่องแคล่วไม่เคอะเขิน และ 4) เป็นคนอารมณ์ดี คุยสนุกสนาน คุณลักษณะเหล่านี้จะช่วยให้ผู้พูดและเรื่องที่พูดได้รับการยอมรับจากผู้ชมได้ง่ายขึ้น ช่วยให้การสื่อสารเรื่องเพศเป็นไปอย่างสุภาพเรียบร้อย ไม่ขัดกับวัฒนธรรมของไทย

กลวิธีการสนทนาเรื่องเพศที่สำคัญก็คือการกลบเกลื่อนการสื่อความหมายเรื่องเพศด้วยการใช้สัญลักษณ์ นอกจากการใช้สัญลักษณ์แล้ว ยังมีการกลบเกลื่อนแบบอื่น ๆ เช่น การใช้ศัพท์ในเชิงวิชาการ การใช้คำยืมจากภาษาอังกฤษ การละรูปภาษาบางส่วน ซึ่งกลวิธีเหล่านี้ถูกหยิบยกขึ้นมาใช้เพื่อให้การสื่อความหมายเรื่องเพศเป็นไปอย่างสุภาพเหมาะสม และหลีกเลี่ยงการอธิบายเชิงพรรณนาที่ก่อให้เกิดมโนภาพ โดยใช้การอธิบายด้วยข้อมูลเชิงสถิติตัวเลขแทน ประกอบการอธิบายความโดยอาศัยหลักการหาเหตุผลในเชิงวิทยาศาสตร์ ส่งผลให้ภาพลักษณ์ของการสื่อสารเรื่องเพศในรายการดูเป็นวิชาการและมีความสุภาพเรียบร้อย ไม่ส่อไปในทางลามกอนาจาร

ในส่วนองบรรยากาศหรือปริบทในการสนทนา พบว่าบรรยากาศในการสื่อสารในรายการเป็นบรรยากาศที่อบอุ่นผ่อนคลาย ด้วยองค์ประกอบหลาย ๆ ด้านที่เข้ามามีส่วนช่วยสนับสนุน ได้แก่ ภาษาที่ใช้พูดคุยในรายการเป็นภาษาพูด มีการหยอกล้อกัน มีการใช้ชื่อเล่นเรียกหากัน มีการใช้ภาษาท่าทางและปริภาษาต่าง ๆ ที่สื่อถึงความสนุกสนานเป็นกันเองในวงสนทนา รวมไปถึงการแต่งกายของผู้ดำเนินรายการ วิทยากร และแขกรับเชิญ และฉากที่ใช้ล้วนแล้วแต่แฝงกลิ่นอายของความอบอุ่นเป็นกันเองภายในบ้าน ภายในครอบครัว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย